بسم الله الرحمن الرحيم

મોમીન કી
સુબ્હ • શામ
ઔર વઝાઇફ

મુરત્તિબ: મૌલાના શમ્સુલહક હાશીમ • ચાંગા

بسم الله الرحمن الرحيم

عن عباسؓ قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

نعمتان مبغون فيهما كثير من الناس الصحة والفراغ (بخاري)

અલ્લાહ તઆલાને દો કિંમતી નેઅમતેં અતાકી હૈ. બહોતસે લોગ ઈસ્મે ધોકે મેં પડે હુએ હૈ. એક તંદુરસ્તી દુસરી ફુરસત.

(બુખારી શરીફ)

"મોમિન કી સુબ્હ-શામ"

ઔર વઝાઈફ

અલ્લાહકે ઈસ કિંમતી તોહફેકી કદર કીજીયે ઔર ઝીંદગી મેં ઈસ્કા સહી ઈસ્તેમાલ કીજીયે.

મુરત્તિબ

મૌલાના શમ્સુલહક હાશીમ ચાંગા- જી. ખેડા.

પબ્લિશર

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, રેલ્વે સ્ટેશન સામે,

જિ. બનાસકાંઠા, ઉ. ગુજરાત (ઈન્ડીયા)

પીન કોડ - ૩૮૫૨૧૦

ઈર્શાદે ખુદાવંદી

અય હમારે પરવર દિગાર હમારે ગુનાહોંકો માફ ફરમાદીજીયે. ઔર હમારી બદીયોંકો ભી ઝાઈલ (ખત્મ) કર દીજીયે. ઔર હમકો નેક લોગોંકે સાથ મૌત દીજીયે.

(પા-૪ રૂકુઅ-૧૦)

ઔર જો ચીઝેં ખુદાકે પાસ હૈ વો નેક લોગોંકેલીએ બદરજહાં બેહતર હૈ. (પા-૪ રૂકુઅ-૧૦)

જો નેક હૈ વો ઐસે જામે શરાબસે પીયેગેં જીસ્મે કાફુરકી આમેઝીશ (મિલાવટ) હોગી (પા-૨૯ રૂકુઅ-૧૯)

નેક લોગોંકા નામએ આમાલ ઈલ્લીયીનમેં રહેગા.

(પા - ૩૦ રૂકઅ-૮)

નેકલોગ. બડી આશાઈશ (એશો આરામ) મેં હોગેં મસેહરીયોંપર (બેઠે જન્નતકે અજાઈબાત) દેખતે હોંગેં.

(પા-૩૦ રૂકુઅ-૮)

નિશાં યહી હૈ ઝમાનેમેં ઝીંદા કૌમોકા
કે સુબ્હ શામ બદલતી હૈ ઉન્કી તકદીરે.

કમાલે સિદ્દક વ મુરૂવ્વત હૈ ઝીંદગી ઉન્કી
મુઆફકરતી હૈં ફીતરતભી ઉન્કી તકસીરે.

ઈન્તિસાબ

(અર્પણ)

ઇન મુબારક :-

નેકદીલ ઈન્સાનોં કે નામ જોદીની ઝીંદગીસે લગાવ રખતે હૈ. દીની માલુમાત કે તલાશ કરનેવાલેં ઊમ્મતકી ખિદમત કે લીએ હર વક્ત તૈયાર. ઔર આખેરત કી જવાબ દહીકા ખ્યાલ રખતે હૈ.

بَلَغَ الْعُلٰى بِكَمَالِهٖ كَشَفَ الدُّجٰى بِجَمَالِهٖ

حَسُنَتْ جَمِيْعُ خِصَالِهٖ صَلُّوْا عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ

મઆખિઝ

યે કિતાબ તૈયાર કરને મેં નીચે લીખી ગઈ કિતાબોં સે મદદ લીગઈ હૈ.

(૧) મઆરિફુલ કુર્આન (તફસીર)
(૨) મઆરિફુલ હદીસ.
(૩) ઈસ્લાહી ખુત્બાત
(૪) મિઅયારૂસ્સુલુક
(૫) બાગે જન્નત
(૬) જવાહિરૂલ હિકમ
(૭) તામીરે હયાત (પખવાડીક) લખનૌ.
(૮) સોહબતે બા અહલે દીલ
(૯) વસીયતુલ ઈર્ફાન (માસિક)
(૧૦) ફઝાઈલે સદકાત
(૧૧) કિશકુલે મઅરિફત
(૧૨) મઅરિફતે હક
(૧૩) મલ્ફુઝાતે શેખ મસીહુલ્લાહખાન (રહ.)
(૧૪) હયાતુસ્સહાબા (રદી.)
(૧૫) મઝાહિરે હક (શરહે મિશ્કાત)
(૧૬) મઅરિફતે ઈલાહીયહ
(૧૭) કમાલાતે અઝીઝીયહ
(૧૮) આઈનએ અમલીયાત
(૧૯) મજાલીસુલ અબરાર
(૨૦) મુજર્રબાતે દેરબી
(૨૧) તિબ્બેનબવી (સ.અ.વ)
(૨૨) હયાતુલ હયવાન

મુફીદ દીની બાતોંકા મજમુઆ પેશે ખિદમત હૈ. હો સકતા હૈ ભુલ ચૂક હોગઈહો, ઈસ્લાહ ઔર મદદ કા તલબગાર હું- જરૂર મુત્તલેઅ ફરમાયે.

-વસ્સલામ.

ફેહરિસ્ત

પેશ લફઝ :-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلِيِّهٖ وَالصَّلٰوةُ عَلٰى اَهْلِهَا ۞ اَمَّا بَعْدُ :-

હઝરત મૌલાના શમ્સુલહક સાહબ (મ.જી) કી તસ્નીફે સાની "જવાની કા અનમોલ ખઝાના" ખિરાજે તહસીન અવામો ખવાસ હાસિબ કર ચુકી હૈ. અભી ઝિયાદા અરસાભી નહી ગુજરા કે આપકી તીસરી તસ્નીફ "મૌમિન કી સુબ્હ-શામ ઔર વઝાઈફ" દર્દ ઔર ફિક્રે ઊમ્મત લેકર સામને આ ગઈ. બંદાને બગૌર મુતાલા કિયા.

માશાઅલ્લાહ હઝરત મૌલાનાને ઈસ મુખ્તસર કિતાબમેં મેહનતસે કાફી મુફીદ બાતેં જમા કરદી હૈ. ખાસકર અલ્લાહતઆલાકી અનમોલ નેઅમતેં ફુરસત ઔર સેહત ઔર તંદુરસ્તી કો ઊજાગર ફરમાકર કદરદાની કી તરગીબ-ના કદરીકા ઈલાજ - મોમિનકા મકસદે હયાત. ઔર મોમિનકી ઝીંદગીકો કિંમતી બનાને વાલી ઔર હર મોડ પર કામ આનેવાલી કિંમતી બાતેં ઔર વઝાઈફ કા જખીરા આયાતે કુર્આની યહ અહાદીસે નબવીયહ (સ.અ.વ.) મલ્ફુઝાત ઔર મામુલાતે મશાઈખ ઔર અવલિયા કી રોશનીમેં મુસ્તનદ હવાલોં કે સાથ જમા ફરમા દીયા હૈ.

મેં સમજતા હું કે યે કિતાબ જો આપકે હાથોંમે હૈ. અગર કોઈ તલબે સાદિક કે સાથ અમલકી નિય્યતસે મુતાલા કરલે. તો ઈન્શા અલ્લાહ યે ઊસ્કે લીએ મુફીદ ઔર સહી રેહબરી સાબીત હોગી.

દુઆ હૈ અલ્લાહતઆલા ઈસ કિતાબ કો અગલી કિતાબોં કી તરહ મકબુલે આમ ઔર ખાસ બનાયે ઔર ઊમ્મતકે હર ફર્દ કો ઈસસે મુસ્તફીદ હોનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે. અલ્લાહતઆલા આપકી ઈસ મુબારક કોશીષકો કુબુલ ફરમાકર નાફેએ ખલાઈક બનાકર જખીરએ આખિરત ઔર સવાબે જારીયા બનાયે

- આમીન યારબ્બલ આલમીન

(બકલમ) બંદા ગુલામ રસુલ ગોધરવી
ખાદીમે હદીસ વ ઈફતા
જામેઆ અરબિયહ- આણંદ
૧. જમાદીલ આખર - ૧૪૧૭ હી.

અર્ઝે મુઅલ્લિફ :-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ه

نَحْمَدُهٗ وَنُصَلِّيْ عَلٰى رَسُوْلِهِ الْكَرِيْمِ

અલ્લાહ તઆલા કા શુક્ર વ એહસાન હૈ કે ઊસ્ને ઈન્સાન કો બહોત બડી ખુબીયોં ઔર નેઅમતોં સે નવાઝા હૈ. જીસ્કે સહી ઈસ્તિમાલ સે ઈન્સાન બડી શરાફત ઔર ફઝીલત કા માલિક બનતા હૈ.

દુરૂદ વ સલામ હો હઝરત મુહમ્મદુર્રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહું અલયહિ વસલ્લમ પર કે આપકે વાસ્તે સે હમેં હિદાયત નસીબ હુઈ. ઔર જીંદગી ગુજારનેકા મુબારક તરીકા મીલા. જીસ્સે હમ ફાયદા ઊઠાકર ખુદાકે મેહબુબ બંદે બને.

ઈન્સાનકી ખુબીયોં મેં ઈન્સાનકા ઈમાનવાલા હોના, અકલમંદ હોના, ઈલ્મવાલા હોના, તંદુરસ્ત હોના, ફુરસદમેં હોના, માલવાલા હોના, વગેરહ. યે બડી ઊમ્દા ખુબિયાં હૈ.

અગર ઈન ખુબીયોં કો અપને ઔર ઊમ્મતકે ફાયદેકે લીયે દીની તરીકે સે ખર્ચ કરેગા તો દુનિયા આબાદ હોનેકે સાથ આખેરત મેં બડા અજર પાયેગા. ઔર ઊસ્મે ગફલત બરતનેસે દુનિયા – આખેરત દોનોં બરબાદ હોગી. જો હકીકતમેં બહોત બડે નુકશાન કી બાત હૈ.

હર ખુબી મેં દુનિયા – આખેરત કી કામ્યાબીકે બડે ઈમ્કાન (ચાન્સ) પોશીદા હૈ. ઈન્સાન કો ચાહીયે કે ઈન ખુબીયોં કી સલાહિયત કો ઈસ્તેમાલ કરતે વક્ત દીની તરીકા અપનાયે તો "કભી ખત્મ ન હોને વાલી" કામ્યાબી હાસિલ હોગી.

મતલબ યે હે કે હર ખુબીમેં બેપનાહ તાકત ઔર કુવ્વત છુપી હુઈ હે જૈસાકે પાની તમામ જાનદારોં કી જરૂરત ઔર ફાયદે કી ચીઝ હૈ. અગર ઊસ્કા ઈસ્તિમાલ ઔર બહાવ સહી હો. અગર પાની કા બહાવ નદી નાલોંકી તરફ હોગા તો ઊસ્કા ઝખીરા (ભંડોળ) જાનદારોંકી જીંદગી કા ઝરીયા બનેગા. અગર ખેતમેં ખેતી કે લીયે હોગાતો ખેતીકી આબપાશી હોગી. જીસ્કા નફા જાહીર હૈ. ઔર અગર ઊસ્કા બહાવ દિવાર કી જડમેં કર દીયા જાયે તો દિવાર કમઝોર હો જાયેગી ઔર બંદ ન કીયા તો ગીરનેકા ખતરા હોગા. ઐસે હી અગર પાનીકા બહાવ આબાદીકી તરફ હોતો બસ્તી બરબાદ હો જાયેગી.

ચીઝ એક હૈ લેકીન બહાવકી તાક્તકે રૂખકો સહી ઔર ગલત કરનેમેં "આબાદી ઔર બરબાદી" કા રાઝ છુપાહુઆહૈ. ઈસી તરહ ઈન્સાનકો ખુદાકી તરફસે દી ગઈ ખુબીયોં ઔર નેઅમતોં કા સહી ઈસ્તિમાલ દુનિયા આખેરત કી કામ્યાબી હાસિલ કરનેકા ઝરીયા હૈ.

અલ્લાહતઆલાને હમકો તંદુરસ્તી ઔર ફુરસદકી નેઅમતોંસે નવાઝા હૈ. "યે અનમોલ દૌલત હૈ" ઈસ્કો બહોત સંભાલકર ખર્ચ કરે. ઈસ્કી હિફાઝત કરના બહોત જરૂરી હૈ. લેકીન હમકો ઊસ્કે બરબાદ કરને મેં કભી ખટકા મેહસુસ નહી હોતા. હાલાકે તંદુરસ્તી ઔર ફુરસદ કી નેઅમતકે મુકાબલેમેં રૂપિયે પૈસે ઔર સોનાચાંદી કી ઈત્ની અહમિયત નહી હૈ. યે કિમતી દૌલત હમ માલ દૌલતસે નહી ખરીદ સકતે. યે બહોત થોડે વક્ત કે લીએ હમારે પાસ આયી હૈ.

ઔર યેં રાત દીન ઔર સુબ્હ-શામ કી શકલમેં પીઘલ રહી હૈ. ઔર ઝીંદગી કે યહી દીન રાત ઔર સુબ્હ-શામ ઈન્સાનકે લીએ અમલ કરને કી પુંજી હૈ.

જબ યે હાસિલ હોતી હૈ તો હમ દુનિયાકે દિવાને બન જાતે હૈ. ઔર જબ ખત્મ હોજાયેગી પછતાયેગે.

ઈસ કિતાબમેં તંદુરસ્તી ઔર ફુરસદ કી કિંમતી દૌલત કો સહી કામોંમેં ખર્ચ કરનેકી બાતેં જમાકી હૈ. તાકે ઈસ્કો પઢકર હમ બરબાદીસે બચ સકે.

આખિરમે વઝાઈફ ભી લીખ દીયે હૈ તાકે જરૂરતકે મૌકે પર ઊસસે ફાયદા ઊઠાયા જા સકે. ઔર ગલત જગોંમે જા કર કીસીકે ચુંગલ મેં ન ફસે. ઈસલીયે કિતાબ કા નામ "મોમિનકી સુબ્હ-શામ ઔર વઝાઈફ" રખા હૈ.

અલ્લાહતઆલા હમેં દુનિયાકી ચંદ રોઝા કિંમતી ઝીંદગીમેં આખેરતકો કામ્યાબ કરનેવાલે આમાલ કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે.

(આમીન યા રબ્બલ આલમીન)

(અહકર) મો. શમ્સુલહક હાશીમ
૪. જમાદીલ આખર - ૧૪૧૭ હી.
(તા. ૧૮-૧૦-૯૬ શુક્રવાર)

(૧) "દો બડી નેઅમતેં" ઔર ઊન્સે ગફલત :-

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને અબ્બાસ (રદી.) સે રિવાયત હૈકે રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા :-

"અલ્લાહતઆલા કી અતા કી હુઈ દો નેઅમતેં ઐસી હૈ કે બહોતસે લોંગ ઈસ્મે ધોકે મેં પડે હુએ હૈ. ઊન્મે સે "એક તંદુરસ્તી હૈ" ઔર દુસરી ફુરસત" હૈ.

(બુખારી શરીફ)

યે દો નેઅમતેં ઐસી હૈ કિ જબ તક યે નેઅમતેં હાસિલ રેહતી હૈ. વહાં તક ઈન્સાન ઈસ ધોકે મેં પડા રહેતા હૈ. કે યે નેઅમતેં હંમેશા બાકી રહેગી. ચુંનાચે જબતક તંદુરસ્તી કા ઝમાના હોતા હૈ ઊસ વક્ત યે ખ્યાલભી નહી આતા કે કભી બિમારી આયેગી. યા ફુરસતકા ટાઈમ હોતો નહી સોચતા કે કભી મશ્ગુલી ઈત્ની જયાદા હોજાયેગી.

જબ અલ્લાહતઆલા સેહત અતા ફરમાતે હૈ યા ફુરસદ અતા ફરમાતે હૈ તો ઈન્સાન અપના વક્ત ધોકેમેં ગુજારતા હૈ. ઔર અચ્છે કામોં કો ટાલતા હૈ. ઔર યે સોચતા હૈ કે અભી તો વક્ત બહોત પડા હૈ. ઔર નતીજા યે હોતા હૈ કે અપની ઈસ્લાહસે મેહરૂમ રેહતા હૈ.

સરકારે દોઆલમ (સ.અ.વ) ફરમા રહે હૈ કે ઈન નેઅમતોં કી ઈસ વક્ત કદર કરલો. જબ કે હાસિલ હૈ. યે સેહતકી નેઅમત ક્યા માલુમ ? કબતક બાકી રહેગી. કુછ પતા નહી. કબ ઔર કૈસી બિમારી આજાયે.

ઈસ લીયે નેકી ઔર ભલાઈ ઔર અપની ઈસ્લાહ ઔર અલ્લાહ તઆલાકી તરફ ધ્યાન કરકે આખેરત કી કામ્યાબી વાલે આમાલકો ઈસી ઝમાને મેં ઈખ્તિયાર કરલો. ક્યા ખબર ? ફીર મૌકા મીલે યા નમીલે.

જબ બિમારી આતી હૈ તો પહેલે નોટીસ દેકર નહી આતી. અલ્લાહતઆલા બચાયે! અચ્છા ભલા તંદુરસ્ત ઈન્સાન હૈ મગર બેઠે બેઠે કીસી બિમારીકા હુમ્લાહો ગયા. ઔર ચલને ફીરને કી તાકત ભીનહી. ઈસલીયે તંદુરસ્તી કા ઝમાના ગફલતમેં ન ગુજારો. જો નેક કામ કરના હૈ વો અભી કરલો. યે સેહત અલ્લાહ તઆલાને અતા ફરમાઈ હૈ. કે ઈસ્કો આખેરત મેં કામ આને વાલે આમાલ મેં ખર્ચ કરો.

અગર સેહત કે ઈસ ઝમાને કો ગુમા દીયા. ઔર બિમારી આગઈ. તો ફીર ઊમ્ર ભર સર પકડ કર રોવોગે. ઔર અફસોસ હોગા કે કાશ? સેહત કે ઝમાને મેં કુછ કર લીયા હોતા. ઊસ વક્ત અફસોસ કરને સે કુછ હાસિલ નહોગા. ઈસ લીયે ઈસ નેઅમતકી કદર કરલો.

નબીયે કરીમ (સ.અ.વ) જો હમ પર મા-બાપસે ઝયાદા મેહરબાન હૈ વો ફરમાતે હૈ. કે દેખો ! ઈસ વક્ત તુમ્હે જો "સેહત ઔર ફુરસદ" કી નેઅમત હાસિલ હૈ. જો બાદમેં રહે યા નરહે. ઔર અફસોસ કરનેકા વક્ત આજાયે ઈસ્કો કામમેં લગાદો.

"કુછ ન અપને રબ કી યાદકી = ઊમ્ર અપની મુફતમેં બરબાદ કી."

(૨) "અભીતો જવાન હૈ" શયતાની ધોકા હૈ :-

યે "નફસ" ઈન્સાન કો ધોકા દેતા રહેતા હૈ કે ભાઈ! અભીતો આપ જવાન હૈ. અભીતો વક્ત બહોત પડા હૈ. હમને દુનિયામેં દેખાહી ક્યા હૈ ? અભી તો મઝા કરનેકા વક્ત હૈ. બડી ઊમ્ર મેં જબ મૌકા આયેગાતો ઊસ વક્ત અલ્લાહ કી ઈબાદત કરેગેં ઔર અપની ઈસ્લાહકી ફિક્ર કરેંગે. અભીસે ક્યા જલ્દી હૈ ?

હુઝુર (સ.અ) ફરમા રહે હૈ નફસ ઔર શયતાનકે ધોકે મેં ન ફસો જો કુછ કરના હૈ. કરલો. ઈસ લીયે કે યે વક્ત જો અલ્લાહ તઆલા ને અતા કિયા હૈ. યે "બડી કીંમતી ચીઝ હૈ" ઔર "બડી દૌલત હૈ" ઊસ્કા એક એક સેકન્ડ બહોત કીંમતી હૈ. ઊસ્કો બરબાદ ઔર ખરાબ ન કરો. બલ્કે ઊસ્કો આખેરત કે લીયે ઈસ્તેમાલ કરો.

કુર્આનમજીદ મેં ઈર્શાદ હૈ કે જબ ઈન્સાન આખેરતમેં અલ્લાહ તઆલાકે દરબાર મેં પહોંચેગા તો અલ્લાહ તઆલાસે કહેગા કે હમેં એક મરતબા વાપસ દુનિયામેં ભેજ દે. હમ નેક અમલ કરેગે. તો અલ્લાહતઆલા જવાબમેં ફરમાયેગે.

أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۝

سورہ فاطر - ۳۷

"ક્યા હમને તુમકો ઈત્ની ઊમ્ર નહી દીથી કે અગર ઊસ્મે કોઈ શખ્સ નસીહત હાસિલ કરના ચાહતા તો નસીહત હાસિલ કર લેતા. સિર્ફ યે નહી કે તુમકો જીંદગી દેકર ઐસે હી છોડ દીયા. બલ્કે તુમ્હારે પાસ ડરાને વાલે ઔર સમજાને વાલે ભેજતે રહે"

(સુરએ ફાતિર - ૩૭)

એક લાખ ચોબીસ હઝાર અંબિયા (અ.લ.) ભેજે. ઔર આખિરમેં સરકારે દો આલમ (સ.અ.) કો ભેજા. ઔર ઊસ્કે બાદ ખુલફાએ રાશેદીન ઔર ઊલ્માએ કિરામ તુમ્હે ગફલતસે બરાબર જગાતે રહે. કે ખુદાકે લીયે ઈસ વક્ત કો કામ મેં લગાલો.

સુસ્તીમેં રેહકર વક્ત ગુજરતા જાયેગા તો એક દીન ઊમ્રકે તકાઝેકી વજહસે સરકે બાલોંમે સફેદી જાહીર હોગી. તો સમજલોકે અલ્લાહકી તરફસે ડરાનેવાલા આગયા. અબ વક્ત આને વાલા હૈ. તૈયાર હો જાઓ. ઔર કભી કીસીકે યહાં પોતા (પોત્ર) પૈદા હુઆ. તો વો ભી ઈસ બાતસે ડરાને વાલાહૈ કે બેડે મિયાં ! તુમ્હારા વક્ત

આનેવાલા હૈ અબ હમારે લીયે જગા ખાલી કરો. જનાબ ડૉ. અબ્દુલહૈય સાહબ (રહ.) ફરમાતે થે કે અલ્લાહતઆલાને તુમ્હે જવાની દી હૈ. સેહત દી હૈ. ઊસ્કો કામમેં લેલો ઔર જો કુછ કરના હૈ ઈસ વક્ત કરલો. ઈબાદત - ઝિક્ર - તિલાવત - વિ. કરલો ગુનાહોંસે બચો. ફીર જબ બિમાર હો જાઓગે. તો ઊસ વક્ત નહી બન સકેગા. ફીર યે શેઅર પઢતે.

અભી તો ઈન્કી આહટ પર આખેં ખોલ દેતા હું.
વો કૈસા વક્ત હોગા જબ ન હોગા યે ભી ઈમ્કાનમે.

ઊસ વક્ત દીલ ભી ચાહેગા. કે આખેરત કા કુછ સામાન કરલું. લેકીન અપને બસમે ન હોગા.

(3) દો રકાતકી હસરત હોગી :-

એક મરતબા હુઝુર (સ.અ.વ.) એક કબ્ર કે પાસ સે ગુજર રહેથે ઔર સહાબા (ર.દી.) ભી સાથ થે. આપ (સ.અ) ને ઈર્શાદ ફરમાયા યે દો રકાત નફીલનમાઝ જો કભી જલ્દી જલ્દીમેં પઢલેતેહો ઔર ઊસ્કો બહોત મામુલી સમજતે હો. લેકીને યે શખ્સ જો કબ્ર મેં લેટા હુઆ હૈ. ઊસ્કે નજદીક યે દો રકાત નફીલ તમામ દુનિયા ઔર ઊસ્મે જો કુછ હૈ બેહતર હૈ.

ઈસ લીયે કે કબ્ર વાલા ઈસ બાત પર અફસોસ કર રહા હૈ કે કાશ ! મુઝે જીંદગીમેં દો મિનટ ઔર મીલ જાતે તો મેં દો રકાત નફીલ નમાઝ ઔર પઢ લેતા. ઔર અપને આમાલનામા મેં નેકીયોંકા ઈજાફા (વધારો) કર લેતા.

રિવાયતમેં હૈ કે એક મરતબા હઝરત અબ્દુલ્લાહબિન ઊમર (ર.દી) સફરમેથે. રાસ્તેમે એક કબ્ર દેખી તો સવારી સે ઊતરે ઔર દો રકાત નફીલનમાઝ પઢી ઔર આગે રવાના હુએ. સાથીયોંને પુછા આપને સવારી સે ઊતર કર નમાઝ ક્યું પઢી ? જવાબમેં આપને ફરમાયા કે જબ કબ્રકે પાસસે ગુજરાતો દીલમે ખ્યાલ આયાકે જો લોગ કબ્રોમેં પહોચ ચુકે હૈ ઊન્કા અમલ કરનેકા ઝમાના ખત્મ હો ચુકા હૈ. જૈસાકે હદીસ શરીફમેં હૈ કે યે લોંગ કબરોંમે ઈસ બાતકી હસરત (અફસોસ) કરતે હૈ કે કાશ ! હમેં દો રકાત નમાઝ પઢનેકા મૌકા મીલજાયે. લેકીન ઊન્કો મૌકા નહી દીયા જાતા.

ઈસલીયે ખ્યાલ આયા કે અલ્લાહતઆલાને મુઝે યે મૌકા દે રખ્ખા હૈ. ચલો જલ્દીસે દો રકાત નમાઝ પઢલું ઈસલીયે મૈં ને સવારીસે ઊતરકર દો રકાત નફીલ પઢી.

અલ્લાહતઆલા જીન્કો યે ફિક્ર અતા કરતે હૈં વો એક એક મિનટ કો ઈસ તરહ કામમેં લાતે હૈ.

(૪) નેકીયોંસે અમલકા તરાઝું ભરલો :-

વક્ત કી યે ઘડીયાં બહોત કીમતી હૈ. ઈસ લીયે કહા ગયા હૈ કે મૌતકી તમન્ના મત કરો. ક્યા માલુમ મૌતકે બાદ ક્યા હોને વાલા હૈ. અલ્લાહતઆલાને જો ફુરસદ ઔર મોહલત દી હૈ. સબ કુછ ઊસી મેં કરના હૈ. ઊસ્કો ગનીમત સમજો. ઔર ઊસ્કો કામમેં લેલો.

અગર એક ઘડીમેં એક મરતબો "સુબ્હાનલ્લાહ" પઢલીયા તો હદીસ શરીફ મેં આતા હૈ કે ઊસસે અમલકા આધા તરાઝું ભર જાતા હૈ ઔર એક મરતબા "અલ્હમ્દુલિલ્લાહ" પઢલીયા તો પુરા તરાઝું ભર જાતા હૈ.

દેખીયે ! યે ઘડીયાં કિત્ની કિંમતી હૈ. લેકીન હમ ઊસ્કો ગુમાતે ફીર રહે હૈ. ખુદા કે લીયે ઊસ્કો નેક કામમેં ઈસ્તેમાલ કરલો. (કન્ઝુલ ઊમ્માલ હદીસનં. ૨૦૧૮)

કુર્આનમજીદમેં અલ્લાહતઆલા કા ઈર્શાદ હૈ કે :-

"અપને પરવરદિગારકી મગફિરત કી તરફ જલ્દી દોડો દેર ન કરો ઔર ઊસજન્નતકી તરફ દોડો જીસ્કી ચોડાઈ આસ્માન ઔર ઝમીન હૈ.

(સુરએ આલે ઈમ્રાન - ૧૩૩)

ઊમ્રકી એક એક ઘડી બહોત કીંમતી હૈ. જો ફુરસદ ઈસ વક્ત મીલી હૈ ઊસ્કો મત ટાલો. ઈન્સાન કા યે સોચના કે અચ્છા ! યે કામ કલ સે કરેંગે. વો કલ ફીર નહી આતી. જો કામ કરના હૈ વો આજ હીસે શુરુ કરદો. ક્યા ખબર? કલ આયે ન આયે યા શોખ બાકી રહે યા નરહે. નેક કામોંમેં જલ્દી કરના પસંદ કીયા ગયા હૈ.

ઐસે તો જલ્દબાઝી કરના કોઈ અચ્છી બાત નહી. લેકીન નેકી કે કામમે જલ્દી કરના ઔર અમલ કર લેના અચ્છી બાત હૈ. નેક કામમેં દુસરોં સે આગે બઢને કી કૌશીશ કરો. ઈસી લીયે અલ્લાહતઆલાને યે વક્ત અતા ફરમાયા હૈ.

આજ કલ હમ લોગોને અપને આપકો ગફલત ઔર બેફીકરીમેં મુબ્તલા કીયા હૈ. દુન્યાકી ફિકરોંને આખીરત કા ધ્યાન બહોત કમ કરદીયા હૈ. ગફલત બઢતી જા રહી હૈ. ઈસી વજહસે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા હૈ કે પાંચ ચીઝોં કો પાંચ ચીઝોંસે પહેલે ગનીમત સમજો.

(૧) બુઢાપેસે પહેલે જવાની કો ગનીમત સમજો.
(૨) બીમારીસે પહેલે સેહતકો ગનીમત સમજો.
(૩) માલદીરી કો મોહતાજીસે પહેલે ગનીમત સમજો.
(૪) ફુરસદકો મશ્ગુલીસે પહેલે ગનીમત સમજો.
(૫) જીંદગીકો મૌતસે પહેલે ગનીમત સમજો.

હુઝુર (સ.અ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા :-
મૌતસે પહેલે તૌબા જલ્દી કરલો.
માલકે જાનેસે પહેલે સદકા દેદો.
લડકીંયો કી શાદી રૂસ્વાહોનેસે પહેલે કર લો.
મૈય્યતકો જલ્દી દફન કરદો.
કઝા હોને સે પહેલે નમાઝ અદા કરદો.
મલેકુલ મૌત કે આને સે પહેલે નેક આમાલ જલ્દી કરલો.
ઔર પછતાનેસે પહેલે દુશ્મનકો રાઝી કરલો. (મિઅયારૂસ્સુલુક પેજ - ૩૬૬)

(૫) જવાનીકી કદર કરલો :-

ઉપર લીખી હુઈ પાચોં ચીઝેં ઐસી હૈ જો ખત્મ હોને વાલી હૈ. ઈસ વક્ત જવાની હૈ મગર બુઢાપા આને વાલા હૈ. યે જવાની હંમેશા રહને વાલી નહી હૈ. બાદમેં બુઢાપા આયેગા. યા મૌત આયેગી તીસરા કોઈ રાસ્તા નહી હૈ. જવાની કો ગની મત સમજકર અચ્છે આમાલ કરલો. બુઢાપેમેં તો યે હાલ હોતા હૈ. "ન મુહમેં દાંત ઔર ન પેટમેં આત" ઉસ વક્ત ક્યા કરોંગે જબ હાથ પાંવ નહી હીલા સકોગે. શેખ સઅદી (ર.હ.) ફરમાતે હૈ

વકત પીરી ગુર્ગે જાલીમ મી શવદ પરહેઝગાર.
દરજવાની તૈબા કરદન શેવએ પયગમ્બરી.

બુઢાપેમેં તો જાલીમ ભેડીયા (વરૂ) ભી પરહેઝગાર બન જાતા હૈ. ક્યું ? ઈસ લીયે કે ખા નહી શકતા. તાકત નહી. કે કીસી પર હુમ્લા કરે. અરે ! જવાની મેં તૌબા કરના. પયગમ્બરકા તરીકા હૈ. ઈસી લીયે ફરમાયા જવાનીકો બુઢાપેસે પહેલે ગનીમત સમજો.

يَارَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا ۞ عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

(૬) સેહત માલદારી ઔર ફુરસદકી કદર કરો :-

ઈસ વક્ત સેહત હૈ લેકીને યાદ રખ્ખો કોઈ ઈન્સાન દુનિયામેં એૈસા નહીકે સેહત કે બાદ બિમાર નહો. જરૂર હોગા. લેકીન યે ખબર નહી કબ હોગા. ઈસ લીયે મૌજુદા સેહત કો ગનીમત સમજો.

ઈસ વક્ત અલ્લાહને માલદારી અતા કી હૈ. ક્યા માલુમ કબતક કે લીયે હૈ. કીત્ને લોગ હૈ જીન્કે હાલાત બદલ ગયે. બડે અમીર થે. અબ ફકીર હોગયે. ખુદા જાને કબ ક્યા હાલ પેશ આજાયે. ઈસ વક્ત કે આને સે પહેલે માલદારી કો ગનીમત જાનો. ઔર ઊસ્કો આખેરત આબાદ કરનેમેં ખર્ચ કરલો.

અલ્લાહતઆલા અપને બંદે પર નેઅમતકા અસર દેખના ચાહતે હૈ. અગર માલદાર યે કહે કે મૈં મુફલીસ હું તો હાજતમંદ કહાં જાયે ? ઔર કીસકે સામને અપની હાજત પેશ કરે. અગર જરૂરતસે જયાદા માલ રખતા હો ઔર ઊસ્કે પાસ કોઈ હાજતમંદ આયેતો ઊસ્કો યે ન કહે કે મૈં મુફલીસ હુ. બલ્કે યે કહે કે અલ્લાહકા શુક્ર હૈ તેરી ખીદમત કે લાયક મેરેપાસ માલ મૌજુદ હૈ.

હદીસ મેં હૈકે એક માલદાર આદમીકો રસુલે અક્રમ (સ.અ.વ.) ને મૈલે ગંદે કપડે પહેને હુએ દેખા. તો ફરમાયા યે ક્યા હાલત બના રખ્ખી હૈ ? અલ્લાહતઆલા અપને બંદે પર અપની નેઅમતકા અસર દેખના પસંદ ફરમાતે હૈ. કે અપને બંદે પર અપની નેઅમતકા અસર દેખે. જબ ખુદાને પહનને - ખાનેકો દીયા હૈ તો પહેનો ઔર ખાઓ. ઈસ્મે યે મસ્લીહત ભી હૈ કે હાજતમંદો કો માલુમ હો જાયે કે યે મુકામ હાજત પેશ કરને કે હૈ. નહીતો બિચારોંકો ક્યા માલુમ કે હાજત કીસકે સામને પેશ કરે.

(મઆરિફતિ હક - ૨/૯૬ પેજ - ૩૦)

(૭) બિમારી ઔર સફરમેં નેકીયોંકા લીખા જાના :-

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા જબ કોઈ બંદા બિમાર હોતા હૈ યા સફરમેં હોતા હૈ. તો જો ઈબાદત ઔર નેક આમાલ તંદુરસ્તીકી હાલત મે યા વતનમેં કરતા થા અબ બિમારી યા સફરકી વજહ સે છુટ રહે હૈ તો અલ્લાહતઆલા વો સારે આમાલ કા સવાબ ઉસ્કે નામાએ આમાલમેં લીખતે હૈ. ચાહે બિમારી યા સફર કી વજહસે વો આમાલ નહી કર સકતા. ક્યું કે અગર વો તુંદુરસ્ત હોતા યા અપને ઘરમેં હોતા તો યે આમાલા જરૂર કરતા.

નબીયે કરીમ (સ.અ.વ.) ને કિત્ની બડી તસલ્લી કી બાત બતાદી કે બિમારી ઔર મજબુરીકી વજહ સે જબ આમાલ છુટ રહે હૈ તો ઈસ પર સદમા કરને કી જરૂરત નહી. ક્યું કે અગર વો તંદુરસ્ત હોતા તો જરૂર યે આમાલ કરતા.

લેકીન ઈસ્કા તઅલ્લુક સિર્ફ નફિલ ઈબાદતસે હૈ. જો ઈબાદત ફર્ઝ હૈ. ઊસ્મે અલ્લાહતઆલાને જો આસાની કરદી ઊસ્કો તો અંજામ દેના હી હૈ. જૈસા કે નમાઝ હૈ ઈન્સાન ચાહે કીતના હી બિમાર હો. બિસ્તરેમર્ગ (મરણપથારી) પર હો ઔર મરનેકે કરીબ હો. તબભી નમાઝ માફ નહી હૌતી. હા ! અલ્લાહતઆલાને યે આસાની ફરમાદી કે ખડે હો કર નમાઝ પઢને કી તાકત ન હો તો બેઠકર પઢો. બેઠ કર પઢનેકી તાકત ન હોતો લેટ કર પઢો. વુઝું નહી કર સકતે તો તયમ્મુમ કરો અગર કપડે પાક રખના મુશ્કીલ હોતો ઈસી હાલતમેં પઢો. લેકીન નમાઝ કીસી હાલતમેં માફ નહી. જબ તક ઈન્સાનકે દમમેં દમ હૈ.

હા. અગર કોઈ બેહોશ હો જાયે ઔર ઐસી હાલાતમેં છે નમાઝોં કા વક્ત ગુજર જાયે તો ઈસ વક્ત નમાઝ માફ હો જાતી હૈ. (શામી જીલ્દ/૧ - પેજ ૭૧૪)

(૮) અલ્લાહ વાલોંકે યહાં વક્ત કી કદર :-

(૧) હાફીઝ ઈબ્ને હજર (રહ.) જીસ વક્ત કીતાબ લીખતે ઔર કલમ ખરાબ હોજાતા તો કલમ કો દુરૂસ્ત કરને મેં થોડાસા વક્ત લગ જાતા. તો ઈત્ના વક્ત ભી બેકાર ગુજારના પસંદ નહી થા. ચુંનાચેં જીત્ના વક્ત કલમ બનાને મેં ગુજરતા ઉત્ની દેર તીસરા કલેમા

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَكْبَرُ
وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ ۝

"સુબ્હાનલ્લાહી વલ્હમ્દુ લિલ્લાહી વલા ઈલાહ ઈલ્લલલ્લાહું વલ્લા હું અકબર"

પઢતે રેહતે થે. તાકે આખેરતકી કમાઈ હો.

(૨) હઝરત મુફતી મહંમદ શફી સાહબ (રહ.) ફરમાતે થે કે મૈં પહેલેસે સોચ લેતા હું કે ફલાં વક્ત મુઝે પાંચ મીનટકા વક્ત મીલેગા ઈસ પાંચ મીનટમેં મુઝે ક્યા કરના હૈ? યા ખાને પીને કે ફોરન બાદ લીખના પઢના મુનાસીબ

નહી. દસ મીનટકા વકફા ચાહીયે તો મૈં પહેલેસે સોચ કર રખતા હું કે ખાનેકે બાદ યે ૧૦ મીનટ ફલા કામમે ખર્ચ કરને હૈ. ચુંનાચે ઊસ વક્તમેં વો કામ કરલેતા હું.

જીન હઝરાતને હઝરત મુફતી શફીઅ સાહબ (રહ.) કો દેખા હૈ વો જાનતે હૈ કે આપ કારમેં સફર કર રહે હૈ ઔર કલમ ભી ચલ રહા હૈ. બલ્કે રિક્ષામેં બેઠે હુએ લીખતે દેખા હૈ. જીસ્મે ઝટકે ભી બહોત લગતે હૈ. ઔર એક બાત બહોત કામકી ઈર્શાદ ફરમાતે થે કે જો સબકો યાદ રખને જૈસી હૈ. ફરમાતે દેખો ! જીસ કામકો ફુરસદ મીલનેકે ઈન્તિજારમેં રખ્ખા વો ટલ ગયા. મતલબ યે હૈ કે જબ ફુરસત મીલેગી તબ કરેંગે. વો ટલ જાતા હૈ. વો કામ ફીર નહી હોગા.

કામ કરનેકા રાસ્તા યે હૈ કે દો કામોં કે દરમ્યાન તીસરે કામકો જબરદસ્તી ઊસ્કે અંદર દાખિલ કરદો. તો વો કામ હો જાયેગા. જીસ કામકી અહમિયત ઈન્સાનકે દીલમે હોતી હૈ. ઊસ કામકો વો કર લેતા હૈ. જબરદસ્તી કરલેતા હૈ. ચાહે વક્ત મીલે યા ન મીલે.

(૯) ક્યા નફસ ફીરભી સુસ્તી કરેગા ?

હઝરત ડૉ. અબ્દુલહૈય સાહબ (રહ.) ફરમાતે થે કે દેખો વક્ત કો કામમેં લગાને કા તરીકા સુનલો. જૈસાકે તુમ્હે ખ્યાલ હુઆકે ફલાં વક્તમેં તિલાવત કરેંગે. યા નફિલ નમાઝ પઢેગેં - ઔર જબ કરનેકા વક્ત આયાતો તબિયત મેં સુસ્તી હો રહી હૈ. ઔર ઊઠનેકો જી નહી ચાહતા તો ઐસે વક્તમેં જરા અપને નફસકી તરબિયત કીયા કરો. ઔર નફસસે કહો અચ્છા.ઈસ વક્ત તો તુમ્હે સુસ્તી હો રહી હૈ. ઔર બિસ્તરસે ઊઠને કો જી નહી ચાહતા. લેકીન યે બતાઓ અગર ઈસ વક્ત અગર મુલ્ક કે સદર કી તરફ સે યે પૈગામ આ જાયેકે હમ તુમ્હે બહોત બડા ઈનામ યા બડી સર્વિસ દેના ચાહતે હૈ. ઈસલીયે તુમ ઈસ વક્ત ફૌરન હમારે પાસ આ જાઓ બતાઓ? ક્યા ? ઊસ વક્ત ભી સુસ્તી રહેગી ? ઔર ક્યા ? ઊસ વક્ત યે જવાબ દે દોગે કે મૈં ઈસ વક્ત નંહી આ સકતા ઈસ વક્ત તો મુઝે નિંદ આ રહી હૈ કોઈ ભી ઈન્સાન જીસ્મે અકલ હોગી સદરકા યે પૈગામ સુનકર ઊસ્કી તમામ સુસ્તી ઔર ગફલત દુર હો જાયેગી ઔર ખુશી ખુશી ઈસ ઈનામકો લેને કે લીએ ચલ પડેગા કે મુઝે ઈત્નાબડા ઈનામ મીલને વાલા હૈ.

માલુમ હુઆ કે હકીકતમેં ઊઠને મેં કોઈ તકલીફ નહી. અગર હોતી ઊન્કે બુલાને પર ન જાતે. ઔર બિસ્તર પર પડે રૈહેતે. ઈસ લીયે ખ્યાલ કરો કે દુનિયાકા એક સદર (જો ખુદાકે સામને આજીઝ હૈ) અગર તુમ્હે બુલાતા હૈ તો તુમ ઊસ્કી તરફ ભાગતે હો.

લેકીન વો અહકમુલ હાકેમીન ખુદા જીસ્કી કુદરતમેં પુરી કાઈનાત હૈ જો દેનેવાલા હૈ ઔર લેનેવાલા ભી હૈ. ઊસ્કી તરફસે બુલાયા જા રહા હૈ. ઔર તુમ ઊસ્કે દરબારમેં હાજીર હોનેસે સુસ્તી કરતેહો ? ઈસ તરહ સોચને સે ઈન્શાઅલ્લાહ હિમ્મત પૈદા હોગી ઔર જો વક્ત બેકાર જા રહા હૈ. વો કામમેં લગ જાયેગા. اصلاحی خطبات ۱

(૧૦) ગંદે ખ્યાલાત કા ઈલાજ :-

હઝરત ડૉ. અબ્દુલહૈય સાહબ (રહ.) ફરમાતે થે કે ગુનાહ કરનેકા જો તકાજા પૈદા હોતા હૈ ઊસ્કા ઈલાજ ઈસ તરહ કરો. જબ દીલમેં યે ખ્યાલ મજબુત હો જાયે કે નિગાહ કો ગલત જગા પર ઈસ્તિમાલ કરકે મઝા હાસિલ કરૂં. તો ઊસ વક્ત જરા યે ખ્યાલ કરો કે અગર મેરે વાલિદ મુઝે ઈસ હાલતમેં દેખલે તો ક્યા ? ફીરભી યે કામ કરતા રહુંગા ? યા મુઝે મેરી ઔલાદ યા મેરે શેખ મેરી ઈસ હરકતકો દેખ રહે હૈ. તો ક્યા ફીર ભી યે કામ મૈં જારી રખુંગા ? જાહીરબાત હૈ કે અગર ઊન્મે સે કોઈ ભી મેરી ઈસ હરકતકો દેખ રહા હોગા. તો મૈં અપની નજર નીચી કર લુંગા. ઔર યે કામ નહી કરૂંગા. ચાહે નફસ પર કિત્નાહી બોજ પડે.

ફીરયે ખ્યાલ કરો કે ઈન લોગોં કે દેખને ન દેખને સે મેરી દુનિયા ઔર આખેરત પર કોઈ ફર્ક નહી પડતા. લેકીન મેરી ઈસ હાલત કો જો "અહકમુલ હાકિમીન" દેખ રહા હૈ. ઊસ્કી પરવા મુઝે ક્યું નહો. ક્યુંકે વો મુઝે ઈસ પર સઝા ભી દે સકતા હૈ. ઈસ ખ્યાલ કી બરકતસે ઊમ્મીદ હૈ કે ઈન્શાઅલ્લાહ ગુનાહ સે મેહફુઝ રહેગા.

(૧૧) રૂહાની ઈલાજ :-

આજકલ એક મુસીબત યે આગઈ હૈ કે તાવીઝ ગંડોકા નામ "રૂહાની ઈલાજ" રખ દીયા હૈ. તાવીઝ લીખવાલીયે ગંડે લીખવા લીયે ફુંકવા લીયા. બસ ઈસીકા નામ રૂહાની ઈલાજ રખ લીયા. ખુબ સમજ લીજીયે યે રૂહાની ઈલાજ નહી. બલ્કે રૂહાની ઈલાજ યે હૈ કે અપને દીલકી જો બિમારીયા હૈ. જૈસાકે તકબ્બુર (બડાઈ) હસદ (ઈર્ષા) અદાવત વગેરહ જો ઈન્સાનકે દીલમેં પૈદા હૈતી હૈ ઊન્કે ઈલાજ કે લીયે કીસી શેખ (અલ્લાહવાલે) કી તરફ રૂજુઅ કિયા જોયે ઔર શેખ ફીર યે પતા લગાતે હૈ કે ઈસ્કે દીલમે તકબ્બુર તો નહી હૈ. અગર હૈ તો ઊસ્કા આસાન ઈલાજ ક્યા હૈ? ફીર શેખ અપને તજુરબેસે હાલત કે મુનાસિબ ઈલાજ તજવીજ કરતે હૈ. ઈન્કી બતાઈ હુઈ તજવીજ પર અમલ કરના યે હૈ રૂહાની ઈલાજ.

હઝરત મૌલાના અશરફઅલી થાનવી (રહ.) કે યહાં સબસે ઝયાદા તાકીદ ઈસ બાત પરથી કે ઐસી બિમારીયોં મે મુબ્તલા લોગ આતે ઔર આપ ઉન્કા ઈલાજ

ફરમાતે. ઊન્કા ઈલાજ કોઈ દવા પાલાકર નહી હોતાથા વઝીફે પઢવા કર નહી હોતાથા. બલ્કે અમલસે હોતાથા. બહોંતસે લોગોંકા ઈલાજ ઈસ તરહ કીયા ગયા.

એક શખ્સ તકબ્બુર કી બિમારીમેં મુબ્તલા થા. વો ઈલાજકે લીયે આયા. ઊન્કે લીયે ઈલાજ યે તજવીજ હુવાકે જો લોગ મસ્જીદ મે નમાઝ પઢને કે લીયે આયે તુમ ઊન્કે જુતે સીધે કીયા કરો. બસ ઈસ કામ પર લગા દીયા. ન કોઈ વઝીફા. ન કોઈ તસ્બીહ. ઊસ્કો દેખ કર પહેચાન લીયાકે ઈસ્કે અંદર તકબ્બુર કી બિમારી હૈ. ઔર ઈસ્કા યે ઈલાજ ઊસ્કે લીયે મુનાસિબ હોગા.

અલ્લાહતઆલા હમેં ઐસી બિમારીયોંસે બચાયે - આમીન.

(૧૨) જીંદગીકી ફિલ્મ ચલા દી જાયેતો ?

જરા ઈસ બાત કા ખ્યાલ કરો કે અગર અલ્લાહતઆલા આખેરતમેં તુમસે યે ફરમાયે કે અચ્છા ! અગર તુમ્હે જહન્નમ સે ડર લગ રહા હૈ. તો ચલો. હમ તુમ્હે જહન્નમસે બચા લેગેં-લેકીન એક શર્ત યે હોગી કે તુમ્હારી જીંદગી જો બચપનસે જવાની ઔર બુઢાપે તક ઔર મરને તક ગુજારી હૈ ઈસ્કી ફિલ્મ ચલાયેગેં. ઔર ઈસ ફિલ્મ કો દેખને મેં તુમ્હારે મા-બાપ-ભાઈબહેન. ઔલાદ ઔર તુમ્હારે ઊસ્તાદ-શાર્ગિદ ઔર દોસ્ત. અહબાબ હોગે. ઔર ઈસ ફિલ્મ મેં તુમ્હારી પુરી જીંદગી કા નકશા ઊન્કે સામને કર દેગે. અગર તુમ્હે યે બાત મંજુર હો તુમકો જહન્નમસે બચા લીયા જાયેગા. ઐસે મૌકે પર આદમી શાયદ આગકે અઝાબ કો મંજુર કર લેગા - મગરયે બાત પસંદ નહી કરેગા કે ઈન તમામ કે સામને મેરી જીંદગી કા નકશા આ જાયે.

જબ અપને મા - બાપ દોસ્ત અહબાબ કે સામન અપની જીંદગી કા અહવાલ આના પસંદ નહી તો ફીર ઈન અહવાલકા અલ્લાહતઆલા કે સામને આના કૈસે પસંદ કરલોગેં ? ઈસ્કો જરા સોચ લીયા કરો.

જીસ શખ્સ પર ઝિકે ઈલાહીકા ગલ્બા હો જાતા હૈ. વો અલ્લાહતઆલાકી હરામકી હુઈ ચીઝોંકે ઈરતિકાબ મેં (કરનેમે) અલ્લાહતઆલાસે હયા (શરમ) કરતા હૈ. ઔર જીસ પર દુનિયાકા ગલ્બા હોતા હૈ. વો સિર્ફ ઊન ચીઝોંસે બચતા હૈ જો એહલે દુનિયાકી નજરમેં મઅ્યુબ (એબવાલી) હોતી હૈ. (અલ્લામા મોહંમદ અન્વર શાહ કશ્મીરી (રહ.)

(૧૩) નેક કામકો મત ટાલો :-

હઝરત હસન બસરી (રહ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે અય આદમ કે બેટે "ટાલ મટોલ સે બચો" યાની ઈન્સાન કા નફસ હંમેશા નેક અમલ કો ટાલતા રહેતા હૈ. કે અચ્છાકામ કલ કરેગે. જરા ફુરસત મીલેગી તો કરેગે. યા ફલા કામસે ફારિગ હોકર કરેગેં. યે ટાલના અચ્છા નહી હૈ. ઈસ લીયે કે જીસ કામકો ટાલ દીયા વો ટલ ગયા. કામ કરનેકા તરીકા યે હૈ કે આદમી ઈસ કામકે લીએ એહતિમામ કરે.

જીસ કામકે બારેમેં યે કહા જાતા હૈ કે ફુરસત નહી મીલતી ઈસ્કા મતલબ યે હૈ કે ઊસ કામકી આદમીકે દીલમેં અહમિયત નહી. ક્યુંકે જીસ કામકી દીલમેં અહમિયત હાતી હૈ ઊસ કામકે લીયે આદમી ફુરસત ઔર વક્ત જબરદસ્તી નિકાલ હી લેતા હૈ. અગર દીલમેં કામકી અહમિયત નહોતો. ફુરસદ ભી નહી મીલતી.

તુમ્હારે પાસ સિર્ફ આજકા દીન હૈ કલકા દીન મીલેગા યા નહિ યે યકીની નહી. ઈસ લીયે જો કામ જરૂરી હૈ વો આજહી કે દીન કરલો. અગર કલ કા દીન ફીર મીલ જાયે તો કલ કે દીનભી ઐસે હો જાઓ. જૈસે આજ હુએ થે. યાની યે યકીન કરલો કે આજકા દીન મેરે પાસ હૈ. કલ કા કોઈ ભરોસા નહી. હરદીનકો અપની જીંદગીકા આખરી દીન ખ્યાલ કરો. ઈસી લીયે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે તુમ નમાઝ પઢો તો ઈસ તરહ પઢો. જૈસા દુનિયાસે રૂખસત હોનેવાલા પઢતા હૈ. (ઈબ્નેમાજા)

ઈમાનકે દર્જે મે હર મુસલમાનકો માલુમ હૈ કે કલ કા ભરોસા નહી. લેકીન વો માહ્લુમાત કીસ કામકી જીસપર ઈન્સાન કા અમલ નહો. ઈલ્મતો વોહે જો ઈન્સાન કો અમલ પર ડાલદે

બુઝુર્ગોકી બાતોમેં બરકત હોતી હૈ. અગર ઊન્કો તલબકે સાથ પઢા જાયેતો. અલ્લાહતઆલા અમલ કી તૌફીક અતા ફરમા દેતેહૈ.

ખુલાસા યેકે અપની જીંદગીકી એક એક ઘડીકો કીંમતી ઔર ગનીમત સમજો ઔર ઊસ્કો અલ્લાહકી ઈતાઅત ઔર ઝિક્રમે ખર્ચ કરનેકી કોશીષ કરો. ગફલત. બેપરવાઈ. ઔર વક્તકો બરબાદ કરને સે બચો.

અલ્લાહતઆલા અપને ફઝલસે હમારા યે હાલ બનાદ ક હમ અપને અવકાતે જીંદગી કો અલ્લાહતઆલાકે ઝિક્ર ઔર આખેરતકે કામોમેં ખર્ચ કરને વાલે બને. (આમીન)

يَارَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا ✻ عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

(૧૪) સુબ્હકી બરકતેં ઔર હમારી ગફલતેં :-

હુઝુર (સ.અ.) નેં એક મૌકે પર દુઆ ફરમાઈ થી

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لِاُمَّتِيْ فِيْ بُكُوْرِهَا (ترمذی)

"અલ્લાહુમ્મ બારિક લિઊમ્મતી ફિ બુકુરીહા " **(તિર્મીઝી)**

અય અલ્લાહ મેરી ઊમ્મતકે સુબ્હ સેવરે કે કામોંમે બરકત નાઝીલ ફરમા.

એક સહાબી (ર.દી.) ફરમાતે હૈ કે જબમેં અપના તિજારતી કાફલા રવાના કરતા હું તો સુબ્હ સવેરે રવાના કરતા હું - ઈસ્કી વજહસે મેરી તિજારતમેં બરકત હોતી હૈ. ઔર મેરામાલ બઢ જાતા હૈ.

જબ દુનિયાકી ચીઝોંમે ફાયદા હોતા હૈ તો સુબ્હ સવેરે ઝિક્રે ખુદાસે ગફલતકા કિત્ના બડા નુકશાન હોગા. આજ હમારા મુઆશરા (સમાજ) સુબ્હકી બરકતોંસે મેહરૂમહૈ. પહેલે અગર મુસ્લિમ મોહલ્લોંસે ગુજરતે થે તો કુર્આન મજીદકી તિલાવત કાનોંમેં સુનાઈ દેતી થી. અબ ગુજરના હોતા હૈ તો મૌત જૈસા સન્નાટા હોતા હૈ. યા રેડીયો કે બજનેકી આવાજ આતી હૈ.

હમેં ઈસ ગફલત કો દુર કરનેકી કોશીષ કરના ચાહીયે. તાકી હુઝુર (સ.અ.) કી દુઆકી બરકતોં સે મેહરૂમ ન રહે.

હિંદુસ્તાનમેં અંગ્રેજોંકે આનેસે પહેલે દુકાનોં ઔર બઝારોં ઔર દફતરો મેં સુબ્હ સેહી ચહલ પહલ શુરૂ હોજાતી થી. ઔર ઊસ્કો બરકતકા સબબ સમજતે થે. લેકીન અંગ્રેજોકે આનેકે બાદ પુરે મુલ્કકે લોગોંકી આદતેં ખાસકર મુસલમાનોંકી આદતેં ઔર અખ્લાક ખરાબ હો ગયે.

જીસ્કા એક નમુના યે હૈ કે સોને ઔર જાગનેકા નિઝામ ભી બિગડ કર રહ ગયા. રાતમેં દેરતક જાગના. ઔર સુબ્હ દેરસે ઊઠના એક આદત બલ્કે ફેશન બન ગયા.

ઊંચે ઘરોંકે લોગ રાતકા જયાદા વક્ત કલબ ઔર પાર્ક - યા હોટલ મેં ગુજારતે હૈ. જહાં રાતકો ૧૨-૦૦ બજે તક ગપશપમેં વક્ત બરબાદ કરકે દેરસે ઘર પહોંચતે હૈ. સોતેસોતે રાતકે એક દો બજ જાતે હૈ. ઐસી હાલતમેં સુબ્હ જલ્દી ઊઠના બહોત મુશ્કિલ હો જાતા હૈ. જાન બુઝકર નમાઝ - તિલાવત - ઝિક્ર દુઆ વિ. છોડને વાલે બનતે હૈ. જીસ્કી વજહસે જીંદગી કી બહારમેં અલ્લાહતઆલા કી તરફસે બરકતોંકા નાઝીલ હોના બંદ હોજાતા હૈ. દિલોંકા સુકુન રૂખસત હોજાતા હૈ. રૂહકી પાકીઝગી - આખોંકા નુર સચ્ચી ખુશી સબ ખત્મ હોજાતે હૈ.

આજકલ યે ગફલત હર જગા હર કૌમમેં ફેલ ગઈ હૈ. ઊસ્કો દુરકરના બેહદ જરૂરી હૈ. વરના ઈસ્કા નુકશાન દીન દુનિયા કો બરબાદ કરેગા.

અલ્લાહતઆલા હમકો સુબ્હ સવેરે જલ્દી ઊઠકર ઊસ્કી બંદગી કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે. (આમીન)

આજ હમારે સમાજમેં સબસે જયાદા બે કિંમત ઔર બે પરવાઈકી ચીઝ "વક્ત" હૈ. ઊસ્કો જહાં ચાહા બરબાદ કર દીયા. ઈસ્કી કદર ઔર કિમત નહી. ઘંટે - દીન- મહીને બેફાઈદા કામોમેં ઔર ફુઝુલીયાતમેં ગુજર રહે હૈ. જીસ્મે નતો દીનકા ફાઈદા. ન દુનિયાકા ખુદાકેલીએ ઈસ તર્જ (આદત) કો બદલીયે ઔર જીંદગીકે કીમતી વક્ત કો કામમેં લગાઈયે.

(૧૫) શયતાનને ગફલત મેં ડાલ દીયા :-

શયતાનને યે સોચા કે જો વક્ત બચ ગયા હૈ કહીં ઐસા નહોકે અલ્લાહકી યાદમેં લગ જાયે.-ઈસલીયે ઊસ્ને દુસરે ધંધે નિકાલે ઔર હમકો ટીપટાપમેં લગાદીયા. ઔર દીલમેં યે ખ્યાલ ડાલા કે ઘરમેં ફલાં ચીઝ હોની ચાહીયે. ઔર ઊસ ચીઝ કી ખરીદીકે લીએ પૈસા ભી ચાહીયે ઔર પૈસા કમાનેકે લીએ ફલા કામ કરના ચાહીયે. અબ એક નયા ધંધા શુરૂ હો ગયા.

હમ સબ ઈસ્કે અંદર મુબ્તલાહૈ સબ એક કિશ્તી (નાવ) કે સવાર હૈ. મીલ કર બેઠ ગયે તો ગપશપ હો રહી હૈ. ઔર એક બેકાર કામમેં વક્ત ગુજર જાતા હૈ.

આજકલ તો ટી.વી. કે શયતાની પોગ્રામોને ઔર મેચકે પ્રોગ્રામોને ઔર રાતકો બહોત દેર તક હોટલો પર ચાય પીનેકે બહાને હમારે બહોતસે ભાઈયોં કા વક્ત બરબાદ હો રહા હૈ. જીસસે હમારી દુનિયા ખરાબ હો રહી હૈ. ઔર આખેરતમેં અઝાબકા સામાન અલગ - લેકીન હમારી અકલપર ઐસા પર્દા ડાલ દીયા હૈ કે કોઈબાત માનને કો તૈયાર નહી. હદ હૈ. અકલકે દેવાલે પર કે ખુદહી અપની બરબાદીકો પસંદ કર રહે હૈ. ઔર ઊસ્કા એહસાસ ભી નહી.

ખુદાને આજ તક ઊસ કૌમકી હાલત નહી બદલી
જીસે નહો ખ્યાલ અપની હાલત બદલનેકા.

મૌતસે કીસ્કો દસ્તગારી હૈ
આજ વો કલ હમારી બારી હૈ.

(૧૯) હમને સબ કુછ છોડ દીયા :-

ઝમાના બદલા - હમભી બદલે. ઔર ઐસે બદલે કે હમેં યાદ નહી રહા કે હમ કૌન હૈ ? મઝહબ છુટા - મઝહબી તરીકા છુટા. અહકામ છુટે. દીલ - દિમાગ પર ગફલતકે પર્દે પડ ગયે. હમારી ગયરત બાકી નહી રહી. એહસાસ ખત્મ હો ગયા. ઈમાની ગયરત ઠંડી પડ ગઈ. આપ કીસીભી બડી ઊમ્ર વાલે કો પુછો. વો બતાયેગા કે હમ પહેલે સબકુછ કરતે થે. લેકીન અબ કુછ નહી હૈ. ઔર સબ કુછ છોડ બેઠે હૈ. અગર આપ દિમાગ પર ઝોર ડાલકર સોચેંગે તો પતા ચલેગા કે હમને કયા છોડા હૈ.

જૈસાકે પહેલે ઊર્દૂ - અરબી પઢતે થે ઔર ઊસ્કી તાલીમ જરૂરી સમજતે થે. અબ હમારે બચ્ચે કુર્આન મજીદ ઔર દીન કી તાલીમ છોડ બેઠે - ઔર ઈસ્લામી માલુમાતસે ગાફિલ હો ગયે. પહેલે સલામ કરતે થે. અબ ઈસ્કા રિવાજ ખત્મ હો ગયા. પહેલે અબ્બા - અમ્મા કહેતે થે. અબ ડેડી ઔર મમ્મી કહેતે હૈ. પહેલે બેઠકર પેશાબ કરતે થે અબ ખડે હો કર લેતે હૈ. પહેલે મા - બાપ કી રઝામંદી સે મસ્જીદમેં નિકાહ કરતે થે અબ કોર્ટમેં લવ મેરેજ કરેત હૈ. પહેલે નમાઝકી અદાયગી હોતી થી. ઔર રોઝા ભી રખતે થે અબ નમાઝ બેકાર ઔર રોઝા ગેરજરૂરી ચીઝ બનગયા હૈ. પહેલે ઔરતેં શરમ ઔર હયા સે ઘરોંમેં રહેતી થી. અબ બન સવરકર બાહર આ રહી હૈ. ઔર અપના હુસ્ન ઔર ફેશન બતા રહી હૈ. પહેલે ઔરતે સિનેમા દેખનેકી બાત જબાન પર નહી લાતી થી અબ ઓરતોંકો સિનેમા દેખનેકી આદત બન ગઈ હૈ. પહેલે કીસી લડકેકો બીડી - સીગરેટ પીતે દેખ લેતે થે તો ઈસકી ખૈર નહી હોતી થી. અબ બેટા બાપ કે પાસ બીડી - માચીસ માગતા હૈ. પહેલે નમાઝ - કલ્મા વગેરહ યાદ કીયે જાતે થે. અબ અછ્છે અછ્છોકો પાંચ કલ્મે યાદ નહી. ફીલ્મી હીરો કે સબ નામ મુહ પર યાદ હૈ લેકીન એહલે બૈત ઔર સહાબા (રદી.) કે નામ યાદ નહી. અકસરકો સિર્ફ અપને બાપ કા નામ યાદ હૈ. દાદાકા નામ પુછા જાયેતો જરા દેર સોચનેકે બાદ યાદ આતા હૈ. અબ હમેં ન તો અલ્લાહ ઔર રસુલ (સ.અ.વ.) કા ફરમાન યાદ હૈ. હમ સિર્ફ પેટકે ખાતીર જી રહે હૈ. ઔર પેટ હમસે ઐસે કામ કરા રહા હૈ જો ઈન્સાન કે કરને કે હરગીઝ નહી હૈ. આઈયે ! હદીસ શરીફ મેં પીછલે ઝમાનેકે નેક લોગોંમે ઔર હમારેમેં કીતના ફર્ક હૈ ઊસ્કો દેખે.

રસુલે અક્રમ (સ.અ.) ને ફરમાયા નેક લોગ એક એક કરકે ઊઠતે ચલે જાયેગેં. યહાં તક કે ઐસે લોગ બાકી રહ જાયેગેં જો ઊન્કી નિસ્બતસે ઐસે હોંગે જૈસે જવકી ભુંસી યા રદ્દી ખજુરકે છીલ્કે. જીન્કી અલ્લાહતઆલાકો કોઈ પરવાહ ન હોગી.

(મીશ્કાત પેજ - ૪૫૮)

અબ સોચના યે હૈ કે હમસે પહેલે ઝમાનેકે નેક લોગોંકા ઈસ્લામ ક્યા થા? ઔર આજ હમારે પાસ ઈસ્લામકા કીત્ના હિસ્સા બાકી હૈ?

આઈયે ! ઈસ્કા જવાબ ખુદ એક સહાબી (રદી.) કી ઝબાનસે સુનાદૂં. ઈસ કે બાદ આપ ખુદ ઈસ્કા અંદાજ ફરમા સકેગેં.

હઝરત અબુ દરદા (રદી.) એક દીન ગુસ્સેમેં ભરે હુએ અપને ઘર તશરીફ લાયે તો ઊન્કી બીવી ને પુછા આજ આપકે ઈત્ને ગુસ્સેકા સબબ ક્યા હૈ? ઊન્હોને જવાબ દીયા. ખુદા કી કસમ મેં નબુવ્વતકે ઝમાનેકી કોઈ બાત અબ નહી દેખતા. સિવાય ઈસ્કે કે લોગ એક જગા જમા હોકર નમાઝ પઢ લેતે હૈ. ઔર બસ ! બાકી કામોં મેં બહોત તબ્દીલી મહેસુસ કરતા હું. (મિશ્કાત પેજ-૯૮)

હઝરત અબુ દરદા (ર.દી.) કી યે બાત સમજને કે લીએ વોહી નજર ચાહીયે જો ઊન્કો અતા હુઈ થી. યે બયાન ઊસ દૌરકા હૈ જીસ્મે સહાબા (રદી.) મૌજુદ થે. અબ ઈસ્સે અંદાઝા ફરમાઈયે. કે હમારે દૌરમેં અગર હઝરત અબુ દરદા (રદી.) મૌજુદ હોતે તો હમારી યે હાલત દેખકરક્યા ફરમાતે ?

હમમેં જોનમાઝી હૈ. વો કીસ તરહ નમાઝ અદા કરતે હૈ. વક્ત ઔર સુન્નતો ઔર આદાબકા ઉન્કો કિત્ના ખ્યાલ હૈ? ઈસમેં ખુશુઅ ઔર ખુજુઅ ઔર ઈખ્લાસ કી કિત્ની રૂહ હૈ?

ઈસ્કેબાદ દીનકે દુસરે અહકામ પર નજર ડાલીયે તો જબાનસે નિકલેગા. "ઈન્નાલિલ્લાહી વઈન્ના ઈલ્યહી રાજીઊન"

(૧૭) શયતાન કે દોસ્ત ઔર દુશ્મન :-

એક મરતબા અલ્લાહતઆલાને શયતાનકો હુકમ દીયા કે તું હમારે રસુલ હઝરત મોહંમદ (સ.અ.વ.) કે પાસ જા. ઔર ઊન્કી બાતોં કા જવાબ દે. શયતાન આપકો મીલા. ઔર કહા કે ખુદાને મુઝે આપકે પાસ ભેજા હૈ. આર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા. મુસલમાનોંમેં તેરે દોસ્ત કૌન હૈ? ઔર દુશ્મન કૌન હૈ? કહા પંદરહ કીસ્મકે લોગ મેરે દુશ્મન હૈ.

(૧) સબસે બડે દુશ્મન તુમ હો.

(૨) ઈન્સાફ કરનેવાલા બાદશાહ ઈસ્મે સુબોં કે હાકીમ ભી આ ગયે.

(૩) વો માલદાર જો અપને કો દુસરોંસે છોટા સમજે.

(૪) જો આદમી તિજારત કરતા હો ઔર સચ બોલતા હો.

(૫) વો આલિમ ઔર નમાઝી જો ખુદા સે ડરતા હો.
(૬) વો આદમી જો લોગોંકો દીનકી બાતેં સીખલાતા હો.
(૭) વો આદમી જો લોગોં પર રહમ કરતા હો.
(૮) જો આદમી ખુદા કે સામને તૌબા કરતા હો.
(૯) જો હલાલ ખાતા હો ઔર હરામ કમાઈસે બચતા હો.
(૧૦) જો પેશાબ વગેરહ કી નાપાકી સે બચતા હો ઔર પાક સાફ રહેતા હો.
(૧૧) જો ખૈરાત ઝયાદા કરતા હો.
(૧૨) જો અચ્છી આદતેં રખતા હો.
(૧૩) જો લોગોં કો બહોત નફા પહોંચાતા હો.
(૧૪) જો કુર્આન મજીદ હંમેશા પઢતા હો.
(૧૫) જો તહજ્જુદ કી નમાઝ પઢતા હો.

ઔર યે દસ કિસમ કે લોગ મેરે દોસ્ત હૈ. વો મેરે હૈ ઔર મૈં ઊન્કા હું.

(૧) જુલ્મ કરનેવાલા બાદશાહ ઊસ્મે સુબો કે હાકિમભી આગયે.
(૨) બડે માલદાર જો અપને કો દુસરોં સે બડા સમજતાહો.
(૩) જો અપનામાલ જુઠ બોલકર ધોકા - ફરેબસે બેચતા હો. કમતોલતા ઔર નાપતા હો.
(૪) શરાબ પીતા હો.
(૫) ગીબત-ચુગલી કરતા હો.
(૬) જો નેક કામોં મેં દિખાવા કરતા હો.
(૭) જો યતીમોં કા માલ ખાતા હો.
(૮) હંમેશા વક્ત પર નમાઝ ન પઢતા હો.
(૯) જો ઝકાત અદા ન કરતા હો.
(૧૦) જો દુનિયાકી લાલચ ઝયાદા કરતા હો.

બસ ! અય મુહંમ્મદ (સ.અ.વ.) યે લોગ મેરે પ્યારે હૈ. ઔર બડે દર્જે કે દોસ્ત હૈ. યે કેહકર શયતાન ભાગ ગયા. (બાગે જન્નત પેજ ૧૨૮)

દીલકો મેરે ઊલ્ફતે દુનિયાસે કરદે પાકસાફ
મેરે સબ કામકો તેરી રઝાકે વાસ્તે

(૧૮) વક્ત સોના ચાંદીસે ઝયાદા કીંમતી હે :-

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મુબારક (રેહ.) ફરમાતે હૈ કે મૈંને ઐસે લોગોં યાની (સહાબા રદી.) કો પાયા હૈ ઔર ઊન્કી સોહબતમેં બેઠા હું જીન્કા અપની જીંદગીકે અવકાત પર બુખ્લ (કંટ્રોલ) સોના ચાંદી દિરહમ ઔર દિનાર સે કહીં ઝયાદા થા. યાની જૈસા આમ આદમીકી તબીયત સોનાચાંદીકી તરફ રગબત કરતી હૈ. ઔર ઊસ્કો હાસિલ કરનેકા શોક હોતા હૈ. ઔર અગર હાસિલ હોજાયે તો બડી હિફાઝત સે રખતા હૈ. ઔર ચોરી ન હો જાયે ઊસ્કી ફિકર કરતા હૈ.

ઈસી તરહ યે સહાબા (રદી.) થે જો સોનાચાંદીસે કહીં ઝયાદા અપની ઊમ્રકે અવકાત કી હિફાઝત કિયા કરતે થે. ઈસલીયેકે જીંદગી કી એક ઘડી સોનાચાંદી કી અશરફીસે કહીં ઝયાદા કિંમતી હૈ. કહીં ઐસા નહો કે ઊમ્ર કી કોઈ ઘડી કીસી બેકાર કામમેં યા નાજાઈઝ કામમેં ખર્ચ હોજાયે. વો મુબારક હસ્તીયાં વક્ત કી કદર ઔર કિંમત જાનતે થે કે ઊમ્રકી યે કિંમતી ઘડીયા જો ખુદાવંદે આલમને અતા ફરમાઈ હૈ. વો બહોત કિંમતી હૈ. જીસ્કા હિસાબ નહી. ઔર યે કિંમતી દૌલત કબતક બાકી રહેગી? કુછ માલુમ નહી. ઈસલીયે ઊસ્કો ખર્ચ કરનેમેં બહોત એહતિયાતસે કામ લેતે થે.

દુનિયાકી તમામ ચીઝેં બરબાદ હો જાયે તો ફિર હાસિલ હો સકતી હૈ. લેકીન જો વક્ત બેકાર બરબાદ હોગયા. વો કભી વાપસ નહી આસકતા . ખુબ સમજ લો.

હમારી મિસાલ ઊસ શખ્સ જૈસી હૈ. જો બહોત માલ દૌલત સોનાચાંદી લેકર સફર પર રવાના હુઆ હો. ઔર ઊસ્મે સે બહોત ઝયાદા માલ દૌલત રાસ્તેમેં ખર્ચ હો ગયા હો. ઔર અબ સિર્ફ થોડાસા માલ બાકી રેહ જાયે ઔર સફર લંબા હો. તો વો શખ્સ અબ માલકો બહોત સોચ સંમજકર એહતિયાતસે ખર્ચ કરતા હૈ. તાકે વો બેકાર કામો મેં ખર્ચ ન હો જાયે.

ઈસી તરહ હમારી ઊમ્ર તો બહોતસે ફુઝુલ કામોં મે ખર્ચ હોગઈ. અબ ચંદ ઘડીયા બાકી હૈ. કહીં ઐસા નહોકે વોભી કીસીં બેફાઈદા કામોંમે ખર્ચ હો જાયે.

જાગના હૈ જાગલે અફલાક કે સાયે તલે = હશ્ર તક સોતા રહેગા ખાક કે સાયે તલે.

હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે અલ્લાહ કે "ખાસ નેક બંદે" વો હૈ. જીન પર નજર પડેતો ફૌરન ખુદા યાદ આ જાયે.

ઔર સબસે બદતર વો લોગ હૈ જો દુસરોંકી ચુગલીયાં (ચાડીયા) ખાતે ફીરતે હૈ. ઔર મુખ્લીસ દોસ્તોકે દરમ્યાન તફરીક (જુદાઈ) ડાલતે હૈ.

ઔર બે ગુનાહોંકો મુસીબતમેં ફસાતે રહેતે હૈ. (મિશ્કાત પેજ - ૪૧૫)

(૧૯) સિર્ફ અમલ સાથ જાયેગા :-

નબીયે કરીમ (સ.અ.વ.) કે સમજાને કે કિત્ને અજીબ અંદાઝ હૈ કીસકીસ તરીકે સે ઊમ્મતકો સમજાયા હૈ.

હદીસ શરીફમે હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જબ મુર્દેકો કબ્રસ્તાનમેં લેજાતે હૈ તો તીન ચીઝેં ઈસ્કે સાથ જાતી હૈ.

(૧) દોસ્ત - બિરાદર ઔર રિશ્તેદાર જો ઊસ્કો છોડને કે લીયે કબ્રસ્તાન તક જાતે હૈ.

(૨) ઊસ્કા માલ - જૈસા ચારપાઈ. ઔર દફન કરનેકા સામાન. વિ.

(૩) ઊસ્કા અમલ. અચ્છા યા બુરા. (બુખારી શરીફ)

પહેલી દો ચીઝેં મુર્દે કો કબ્ર તક પહોંચાકર વાપસ આ જાતે હૈ. ઔર આગે જો ચીઝ ઊસ્કે સાથ જાતી હૈ વો સિર્ફ ઊસ્કા અમલ હૈ.

હઝરત અલી (રદી.) ને યે સબક દીયા કે જબભી કીસી કબ્રકે પાસ સે ગુજરોતો જરા દેરકે લીયે યે સોચ લીયા કરો કે યે ભી હમારી તરહ એક ઈન્સાન થે ઔર ઊન્કો જીંદગી મીલીથી. ઊન્કે પાસભી માલ દૌલત થા. ઊન્કેભી દોસ્ત બિરાદર રિશ્તેદાર થે. ઈસ્કે ભી ચાહને વાલે થે. મગર આજ સબ છુટ ગયા. અગર કોઈ ચીઝ સાથ હૈ તો ઊસ્કા અમલ હૈ. ઔર અબ થોડી દેરકી મોહલત કે લીએ તરસ રહે હૈ કે અગર મીલ જાયે તો નેક કામ કરલું.

ઈસી લીયે નબીયે કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મૌતકી તમન્ના ન કરો. ચાહે તુમ કિત્ની હી તકલીફ ઔર મુસીબતોં મે હો. તબભી યે દુઆ ન કરો કે યા અલ્લાહ મુઝે મૌત દે દે.

અગર ચે તુમ તકલીફ મેં ડુબે હુએ હો લેકીન ઊમ્ર કી યે ઘડીયાં જો તુમકો નસીબ હૈ હો સકતા હૈ ઊસ્મે કોઈ નેક કામ હોજાયે. ઔર ઈસ્કી બરકતસે અલ્લાહતઆલા કે યહાં બેડા પાર હો જાયે. ઈસલીયે કભી મૌતકી તમન્ના ન કરો. બલ્કે અલ્લાહતઆલાસે આફિયત કી દુઆ માગો. ઔર યે દુઆ કરો "યા અલ્લાહ મુઝે આપને જો કિંમતી ઝીંદગી અતા ફરમાઈ હૈ ઊન્કો આપકી રઝામંદી હાસિલ કરને વાલે નેક કામોમેં ખર્ચ કરનેકી તૌફીક અતા ફરમા."

(૨૦) અચ્છી મૌતકી નિશાની :-

રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે

આપ (સ.અ.વ.) કે ઝમાનેમેં કોઈ આદમી બેઠા હુઆ એકદમ મર ગયા. તો કીસીને કહા.

ક્યા અચ્છી મૌત મરા હૈ. ન કોઈ બિમારી દેખી ઔર ન કુછ જાન નિકલનેકી તકલીફ હુઈ -

હુઝુર (સ.અ.વ.) કો જબ ઊસ્કા યે કેહના માલુમ હુઆ તો આપ (સ.અ.વ.) ને ઊસ આદમીસે ફરમાયા કે -

તેરે પાસ ઈસ્કી ક્યા દલીલ હૈ કે અચાનક એકદમ મરનેસે ઊસ્કો તકલીફ નહી હુઈ. અગર અલ્લાહતઆલા ઊસ્કો ઈસ હાલમેં મૌત દેતા કે વો બિમારી કી તકલીફ ઊઠાતા તો ઊસ્કે સબ ગુનાહ મઆફ હોજાતે. (મિશ્કાત)

બિમાર હોકર મરને મેં યે ફાયદા હૈ.

- બિમાર તૌબા કર લેતા હૈ. અપને ગુનાહોંકી મઆફી માગ લેતા હૈ.
- કિસીકા કોઈ હક ઊસ પર બાકી હો તો ઊસ્કો અદા કર દેતા હૈ. યા હક વાલેં સે મઆફ કરા લેતા હૈ.
- નમાઝ યા રોઝે વગેરહ ઊસ્કે ઝિમ્મે હો તો ઊસ્કા ફિદયા યાની બદલા દેનેકી વસીયત કરતા હૈ.
- ઔર ખુદ વારિસોંકા હક અદા કર દેતા હૈ.

હુઝુર (સ.અ.વ.) ઈર્શાદ ફરમાતે હૈ :

અલ્લાહતઆલા અપની ઈઝઝત ઔર બડાઈ કી કસમ કે સાથ ફરમાતા હૈ કે જબ મૈ કિસી મુસલમાન બંદેકે બારેમેં યે ચાહતા હું કે ઊસ્કો અપની રહમત મેં છુપાલું - તો દુનિયાસે ઊસ્કો ઐસી હાલતમેં મૌત દેતાહું કે વો દુનિયામેં અપને તમામ ગુનાહોંકા બદલા પા લેતા હૈ. ઔર હર તરહ કી બિમારીયા ઔર સખ્તીયાં ઊઠા લેતા હૈ. (મિશ્કાત)

હુસ્ને ખાત્મા કે લીએ :-

હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ યે દુઆ પઢે.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوْبَنَا بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ
لَّدُنْكَ رَحْمَةً ۚ اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ ۝ پ٣ آل عمران

રબ્બના લા તુઝીગ કુલુબના બઅ્દ ઈજ હદ્દયતના વહબ લના મિલ્લદુન્ક રહમતન ઈન્નક અન્નલ વહ્હાબ. (પા - ૩ સુરએઆલે ઈમ્રાન)

(૨૧) ખુદાસે ગફલત મૌત હૈ :-

હઝરત બાયઝીદ બુસ્તામી (રહ.) કે બારેમેં નકલ કિયા ગયા હૈ કે ઊન્કે મુસલ્લેકી દોનો તરફ દો બિલ્લીયા બેઠી રહતી થી. એક સાહબ હઝરતકી મુલાકાત કે લીયે બગદાદ આયે. દેખાકે બિલ્લીયાં ખડી હુઈ બાતેં કર રહી હૈ. - કે "બાયઝીદતો મર ગયા અબ સડેગા. ગલેગા." (ખુદાકી કુદરતસે બિલ્લીયોંકી બાત કરના તઅજ્જુબ નહી)

ગર્જકે વો સાહબ જામેઅમસ્જીદ પહોંચે ઔર પુછા કે હઝરત બાયઝીદ (રહ.) કા મઝાર કહાં હૈ ? લોગોંને કહા તુમ કોન હો ? ઔર કહાંસે આયે હો ? હઝરતકે બારેમેં ઐસી બાત કરતે હો હઝરત તો ઝીંદા હૈ. વો સાહબ હઝરતકી ખિદમતમેં હાજીર હુએ. ઔર કીસી મૌકે પર હઝરતસે પુછા કે મુઝે રાસ્તે મેં દો બિલ્લીયા મીલીથી ઔર વો યે કેહ રહીથી. હઝરતને ફરમાયા બિલ્લીયોંને જો કહા સચ કહા. કુછ વક્ત મેરા ગફલતમેં ગુજરાથા. ઔર ખુદાસે ગફલત મૌત હૈ. જબ મુઝે ગફલત હુઈ તો બિલ્લીયોંને મુઝે મુર્દા સમજકર સફર કિયા. ઈસ મૌતકી બદબું જાનવર ઔર ફરિશ્તે ભી મેહસુસ કરતે હૈ.

અલ્લાહતઆલાને ઈસ મૌત સે હિફાઝત ઔર હયાતકા ઈન્જેકશન ભી પૈદા કિયા હૈ. જીસસે આદમી ભી હયાત હાસિલ કર સકતા હૈ. ઔર વો ઈન્જેકશન હૈ "ઈસ્તિગફાર"
(સોહબતે બા એહલે દીલ પેજ - ૩૬૭)

أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الَّذِيْ لَآ إِلٰهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ

(૨૨) ગુનાહોંકી માફીકેલીએ સિર્ફ ઈસ્તિગફાર કાફી નહી :-

અગર મગફીરત ચાહતે હોતો અલ્લાહતઆલાસે અપને ગુનાહોંકી માફી ચાહો. ઔર માફ કરાનેકા યે માયના (અર્થ) નહીકે સિર્ફ તસ્બીહ હાથમેં લેકર "અસ્તગફીરુલ્લાહ" "અસ્તગફીરુલ્લાહ" પઢતે રહો. બલ્કે ઈસ્કે સાથ હકવાલોંકે હકભી અદા કરતે રહો. અગર તુમ્હારે પાસ દુસરેકી ઝમીન દબી હો ઊસ્કો છોડ દો. કીસીકે ઝીમ્મે કીસીકા કર્ઝ હો ઊસ્કો અદા કરદો. લોગ યે પઢકર અપને દીલમેં સોચતે હોંગે ઝમીન છોડદે તો ફીર ખાયેંગે કહાંસે ?

ભાઈ ! જરા સોચો કે અગર કીસીકી ઝમીન મે સે કોઈ રેલ નહેર - રોડ વગેરહ સરકાર નિકાલે ઔર સબ ઝમીન ઊસ્મે આજાયે (ઔર થોડીસી રકમ બદલેમે મીલે) તો બતાઓ યે શખ્સ કયા કરેગા ? ઔર કહાંસે ખાયેગા ?

અફસોસ કે હુકુમત કે સામને તો કાન ન હીલા સકે ઔર હુકમે ખુદા કે સામને ચુનો ચિરાકી ગુંજાઈશ હો ? અસલ બાત યે હૈ કે હમારે દીલોંમે ઈસ્લામી અહકામકી કદર ઔર કિંમત નહી હૈ ક્યું કે બગૈર કુર્બાની કે મીલ ગયે હૈ.

અલ્લાહતઆલા કા ઈર્શાદ હૈ કે "લોગોંને ખુદા કા હક જૈસા કે પહેચાન ના ચાહીયેથા નહી પહેચાના. "

સબબ યે હૈ કે ઈમાન મીલનેમેં માલ દૌલત તો ખર્ચ હુઆ નહીં કે ઊસ્કી કદર હોતી.

હકીકતમેં જો ચીઝ સસ્તી ખરીદી જાતી હૈ સસ્તી બેચી જાતી હૈ. દેખો. બચ્ચા અપની કિમતી ચીઝ એક ચોક્લેટ ઔર બિસ્કીટ કે બદલેમેં દે દેતા હૈ.

અલ્લાહતઆલા હમકો હૂકૂક કી અદાયગી કે સાથ ઈસ્તિગફાર કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે. (આમીન) {વઅઝ હકીમુલ ઊમ્મત (રહ.)}

(૨૩) હઝરત થાનવી (રહ.) ઔર નિઝામુલ અવકાત :-

હઝરત થાનવી (રહ.) કે યહાં સુબ્હ સે શામ તક પુરા નિઝામુલ અવકાત (ટાઈમટેબલ) મુકર્રર થા. આપકા મામુલ થાકે અસરકી નમાઝ કે બાદ અપની બીવીયોંકે પાસ તશરીફ લે જાતે આપકી દો બીવીયા થી. દોનોંકે પાસ ઈન્સાફ સે અસર કે બાદ ઊન્કી ખૈર ખબર લેને કે લીએ જાયા કરતે થે. ઔર યે અમલ નબીયેકરીમ (સ.અ.વ.) કી સુન્નત હૈ.

હદીસ મે હૈ કે હુઝુર (સ.અ.વ.) અસરકી નમાઝ કે બાદ એક એક કરકે તમામ અઝવાજે મુત્હહરાત કે પાસ ઊન્કી ખબરગીરી કે લીએ તશરીફ લે જાતે થે. ઔર યે આપકા રોઝાનાકા મામુલ થા.

દુનિયાકે સારે કામ હો રહે હૈ. જિહાદ ભી હો રહા હૈ. તાલીમભી હો રહી હૈ. દર્સ (સબક) ભી હો રહા હૈ. દીનકે તમામ કામ હો રહે હૈ. ઔર સાથમેં અઝવાજે મુત્તહરાતકી ખબરગીરી ભી હો રહી હૈ.

હઝરત થાનવી (રહ.) ને અપની ઝીંદગીકો હુઝુરે અકરમ (સ.અ.) કી સુન્નતકે મુતાબિક બનાઈથી. ઔર ઈસ્કી પૈરવી મેં આપ અસરકે બાદ અપની દોનોં બીવીયોંકે પાસ તશરીફ લે જાતે થે. લેકીન વકત મુકર્રર થા જૈસાકે ૧૫ મિનટ એક બીવીકે પાસ બેઠે તો દુસરી કે પાસ ભી ૧૫ મિનટ બેઠેગેં. આપકા મામુલ થા કે ઘડી દેખકર દાખિલ હોતે ઔર ઘડી દેખકર બાહર નિકલ આતે. યે નહી થા કે ૧૫ મિનટકે ૧૬ મિનટ

હોજાયે યા ૧૪ મિનટ હો જાયે. બલ્કે ઈન્સાફકે મુતાબિક પુરે ૧૫ મિનટ દોનોંકે પાસ તશરીફ રખતે. તોલતોલકર એક એક મિનટકા હિસાબ રખકર ખર્ચ કિયા જા રહા હૈ.

દેખીયે ! અલ્લાહતઆલાને જો વક્ત કી યેં નેઅમત અતા ફરમાઈ હૈ ઊસ્કો ઈસ તરહ બરબાદ ન કરે. અલ્લાહતઆલાને યે બહોત કિંમતી દૌલત અતા કી હૈ. એક એક ઘડી કિંમતી હૈ. ઔર યે દૌલત જા રહી હૈ. પીઘલ રહી હૈ.

કીસીને ખુબ કહા હૈ.

હો રહી હૈ ઊમ્ર મિસ્લ બરફ કે કમ
ચુપકે ચુપકે રફતા રફતા દમબદમ

જીસ તરહ બરફ હર ઘડી પીઘલતા રહેતા હૈ ઈસી તરહ ઊમ્ર ભી હર ઘડી પીઘલ રહી હૈ ઔર જા રહી હૈ.

(૨૪) મૌજુદા દૌર ઔર વક્ત કી બચત :-

યે ભી જરા સોચા કરો કે અલ્લાહતઆલાને ઈસ દૌરમેં હમકો કિત્ની નેઅમતેં અતા ફરમાઈ હૈ. યાની ઐસી નેઅમતેં મીલી હૈ જો હમારે બાપદાદાકે ગુમાનમેં ભી નહી થી.

જૈસાકે પહેલે યે હોતાથા કે અગર કોઈ ચીઝ પકાની હૈ તો પહેલે લકડીયા લાયી જાતી. ઊન્કો સુકાયા જાતા. ફીર ઊન્કો જલાયા જાતા. અબ અગર ચાય ભી બનાની હોતો આધા કલાક ચાહીયે.

લેકીન અબ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! ગેસકે ચુલે આગયે હૈ ઊસ્કા જરાસા કાન મરોડા ઔર દો મિનટ મેં ચાય તૈયાર ! અબ સિર્ફ ચાય બનાનેમેં ૨૮ મિનટ બચે.

પહેલે રોટી પકાનેકે લીયે ઘેહું લાના - પીસવાના - ઔર ફીર બડી મુસીબતસે ચુલેમેં લકડીયાં જલાના. તબ રોટી તૈયાર હોતી. અબતો આટા તૈયાર હૈ. મસાલાભી તૈયાર. જરા બટન દબાયા ઔર રોટી તૈયાર ! ઈસ્મે ભી વક્ત બહોત બચ ગયા. બતાઓ ! યે સારા વક્ત કહા ગયા ? કોન સે કામમેં ખર્ચ કિયા.

ઐસી સહુલત કે બાવજુદ અગર બહેનોં સે કહા જાયેકે ફલાકામ કરલો તો જવાબ મીલતા હૈ "ફુરસત નહી મીલતી" પહેલે ઝમાનેમેં યે તમામ કામ કરનેકે બાદ ભી બહેનોંકો ઈબાદતકી ફુરસત મીલતીથી ઝિક્ર - તિલાવત હોતા થા - અબ અલ્લાહતઆલાને સહુલતકે નયે સામાન કી નેઅમતેં અતા ફરમાઈ હૈ ફીર ભી અગર

બહેનોં સે પુછા જાયેકે તિલાવતકી તૌફીક હો જાતી હૈ ? તો જવાબ મીલતા હૈ કૈસે કરે ? ઘરકે ધંધોસે ફુરસદ નહી મીલતી.

પહેલે ઝમાને મે સફર પૈદલ યા જાનવરોં પર સવાર હોકર હોતાથા. આજ મોટરકાર ઔર પ્લેન મેં હોતા હૈ જો સફર પહેલે મહીનોં મે હોતા થા આજ ચંદ ઘંટો મેં પુરા હોતા હૈ.

આજ અલ્લાહકે ફઝલો કરમસે ઈત્ની આસાનીયા હો ગઈ હૈ કે જુમેરતકો ઈશાંકી નમાઝ મદીના શરીફમે પઢી ઔર જુમ્મા કી નમાઝ અપને વતનમેં પઢી. કયા પહેલે ઝમાનેમેં કોઈ યે બાત સોચ સકતા થા ?

પહેલે કોઈ હજ હો જાતા તો લોગોંસે અપની ખતાએં માફ કરાકર જાતાથા ક્યુંકે મહીનોંકા સફર હોતા થા. અબ અલ્લાહતઆલાને સફરકો ઈત્ના આસાન કર દીયા કે આદમી ચંદ ઘંટો મેં વહાં પહોંચ જાતા હૈ. જો સફર પહેલે મહીનેમે હોતા થા અબ વો એક દીનમેં હો જાતા હૈ જીસ્કી વજહસે ૨૯ દીન બચે. અબ હિસાબ લગાઓ વો ૨૯ દીન કહાં ગયે ? ઔર કીસ કામમેં ખર્ચ હુએ. તો કોઈ જવાબ નહી બન પડતા. યાની વો બેકાર બરબાદ હો ગયે.

અલ્લાહતઆલાને યે નેઅમતેં ઈસલીયે અતા ફરમાઈથી કે વક્ત બચાકર મુઝે યાદ કરો. ઔર મેરી તરફ પલટકર આવો. ઔર આખેરતકી તૈયારી કરો.

અલ્લાહતઆલામેં વક્તકી કદર કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે (આમીન)

(૨૫) વક્તસે કામ લેનેકા આસાન તરીકા :-

તીન બાતોંકા ખ્યાલ રખો.

(૧) નિય્યત દુરૂસ્ત હો. યાની હરકામ કરનેમે ઈખ્લાસ હો, જો કામ કરો અલ્લાહતઆલાકી રઝામંદી હાસિલ કરનેકે લીએ કરો. કમાઈમે - ખાને - પીનેમેં - ઘરવાલોંકો મીલને મેં અલ્લાહતઆલાકી રઝામંદી કા ખ્યાલ હો. ઔર સુન્નતે રસુલ (સ.અ.વ.) કી ઈત્તેબાઅ (પેરવી) હો.

(૨) અલ્લાહતઆલા કા ઝિક કસરતસે (ઝયાદા) કરો. ચલતે ફીરતે.

سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ

"સુબ્હાનલ્લાહી વલ્હમ્દુ લિલ્લાહી વલાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વલ્લાહુ અકબર."

પઢતા રહે. ઈસ્કો પઢનેમેં કુછ મેહનત નહી. બોજ નહી. ઔર ઝીંદગીકા

કિંમતી વકત કામમેં લગ જાયેગા. હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા અય અબું મુન્ઝીર તુમ કસરત સે યે પઢા કરો. યે સૈય્યેદુલ ઈસ્તિગફાર હૈ. ઔર યે ગુનાહોંકો મિટાને કા ઝરીયા હૈ. ઔર યે કલેમાત જન્નત મેં દાખિલ હોનેકા ઝરીયા હૈ.

(જન્નતકી કુંજી -૨૧૯)

(૩) ફુઝુલ કામોં ઔર બાતોંસે પરહેઝ કરો. ઔર અવકાત કો તોલ-તોલ કર ખર્ચ કરને કે લીએ ટાઈમટેબલ બનાઓ. જૈસા કે હર તાજીર અપની તિજારતકા હિસાબ રખતા હૈ. કિત્ના આયા. કિત્ના ખર્ચ હુઆ. ઈસ તરહ આપભી અપના હિસાબ કરો કે અલ્લાહતઆલાને ૨૪ ઘંટે અતાફરમાયે થે. ઈસ્મે સે કિત્ના વકત અલ્લાહકી રઝાકે કામોંમે ખર્ચ હુઆ. ઔર કિત્ના ગફલતમેં ખર્ચ હુઆ. ઈસ તરહ નફા નુકશાનકા હિસાબ લગાઓ. અગર આપ ઐસા નહી કરતે તો ઈસ્કા મતલબ યે હૈ કે આપકી તિજારત (વેપાર) ખોટમેં જા રહી હૈ - કુર્આન મજીદમેં અલ્લાહતઆલાકા ઈર્શાદ હૈ.

"અય ઈમાન વાલોં કયા તુમ્હે ઐસી તિજારત બતાઊં જો તુમ્હે દર્દનાક અઝાબસે નજાત (છુટકારા) અતા કર દે. (વો તિજારત યે હૈ) અલ્લાહતઆલા પર ઈમાન લાવો. ઔર ઊસ્કે રસુલ (સ.અ.) પર ઈમાન લાવો. ઔર અલ્લાહકે રાસ્તે મેં જિહાદ કરો. (સુરએ સફ આયત -૧)

લોગ જિહાદ કા મતલબ સિર્ફ યે સમજતે હૈ કે આદમી તલવાર ઔર બંદુક લેકર મૈદાને જિહાદ મેં જાયે. બેશક વો જિહાદકા આઅલા (ઊંચા) દર્જા હૈ. લેકીન જિહાદ સિર્ફ ઈત્નાહી નહી હૈ. બલ્કે આદમી અપને નફસસે જિહાદ કરે. નફસમેં ખુદાકે હુકમકે ખિલાફ કોઈ ખ્યાલ પૈદા હો રહા હો ઊસ્કો રોકે. યે ભી જિહાદ હૈ. ઔર આખેરત કી તિજારત હૈ. જીસ્કા નફા ઔર ફાયદા આખેરતમેં મીલેગા.

હઝરત થાનવી (રહ.) ફરમાતે થે કે જો આદમી અપના નિઝામુલ અવકાત (ટાઈમટેબલ) નહી બનાતા ઔર અપને અવકાતકા હિસાબ નહી રખતા કે કહા ખર્ચ હો રહા હૈ. હકીકતમેં વો આદમી નહી હૈ.

અલ્લાહતઆલા જીંદગીકે અવકાત કી કદર કરનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે.

(આમીન)

یَا رَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا ۞ عَلٰی حَبِیْبِکَ خَیْرِ الْخَلْقِ کُلِّھِمِ

(૨૬) બહનોમેં વક્તકી નાકદરી :-

ટીપટાપમેં વક્ત બરબાદ કરનેકી બિમારી બહેનોમેં ઝયાદા પાઈ જાતી હૈ. જો કામ ચંદ મિનટોમેં હો સકતા હૈ. ઊસ્મે એક ઘંટા લગા દેતી હૈ. અગર અપની બહેન યા સહેલીસે બાતચીત કરને બેઠેગી તો લંબી બાતેં કરેગી. જીસ્મે - જુઠ - ગીબત ઔર કીસીકે દીલકો દુઃખાને વાલી બાતેં ભી કરેગી. ખુદા જાને કિનકિન ગુનાહોંકો બાતચીતમેં શામિલ કરેગી.

હઝરત હસન બસરી (રહ.) ફરમાતે હૈ કે મૈને ઊન લોગોંસે મુલાકાત કી હૈ. જો અપની ઝીંદગી કે અવકાત કો સોના ચાંદી સે જ્યાદા કિંમતી સમજતે થે. જરૂરી કામોં મેં ભી થોડા વક્ત આખેરતકી ફિકર કરતે હુએ લગાતે થે. કયું કે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને યહી તાલીમ ઊમ્મત કો દી હૈ.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઊમર (રદી.) ફરમાતે હૈ કે મેરા મકાન જગા જગાસે થોડા ટૂટા હુઆ થા. મેં ઊસ્કો ઠીક કર રહા થા. કે હુઝુર (સ.અ.વ.) મેરે પાસસે ગુજરે ઔર પુછા કયા કરતે હો ? મૈંને જવાબ દીયા કે યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) મકાન કી મરમ્મત (ઠીક) કર રહા હું. હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા મામલા ઈસસે ભી જલ્દીકા હૈ.

(અબુ દાવુદ શરીફ)

વો સહાબી (રદી.) કોઈ આલીશાન મકાન નહી બના રહેથે. બલ્કે અપને મામુલી મકાન કો ઠીક (રીપેર) કર રહે થે. ઈસ પર હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા મામલા ઈસ્સે જલ્દીકા હૈ.

ઊલ્માને ઈસ હદીસકા મતલબ યે બયાન ફરમાયા કે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને સહાબી (રદી.) કો ઈસ કામસે મના નહી ફરમાયા કે આપ યે કામ મત કરો. યે ગુનાહ કા કામ હૈ. કયું કે ગુનાહ કા કામ નહી થા. બલ્કે જાઈઝ ઔર જરૂરીથા.

લેકીન આપ (સ.અ.વ.) ને સહાબી (રદી.) કો તાકીદ ફરમાઈ કે કહીં એંસા નહો કે તુમ્હારી કોશીષ ઔર ધ્યાન સિર્ફ ઈસી દુનિયા કે લીએ ન રેહ જાયે.

અગર હમ ઐસી બાતોંમેં ઈન બુઝુર્ગો કી પુરી ઈત્તેબાઅ (પેરવી) નહી કર સકતે. તો કમસે કમ ફુઝુલ કામોં મેં અપના વકત બરબાદ કરનેસે તો બચ જાયે. આદમી ઝિક્ર કી દૌલતસે અપની જીંદગી કો આખેરત કી કમાઈ કરનેમેં લગાકર બડી કામ્યાબી હાસિલ કર સકતા હૈ. દુનિયાવાલોંકો દેખા દેખી ગફલતમેં પડ કર સુસ્તીકા શિકાર મત બનો. કયું કે ટાલ મટોલ ઔર સુસ્તી ઈન્સાનકો બરબાદ કર દેતી હૈ.

સુસ્તીકા એક હી ઈલાજ હૈ. ઊસ્કે સામને મજબુતીસે જમ જાઓ. ઔર હિમ્મતસે મુકાબલા કરો. ઈસ્કા ઈલાજ "હિમ્મતકે સિવા કુછ નહી." અગર હમારી જીંદગીમેં યે બાત આ જાયે. યાની "સુસ્તીકા મુકાબલા કરના" તો સમજલોકે આધા કામ હો ગયા. બાકી આધે કામકો હાસિલ કરનેકી કોશીષ કરો. ઈસ્કે સિવા ઈસ્કા કોઈ ઈલાજ નહી. આજમાકર દેખીયે. ફાયદા હોગા.

(૨૭) આજ "દીન" કે સિવા હર ચીઝ કી ફિકર હૈ :-

હઝરત નુહ (અલ.) કે બેટેકી મિસાલ દી જાતી હૈ કે ઊન્કા બેટા કાફિર રહા. વો ઊસ્કો અઝાબ સે નહી બચા સકે. યે બાત દુરૂસ્ત નહી. ક્યુંકે હઝરત નુહ (અલ.) ને ઊસ્કો સહી રાહપર લાનેકે લીએ. ૯૦૦ સાલ તક લગાતાર કોશીષ કી. ઊસ્કે બાવજુદ જબ સહી રાહ પર નહી આયા તો અબ બાપ પર કોઈ મુતાલબા ઔર પકડ નહી.

લેકીન હમારા હાલ યે હૈ કે એક - દો મરતબા કેહદીયા ઔર ફિર ફારિગ હોકર બેઠ ગયે. કે હમને તો કેહ દીયા. હોના તો યે ચાહીયે કે ઊસ્કો ગુનાહોં સે ઈસ તરહ બચાઓ. જીસ તરહ આગસે બચાતે હો. અગર ઈસ તરહ નહી બચાતે તો ઈસ્કા મતલબ યે હૈ કે ફરીઝા અદા નહી હો રહા હૈ. આજસે ઔલાદ કી હર ચીઝકી ફિકર હૈ. ઊસ્કી તાલીમ અચ્છી હો. ઊસ્કા કેરીયર અચ્છા બને. સમાજમેં ઊસ્કા મકામ ઊંચા હો. ઊસ્કે મકાન ઔર ખાને પીનેકા ઈન્તિઝામ અચ્છા હો. લેકીન દીનકી ફિકર નહી.

હમારે એક જાનને વાલે સાહબ જો ઝયાદા પઢે લીખે થે ઔર દીનદાર તહજ્જુદ ગુજાર થે. ઊન્કે લડકેને ભી બહોત અચ્છી તાલીમ હાસિલ કી ઔર અચ્છી સર્વિસ મીલ ગઈ. એક દીન વો ખુશી મેં બતાને લગે. કે માશાઅલ્લાહ હમારે બેટેને ઈત્ની તાલીમ હાસિલ કરલી કે સર્વિસ મીલ ગઈ. ઔર સમાજમે ઊસ્કો ઊંચા દર્જા મીલ ગયા. "થોડાસા બેદીન તો હો ગયા' લેકીન સમાજમેં ઊસ્કા કેરીયર બહોત શાનદાર બન ગયા હૈ.

અબ અંદાઝ લગાઈયે ઊન્હોને ઈસ બાતકો ઈસ તરહ બયાન કિયા કે "વો જરાસા બેદીન તો હોગયા" મગર ઊસ્કા કેરીયર શાનદાર બનગયા. માલુમ હુઆકે બે દીન હોના કોઈ બડી બાત નહી. બસ. જરાસી ગરબડ હો ગઈ હૈ. હાલાકે વો સાહબ ખુદ બડે દીનદાર ઔર તહજ્જુદ ગુજાર થે.

હઝરત મુફતી શફીઅ સાહબ (રહ.) એક કિસ્સા સુનાયા કરતે થે કે એક શખ્સકા ઈન્તેકાલ હો ગયા. લેકીન લોગ ઊસ્કો ઝિંદા સમજ રહે થે. ઈસલીએ ડૉક્ટર કો

બુલાયા. તાકે વો દેખે ડૉકટર સાહબને ચેક કરકે બતાયાકે યે બિલકુલ ઠીક ઠાક આદમી હૈ. સરસે પાવ તક તમામ બદન ઠીક હૈ. બસ ! જરાસી "જાન" નિકલ ગઈ હૈ.

બસ ઈસી તરહ ઊન સાહબને અપને બેટેકે બારેમેં કહાકે માશા અલ્લાહ ઊસ્કા કેરીયર શાનદાર બન ગયા હૈ. બસ જરાસા બે દીન હોગયા હૈ. ગોયા "બેદીન" હોના કોઈ ઐસી બાત નહી જીસસે બડા નુકશાન પૈદા હોતા હો.

(૨૮). નઈ નસલ કી હાલત :-

આજ હમારા યે હાલ હૈ કે હર ચીઝકી ફિકર હૈ. લેકીન દીનકી ફિકર નહી. શુરૂસે બચ્ચોંકો દીનકી તાલીમ નહી દેતે. બલ્કે ઊસ્કો ઐસી નર્સરી મેં ભેજ દીયા જાતા હૈ જહાં ઊસ્કો કુત્તા- બિલ્લી કે નામતો સિખાયે જાતે હૈ. લેકીન અલ્લાહકા નામ નહી સિખાયા જાતા. દીનકી કોઈ બાત નહી સિખાઈ જાતી.

ઈસ વક્ત યે નસલ તૈયાર હોકર હમારે સામને આ ચુકી હૈ ઔર ઊસ્ને સરદારી કી લગામ પર કાબુ પા લીયા હૈ. ઝીંદગીકી લગામ ઊન્કે હાથમેં આ ગઈ હૈ. જીસ્ને પૈદા હોતેહી સ્કુલ -કોલેજ કી તરફ રૂખ કીયા. ઔર દીની તાલીમ દેનેકા ઈન્તિઝામ ન કરનેકી વજહ સે કુર્આન મજીદ નાઝરા (અંદર દેખકર) ભી પઢનેકી તાકત નહી. નમાઝ પઢના નહી આતા. દીનકે અહકામ ઔર સુન્નતે રસુલ (સ.અ.વ.) કા ઈલ્મ નહી. અગર ઈસ વક્ત પુરે સમાજકા રિપોર્ટ તૈયાર કિયા જાયેતો શાયદ ઐસી કોરી નસલ ઝયાદા મીલેગી.

ઈસ્કી વજહ યે હૈ કે મા - બાપને બચ્ચેકે પૈદા હોતે હી ઈસ્કી ફિકર કી કે બચ્ચેં કો કૌનસી ઈંગ્લીશ મીડીયમ મેં દાખિલ કિયા જાયે. લેકીન દીનકી તાલીમકી તરફ ધ્યાન ઔર ફિકર નહી કી.

યાદ રખો ! ઐસા કરનેસે ઔલાદ મા - બાપ કે સરપર સવાર હો જાયેગી. અલ્લાહતઆલાકી સુન્નત હૈ. જો હદીસ શરીફમેં બયાન કી ગઈ હૈ.

"જો શખ્સ મુખ્લુકકો રાજી કરનેકે લીએ અલ્લાહકો નારાજ કરે તો અલ્લાહતઆલા ઊસી મખ્લુક કો ઊસ પર મુસલ્લત ફરમા દેતે હૈ. આઝમા કર દેખલો.

આજ હમારી હાલાત યે હૈ કે અપની ઔલાદ ઔર બચ્ચોંકો રાજી કરનેકે લીએ યે સોચતે હૈ કે ઊન્કા કેરીયર અચ્છાહો જાયે. ઊન્કી કમાઈ અચ્છી હો જાયે. ઔર સમાજમેં ઊન્કા નામ હો જાયે. ઈન કામોંકી વજહસે ઊન્કો દીન નહી સીખાયા. ઔર અલ્લાહકો નારાઝ કિયા. ઈસ્કા નતીઝા યે હુઆકે વહી ઔલાદ સવાર હો જાતી હૈ. આજ આપ ખુદ દેખલો કિસ તરહ ઔલાદ મા - બાપકી ના ફરમાની કર રહી હૈ.

ઔર મા - બાપકે લીએ અઝાબ બની હુઈ હૈ. વો અગર અપની નફસાની ખ્વાહીશાતકે મુતાબિક ફેસ્લા કરતા હૈ તો મા - બાપ બેઠે રો રહે હૈ કયા ? હમને ઈસ મકસદ કે લીએ તાલીમ દીલાઈથી ?

અરે ! બાત અસલ યે હૈ કે આપને ઊસ્કો એંસે રાસ્તે પર ચલાયા જીસ્કે નતીઝે મેં વો આપકે સરપર મુસલ્લતહો. ઊસ તાલીમકી તહઝીબતો યે હૈ કે જબ મા - બાપ બુઢ્ઢે હો જાયે. તો અબ વો ઘરમેં રખનેકે લાયક નહી. ઊન્કો **Old Ege Homes** (ઘરડા ઘર) મેં દાખિલ કરદીયા જાતા હૈ. ફીર સાહબઝાદે પલટકર ભી નહી દેખતે કે વહાં મા - બાપ કીસ હાલમે હૈ. ઔર કીસ ચીઝકી ઊન્કો જરૂરત હૈ.

(૨૯) કુછ ગલ્તીયાં ઔર ઊન્કે જવાબ :-

(૧) કુછ લોગ કહા કરતે હૈ કે :-

અભીતો ગુનાહ કરલો બાદ મેં તૌબા કરકે મઆફ કરા લેગેં કોઈ ઊન્સે પુછે કે જરા અપની ઊન્ગલી આગમેં ડાલદો ફીર હમ ઊસ પર મરહમ (મલમ) લગાકર અચ્છી કર દેગેં - કયા ? યે લોગ ઈસ બાત કો માનેગેં - હરગીઝ નહી. તોયે અફસોસ કી બાત નહી કે ગુનાહ કરનેકી હિમ્મત કૈસે હોતી હૈ. ઔર ઈન લોગોકો યેકૈસે માલુમ હો ગયાકે અભી હમ ઝીંદા રહેગેં હો સકતા હૈ ચલતે - ફીરતે મૌત આજાયે. યા રાતકો સોતે કે સોતેહી રેહજાયે. બસ ! તૌબા કરનેમેં હરગીઝ દેર ન કરની ચાહીયે.

(૨) કુછ લોગ યે ભી કહા કરતે હૈ કે:-

અલ્લાહ બડા "ગુફુરૂર્રહીમ" હૈ. હમારે ગુનાહોંકી ઈસ્કે યહાં કયા હકીકત હૈ ? ઊન્કે લીએ યે જવાબ હૈ કે બેશક - અલ્લાહ ગુફુરૂર્રહીમ હૈ. મગર કહ્હાર ઔર બદલા લેને વાલાભી તો હૈ. તુમકો યે કૈસે માલુમ હો ગયા કે જરૂર બખ્શે જાઓગે. હો સકતા હૈ કે તુમ્કો ના ફરમાનીકી સઝા દે.

કુર્આન મજીદ સે યે માલુમ હોતા હૈ કે :-

અલ્લાહ ઊન લોગોંકે લીએ ગફુર્રરહીમ હૈ. જો અપને કિયે હુએ ગુનાહોંસે તૌબા કરે. ઔર આઈન્દા અપને અમલોંકો દુરૂસ્ત કરે. અગર બગૈર તૌબાકે મરગયેતો ગુનાહોંકી સઝા જરૂર મીલેગી. બાકી અલ્લાહકે ફઝલકો કોઈ રોકને વાલા નહી. મગર ઈન લોગોંકે પાસ કયા સુબુત હૈ કે જરૂર બખ્શે જાયેગે. - યે શયતાની ધૌકા હૈ. ઈસસે બચના જરૂરી હૈ.

يَا رَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا أَبَدًا ۞ عَلَىٰ حَبِيبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

(૩) કુછ લોગ કહા કરતે હૈ કે :-

હમ કયા કરે ? હમારી તકદીરમેં હી યું લીખા હૈ. યે બાત ઐસી આસાન હૈ કે હર શખ્સ ઈસસે ધોકા ખાતા હૈ.

ઈસકા જવાબ યે હૈ કે અગર આપ લોગોંકો તકદીર પર ઐસાહી ભરોસા હૈ તો દુનિયા કે કામોંમે તકદીર પર ઐસા ભરોસા કયું નહી કરતે ? અગર કોઈ શખ્સ તુમકો નુકશાન પહોંચાયે તો સમજ લીયા કરો કે મેરી તકદીરમેં યેહી લીખા હૈ. કે વો હમકો નુકશાન પહોંચાયે ફીર ઊસસે બદલા લેનેકી કોશીષ કયું કરતેહો ? વહાં તકદીરસે ફીર જાતેહો ઔર દીનકે હુકમોં મેં તુમ્હારા સબસે ઝયાદા તકદીર પર ઈમાન હોતા હૈ. યે ભી શયતાની ધોકા હૈ. અકલસે કામલો.

(૪) કુછ લોગ કહા કરતે હૈ કે :-

અગર હમારી કિસ્મતમેં જન્નત લીખી હૈ તો જન્નતમેં જાયેંગે ઔર દોઝખ લીખી હૈતો દોઝખમેં જાયેગે - તદબીર ઔર મેહનત બેકાર હૈ.

ઐસે લોગોંકો માલુમ હોના ચાહીયે કે :-

અગર યે બાત સચ્ચી હૈ તો દુનિયાકે કામોમેં તદબીરે ઔર મેહનતેં કયું કરતેહો. દેખો ! પેટ ભરનેકે લીએ કિત્ની તદબીરેં કરતે હો. મેહનતેં કરતેહો. જમીનમેં હલ ચલાતે હો ફીરદાના ડાલતે હો. ફીર અનાજ તૈયાર હોતા હૈ. ફીર આટા બનાતે હો ફીર ઊસકો ગુંદકર રોટી પકાતે હો ફીર લુકમા બનાકર મુંહમેં ડાલતે હો ફીર ચબાકર નિગલતેહો. બસ કુછ ભી ન કિયા કરો. અગર કિસ્મતમેં હૈતો ખુદબખુદ બનકર પેટમેં ઊતર જાયેગા. યા નોકરી કયું કરતે હો - તિજારત ઔર ખેતી ઔર મજદુરી કયું કરતે હો. ઔલાદ હાસિલ કરનેકે લીયે નિકાહ કયું કરતે હો ?

બસ ! જીસ તરહ દુનિયાકે કામોં મે કિસ્મતકો માનતે હો ઔર અસ્બાબ જમા કરતે હો ઈસી તરહ જન્નત હાસિલ કરનેકે લીએ અલ્લાહ ઔર રસુલ (સ.અ.વ.) કે હુકમોં પર મેહનતેં કયું નહી કરતે. યાદ રખો યે ભી શયતાની ધોકા હૈ.

(૫) કુછ લોગ કેહતે હૈં કે :-

ખુદાકો હમારી ઈબાદતકી કયા પરવા વો તો બે પરવા હૈ.

સાહેબો ! યે સચ હૈ કે ખુદા કો હમારી ઈબાદતકી પરવા નહી હૈ ઔર ન ઈસ્મે ઊસ્કા કોઈ નફા હૈ. મગર કયા ? આપ અપની ઈબાદતસે નફા હાસિલ કરના નહી ચાહતે. જો ઈબાદત ઔર તાબેદારી પર મીલતા હૈ. અગર ખુદા બે પરવા હૈ તો આપ બેપરવા નહી હૈ.

ઈસ્કી મિસાલ યે હૈ કે :-

અગર કોઈ હકીમ યા ડૉક્ટર બિમાર પર રહમ કરકે દવા બતા દે ઔર બિમાર (અપની જાનકા દુશ્મન) યે કેહકર બાત ટાલ દે કે દવા કરનેસે હકીમકો કયા નફા હોગા ?

ભલે આદમી હકીમ કા કયા નફા હોતા ? તેરા હી નફા હૈ. કે બિમારી નહી રહેગી - ઔર તું તંદુરસ્ત હો જાયેગા. ઈસસે નસીહત હાસિલ કરો ઔર શયતાનકે ધોકેસે બચો.

(૬) કુછ જાહીલ ફકીર દીનકે દુશ્મન કહા કરતે હૈ કે :-

હમ મેહનત ઔર મુજાહિદા કરકે અલ્લાહકે કરીબ પહોંચ ગયે હૈ. ઔર ઊસ્કી જાતમેં ફના હો ગયે હૈ. અબહમ ખુદ કુછ નહી કરતે. જો કુછ અચ્છા ઔર બુરા કરતા હૈ. વોહી કરતા હૈ. ઔર યે ભી કેહતે હૈ કે અસલી જડતો ખુદાકી યાદ હૈ. જો દીલમેં હોતી હૈ. ઔર યે જાહીરીનમાઝ રોઝા તો એક ઢોંગ હૈ. જો મૌલવીયોને નિકાલા હુઆ હૈ. ઈસ્કા યે જવાબ હૈ કે રસુલેઅકરમ (સ.અ.વ.) સે બઢકર નકોઈ ખુદા કે કરીબ પહોંચા ઔર નકોઈ આપકે જૈસા ખુદાકી જાતમેં ફનાહુઆ. ઔર ન આપકે સહાબા (રદી.) સે બઢકર આજતક કીસીને ખુદાકી તલાશ કા રાસ્તા દેખા. બસ ! આપ (સ.અ.વ.) ઔર સહાબા (રદી.)કી ઈબાદત - ઈતાઅત ઔર નમાઝ રોઝેકી પાબંદી દેખલો.

યે સબ શયતાની મકર હૈ. ઐસે ખબીસ લોગોંકો શયતાનકે સિપાહી સમજો. ઔર ઊન્સે બચો. (બાગેજન્નત - ૨૩૨)

(૩૦) સિર્ફ દસ મિનટ કા ટાઈમ નિકાલો :-

(૧) ઘરમે સુબ્હ સે શામતક મેં જીસ વક્ત મુનાસિબહો કમસેકમ વક્ત મુકર્રર કરકે ઘર વાલોંકો તાલીમ દીજાયે.

(૨) મસ્જીદમેં કીસીકે જીમ્મે યેકામ લગાદીયા જાયેકે કીસી એક નમાઝકે બાદ સિર્ફ દસ મિનટ કિતાબ સુનાયે ક્યુંકે હદીસ શરીફમે હૈ કે

જો શખ્સ સુબ્હ કો મસ્જીદમેં ગયા ઔર ઊસ્કી ગર્જ સિર્ફયેથી કે કીસીનેક બાતકો સીખે યા સિખાયે તો ઊસ્કો કામિલ હજકા સવાબ મીલતા હૈ (તિબરાની)

(૩) કિતાબકો શુરૂસે આખિરતક સબક કે તૌર એક બાર મુતાલા કિયા જાયે.

(૪) દોબારા પઢનેપર અપની ઝીંદગીકા હિસાબ કરે ઔર જહાં જહાં કોતાહી માલુમહો ઊન્કી નિશાની કી જાયે. ઔર જબતક ઊસ્કી ઈસ્લાહ નહો આગે ન બઢે.

ઈસ તરહ કરનેસે ઈલ્મ ભી હાસિલ હોગા ઔર અમલ કરનેકી તૌફીક ભી હોગી.

اصلاحی خطبات

(૩૧) હમારી મજલીસોં કા હાલ :-

અબ હમ જરા અપને હાલાતકી તહકીક કરે તો માલુમ હોગા કે હમારી કિત્ની મજલીસેં ઔર મેહફિલે ગફલત વાલી હોતી હૈ. અલ્લાહતઆલા કા ઝિક્ર યા દીનકી કોઈ બાત નહી હોતી.

હુઝુર (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈ કે ક્યામત કે દીન ઐસી તમામ મજલીસેં વબાલ ઔર અફસોસકા સામન બનેગી.

આજકલ હરજગેં મજલીસે જમાનેકા રિવાજ ચલ પડા હૈ. ઊસ્મે ફુઝુલબાતેં ઔર ગીબત કરનેમેં ગપશપમેં ઔર ગાલીયોંકી બકવાસમેં કિંમતી વક્ત બરબાદ કિયા જાતા હૈ. ઐસી ગફલતકી વજહસે યે મજલીસે ગુનાહકા ઝરીયા બના જાતી હૈ. આખેરતમેં એક ઘડી ઔર નેકી કી કિંમત હોગી. ઊસ વક્ત હર ઈન્સાનકા હિસાબ હો રહા હોગા. ઔર અલ્લાહતઆલાકે સામને પેશી હોગી. ઊસ વક્ત એક નેકીકા કાલ (દુષ્કાલ) હોગા. ઊસ વક્ત તમન્ના કરેગા કે હાય ! એક નેકી મેરે આમાલ નામામેં બઢ જાતી.

(૩૨) મજલીસકી દુઆ ઔર કફ્ફારા :-

સરકારે દો આલમ (સ.અ.વ.) પર સલાતો - સલામ હો કે હમ ગાફિલોંકે લીએ ઔર કમઝોરો કે લીયે આસાન નુસ્ખા બતા ગયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જબ મજલીસ સે ઊઠને લગો તો યે કલેમાત પઢલો.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ۝ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ۝ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

સુબ્હાન રબ્બીક રબ્બીલ ઈઝઝતી અમ્મા યસીફુન વસલામુન અલલ મુરસલીન વલ્હમ્દુ લિલ્લાહી રબ્બીલ આલમીન.

મજલીસમેં જો કમી કોતાહી હોતી હૈ ઈસ્કે લીયે યે દુઆ કફ્ફારા હો જાયેગી દુસરી યે દુઆ પઢલે.

سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَنَشْهَدُ اَنْ لَّآ اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ
نَسْتَغْفِرُكَ وَنَتُوْبُ اِلَيْكَ ۝

સુબ્હાનકલ્લાહુમ્મ વબિહમ્મદીક અશહદુઅલ્લાહ ઈલ્લાઅન્તઅસ્તગફીરૂક વઅતુબુઈલયક.

યે દોનોં દુઆએ પઢનેકી વજહસે કયામતકે દીન હસરત ઔર અફસોસ કા સામાન નહી બનેગી. ઔર મજલીસકી કમી કોતાહી માફ હો જાયેગી.

અલબત્તા જો કબીરા (બડે ગુનાહ) કીયે હૈ વો બગૈર તૌબાકે માફ નહી હોગેં. જુઠ બોલના - ગીબત કરના. કીસીકા દીલ દુ:ખાના વિ. યે સબ કબીરા ગુનાહ હૈ. ઈસસે ખાસ તૌર પર બચનેકી કોશીષ કરે.

(૩૩) ગુનાહોંકા ખાત્મા હુઝુર(સ.અ.વ.) ને ફરમાયા :-

તમામ બુરાઈયોંકા ખાત્મા હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ન પોલીસ હૈ ન ફૌઝ હૈ. ન અદાલત. આપ (સ.અ.વ.) ને જબ બંદેકો અલ્લાહસે મીલા દીયા ઔર ખુદાકા ધ્યાન નસીબ હો ગયા. તો અબ અગર કીસીસે કોઈ ગુનાહ હોગયા તો વો રોતા હુઆ આ રહા હૈ. કે યારસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) મુજ પર સઝા જારી કરદી જાયે. તાકે મૈં આખેરતક કે અઝાબસે બચ જાઊ. બસ બાત યે થી કે અલ્લાહતઆલાકા ધ્યાન ઔર ખૌફ દીલમેં સમા ગયાથા.

ઈસી લીયે કસરતસે ઝિક્ર કરનેકો કહા જાતા હૈ. હમારે ઝિક્રસે અલ્લાહતઆલાકો કોઈ ફાઈદા નહી. લેકીન જીત્ના ઝિક્ર ઝયાદા કરોગે. ઈત્નાહી અલ્લાહતઆલાકે સામને જવાબ દેહીકા અહેસાસ હોગા. ફીર ઈ.અ. ગુનાહોંસે બચાઊ હોગા.

(૩૪) મસ્નુન દુઆઓં કી અહમીયત :-

હર મૌકે પર અલ્લાહતઆલાસે માગનેકા તરીકા હુઝુર (સ.અ.વ.) ને સિખાયા. હમારા કામ યે હૈ કે ઈન દુઆઓંકો યાદ કરે. ઔર જબ પઢનેકા મૌકા આયેતો ધ્યાનસે પઢ લીયા કરો.

ઊલ્માએ કિરામને મસ્નુન દુઆઓંકે નામસે બહોતસી કિતાબેં લીખી હૈ. તાકે હર મુસલમાન ઊસ્કો યાદ કરલે. પહેલે મુસ્લિમ ઘરોંમે યે રિવાજથા કે જબ બચ્ચા બોલના શુરૂ કરે તો પહેલે ઊસ્કો દુઆએ સિખાઈ જાતી કે ખાનેસે પહેલે ઔર બાદમે ઔર જબ બિસ્તર પર જાઓ તો યે દુઆ પઢો. કપડે પહેનોતો યે પઢો. ઈસકો સિખાનેકે લીએ અલગ ક્લાસ બનાનેકી જરૂરત નહી પડતી થી. બચપનકા હિફ્ઝ ભી ઐસા હોતા હૈ જૈસે પથ્થર પર લકીર કે તમામ ઊમ્ર યાદ રહતા હૈ. બડી ઊમ્ર મે યાદ કરના આસાન નહી. યે મસ્નુન દુઆએ ઝયાદા લમ્બી નહી હોતી. છોટી છોટી હોતી હૈ. રોઝાના કિતાબમેં સે એક એક દુઆ યાદ કરલો. ઔર મૌકે પર પઢનેકા પક્કા ઈરાદા કરલો. ફીર દેખીયે. અલ્લાહતઆલા કૈસી બરકતેં અતા ફરમાતે હૈ. અલ્લાહતઆલા હમકો હર વક્ત ઝિક્રમેં મશ્ગુલ રેહનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે. (આમીન)

(૩૫) ઝબાન કી હિફાઝત કીજીયે :-

અલ્લાહતઆલાને હમેં જો ઝબાન અતા ફરમાઈ હૈ. ઊસ્મે જરા સોચોતો સહી. યે કિત્ની બડી નેઅમત હૈ. યે બોલનેકી ઐસી મશીન હૈ કે પૈદાઈશ સે લેકર મૌત તક ઈન્સાન કા સાથ દેતી હૈ. ન ઈસકી સર્વિસ કી જરૂરત - ન પેટ્રોલકી જરૂરત.

યે મશીન હમારી મિલ્કીયત નહી હૈ. બલ્કે હમારે પાસ અમાનત હૈ. યે સરકારી (અલ્લાહતઆલાકા) મશીન હૈ. ઈસ લીયે ઈસ્કો અલ્લાહતઆલાકી રઝાકે મુતાબિક ઈસ્તેમાલ કીયા જાયે. ઐસા ન હોકે જો દીલમેં આયા બક દીયા. બલ્કે જો બાત કહો ઠીક કહો.

હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જો શખ્સ અલ્લાહતઆલા પર ઔર આખેરત પર યકીન રખતા હો ઊસ્કો ચાહીયે કે અચ્છી ઔર નેક બાત કહે. વરના ખામોશ રહે. (બુખારી શરીફ)

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જબ ઈન્સાન સોચે સમઝે બગૈર કોઈ બાત ઝબાન સે નિકાલ દેતા હૈ તો વો બાત ઊસ્કો જહન્નમકે અંદર ઈત્ની ગેહરાઈ (ઊંડાઈ) તક ગીરા દેતી હૈ. જીત્ના મશરીક ઔર મગરીબ (પુર્વ - પશ્ચિમ) કે દરમ્યાન ફાસ્લા હૈ. (બુખારી શરીફ)

અલ્લાહતઆલા ને ઝબાનકો ઈત્ના કિંમતી બનાયા હૈ કે અગર કોઈ શખ્સ ઊસ્કો સહી ઈસ્તિમાલ કરે. તો અલ્લાહતઆલા ઊસ્કે દર્જે બુલંદ ફરમા દેતે હૈ. ઔર બહોત બડા અજરો સવાબ હાસિલ હોતા હૈ.

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે -

સુબ્હાનલ્લાહી વબિહમ્દીહી સુબ્હાનલ્લાહલ અઝીમ.

દીન રાત મેં ૧૦૦ મરતબા પઢેતો ઊસ્કે સબ ગુનાહ માફ હોજાયેગેં. ચાહે સમંદર કી જાગ(ફીણ) કે બરાબર રહો. (બુખારી શરીફ)

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા. જો શખ્સ બાઝારમેં જાયે ઔર યે (ચોથા) કલમા પઢે. તો અલ્લાહતઆલા ઊસ્કો દસ લાખ નેંકીયા અતા ફરમાતે હૈ. ઔર દસલાખ બુરાઈયા દૂર ફરમાતે હૈ ઔર દસ લાખ દર્જે બુલંદ ફરમાતે હૈ.

(બરકાતેઆમાલ. ૪૬ - તિર્મીઝી)

અગર આપને કીસીકો દીનકી છોટીસી બાત સિખાદી યા ગલત નમાઝ પઢનેવાલેકો અકેલા બુલાકર નરમી ઔર મોહબ્બતસે ઊસ્કો સમજાયા કે ભાઈ ! આપકી નમાઝમેં યે ગલ્તી હૈ. અબ ઈસ તરહ કીયા કરો. આપકી ઝબાન કી જરાસી હરકત સે ઊસ્કી ઈસ્લાહ હો ગઈ. ઔર ઊસ્ને સહી નમાઝ પઢના શુરૂ કરદી. અબ તમામ ઊમ્ર જીત્ની સહી નમાઝેં પઢેગા. ઊસ્કા અજરોસવાબ તુમ્હારે આમાલનામામેં લીખા જાયેગા.

(૩૬) ઝબાનકો કાબુમે કરનેકા ઈલાજ :-

હઝરત અબુ બક્ર (રદી.) જો ઊમ્મતમેં બડે અફઝલ ઈન્સાન હૈ. વો એક મરતબા અપની ઝબાન કો પકડ કર બેઠે થે ઔર ઊસ્કો મરોડ રહે થે. લોગોંને પુછા ઐસા ક્યું કરતે હો ? આપને જવાબ દીયા.

"ઈસ ઝબાનને મુઝે બડી હલાકતમેં ડાલદીયા હૈ ઈસ લીયે મૈં ઊસ્કો કાબુંમેં રખના ચાહતા હું"

મતલબ યે હૈ કે ઝબાન ઐસી ચીઝ હૈ કે ઈસ્કે ઝરીયે ઈન્સાન જન્નતભી કમા સકતા હૈ. ઔર દૌઝખભી. ઊસ્કો કાબુમેં કરનેકી જરૂરત હૈ. તાકે બેકાર બાતોંમે ઈસ્તિમાલ નહો.

ઈસ્કા ઈલાજ યે હૈ કે ઝયાદા બાતેં કરનેસે પરહેઝ કરે. ક્યું કે ઈસ્મે ગુનાહવાલી બાતેં હોનેકા ખતરા હૈ.

ચુનાચેં અપની ઈસ્લાહ કે ખ્વાહીશમંદ હઝરાત જબ કીસી શેખકે પાસ ઈલાજકે લીએ જાતે હૈ તો શેખ હર આદમીકે લીએ ઊસ્કે મુનાસિબ અલગ અલગ નુસ્ખા તજવીઝ કરતે હૈ. બહોત સે હઝરાતકે લીએ સિર્ફ ઝબાનકો કાબુમેં રખનેકા ઈલાજ બતાતે હૈ.

(૩૭) ઔરતેં ઔર ઝબાનકા ઈસ્તિમાલ :-

ઐસેતો સબલોગ ઝબાનકે ગુનાહોંમેં મુબ્તલા હૈ. લેકીન હદીસ શરીફમેં હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઔરતોંમેં જીન બિમારીયોં કો બતાયા હૈ. ઊન્મે એક બિમારી યે ભી બતાઈકે ઈન્કી ઝબાન કાબુમેં નહી હોતી.

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને એક મરતબા ઔરતોંકો ખિતાબ કરતે હુએ ફરમાયા :

અય ખવાતિન ! (બ્હેનો) મૈને જહન્નમવાલોંમે તુમકો સબસે ઝયાદા પાયા (યાની મર્દોસે ઝયાદા ઔરતે દેખી) ખ્વાતીનને પુછા. યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ઈસ્કી ક્યા વજહ હૈ ? તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે "તુમ લાઅન તાઅન બહોત કરતી હો ઔર શોહરકી ના શુક્રી બહોત કરતી હો. ઈસ લીએ જહન્નમમેં તુમ્હારી તઅદાદ (સંખ્યા) જયાદા હૈ. (બુખારી શરીફ)

દેખીયે ! ઈસ હદીસ મે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને જો દો બાતે બયાન ફરમાઈ. ઈન દોનોંકા તઅલ્લુક ઝબાન સે હૈ. લઅનતકા કસરત ઔર શોહરકી નાશુક્રી.

(૩૮) ઝબાન જહન્નમ મેં લે જાને વાલી હૈ :-

હુઝુર (સ.અ.વ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા. કે જીતને લોગ જહન્નમ મેં જાયેંગે. ઊન્મે અકસર વો લોગ હોગેં જો અપની ઝબાન કે કરતુત કા વજહસ જહન્નમ મેં જાયેંગે કભી જુઠ બોલ દીયા. ગીબત કરલા. કાસીકા દીલ દુઃખાયા. કાસીપર બોહતાન લગા દીયા. કીસીકી તકલીફ પર ખુશી જાહીરકી. જબયે ગુનાહક કામ કીયે તો ઈસકી વજહ્સે જહન્નમ મેં ચલા ગયા.

ઈસીલીયે ફરમાયા કે ઝબાનસે સહી બાત બોલો. વરના ખામોશ રહો. ઈસ લીયે કે ખામોશી ઈસસે હઝાર દર્જા બેહતર હૈ કે આદમી છોટીસી ગલત બાત ઝબાનસે નિકાલે કયું કે ઈસસે દુનિયામેં ફિત્નાફસાદ હોતા હૈ. ઔર આખેરત મેં અઝાબ કા ફૈસલા હોતા હૈ.

હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે ઝબાનકા જીસ્મ (સાઈઝ) છોટી હૈ ઔર ઊસ્કા જુર્મ (ગુનાહ) બડા હૈ.

રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા :-
તીન બાતેં ઐસી હૈ કે જો શખ્સ ઈસ પર અમલ કરતા રહેગા તો મૌતકે વક્ત ઊસ્કી રૂહ બહોત સહુલતસે નિકલેગી.

૧. કમઝોરો કે સાથ નરમીસે પેશ આના.
૨. અપને મા-બાપ પર શફકત (મોહબ્બત) કરના.
૩. અપને ગુલામોં (નોકરો) પર એહસાન કરના. (મિશ્કાત પેજ - ૨૯૧)

(૩૯) છુપી હુઈ આગ :-

માચીસકી સીલી (દિવાસળી) કિત્ની મામુલી હોતી હૈ. છોટીસી ડબ્બીમેં બંદ હોતી હૈ. નગરમી - ન આગ - મગર જરા ઊસ્કો રગડ દીજીએ. આગકા શોલા નિકલેગા. ઔર જહાં ભી લગે. આગ ભડક ઊઠેગી. ઈસ ડીબીયામેં દેખને મેંતો આગ નહી હૈ. મગર હકીકતમેં આગ ભરી હૈ. બસ. ઈસ્તિમાલ કરનેકી દેર હૈ. પેટ્રોલકે પીપ મેં જો કારખાનામેં રખા હુઆ હૈ. જર ઈસમેં માચીસકી સીલાઈ રગડ કર ઊસ્મે છોડ દો. ફીર દેખો કયા નતીજા હોગા ? પુરા કારખાના જો અભી તક પુર સુકુનથા. આગકે શોલોંકી નજર હો જાયેગા.

ઈસ તરહ "બુરે આમાલ" ઔર ખુદાકી ના ફરમાનીયા હૈ. કે દેખનેમેં કુછ નહી. મગર ઊસ્કે ઊપર અમલ કરનેસે ઐસી આગ લગતી હૈ કે "ખુદાકી પનાહ"

(સોહબતે બા એહલેદીલ - ૩૬૫)

(૪૦) કિંમતી ઔર પ્યારી ઊમ્રસે ફાયદા ઊઠાલો :-

દુનિયા ઔર આખેરતકો કામ્યાબ કરનેકે લીએ મુફીદ બાત યે હૈ કે જો નેક ખ્યાલ દીલમેં પૈદા હો ઊસ પર ફોરન અમલ કરલો. ક્યું કે નેક ખ્યાલ થોડી દેરમેં દીલસે નિકલ જાતા હૈ. ઔર દુસરા ખ્યાલ શુરૂ હોતા હૈ.

અબુલ હસન એક બુઝુર્ગ થે. એક મરતબા પાયખાનામેં જા ચુકે થે. કે વહીંસે અપને શાગિર્દ કો આવાજ દી ઔર અપના કુર્તા નિકાલકર કહાકે યે ફલા ફકીરકો દે આવો. શાગિર્દ ને કહા આપ ઈસ્તિન્જાસે તો ફારિગ હો જાતે તો કેહને લગેકે મુઝે ઈસ્કી જંરૂરતકા ખ્યાલ આકર યે ખ્યાલ હુઆ કે યે કુર્તા ઊસ્કો દેદો. ઔર અપને નફ્સપર ઈસ્કા ભરોસા નહીથા. કે વો ઈસ્તિન્જાસે ફારીગ હોનેકે તક બદલન જાયે.

(ફઝાઈલે સદકાત - ૫૨૩)

(૪૧) એક મિસાલી મામલા :-

એક મરતબા હઝરત ઊમર (રદી.) ને હઝરત અબુ બક્ર (રદી.) સે ફરમાયા કે મેરી તમામ ઊમ્રકી નેકીયાં મુઝસે લેલો. ઔર વો એક રાત જો આપને હુઝુર (સ.અ.વ.) કે સાથ ગારે સૌરમેં ગુજારીથી. ઊસ્કા સવાબ મુઝે દે દો. (ક્યું કે વો મેરે તમામ નેક આમાલ સે ભારી હૈ)

સહાબા (રદી.) કી ઝીંદગી મેં કહીં યે બાત નજર નહી આતી કે ઊન્હોને કભી ય સોચા હોકે ફલાને ઈન્તામાલ જમા કરલીયા હૈ મૈં ભી જમા કરલું ફલા કા મકાન

શાનદાર હૈ. મેરા ભી ઐસા હી હોજાયે, ફલાંકી સવારી બહોત અચ્છી હૈ ઐસી મુઝે ભી મીલ જાતી.

લેકીન નેક આમાલ મે આગે બઢના નજર આતા હૈ. આજ હમારા મામલા બિલ્કુલ ઊલ્ટા ચલ રહા હૈ. નેક આમાલ મે આગે બઢનેકી કોઈ ફિકર નહી. બલ્કે માલ દૌલત કમાનેમેં સુબ્હ સે શામતક એક દુસરેસે આગે બઢને કી ફિકર હૈ.

(૪૨) હમારે લીએ એક અકસીર નુસ્ખા :-

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે દુનિયાકે મામલેમેં હંમેશા અપનેસે નીચે વાલોંકો દેખો. ઔર અપનોસે કમ હૈસિયત વાલોંકે સાથ રહો. ઔર ઊન્કે હાલાત દેખો.

ઔર દીનકે બારેમેં હંમેશા અપનેસે ઊંચે દર્જેકે આદમીકો દેખો. ઔર ઊન્કી સોહબત ઈખ્તિયાર કરો.

ઈસલીયે કે જબ દુનિયાકે મામલેમેં અપનેસે કમતર (નીચે દર્જેવાલોં) કો દેખોગે તો અલ્લાહતઆલાને તુમ્હે જો નેઅમતેં અતા કી હૈ ઊન્કી કદર હોગી. કે યે નેઅમતેં જો મેરે પાસ હૈ વો ઊસ્કે પાસ નહી હૈ. ઔર ખુદાકા શુક્ર અદા કરનેકી તૌફીક હોગી.

ઔર દીનકે બારેમેં જબ અપનેસે ઊપર વાલોંકો દેખોગે કે યે શખ્સ દીનમેં મુઝસે આગે બઢગયા તો અપની કમીકા એહસાસ હોગા ઔર આગે બઢનેકી ફિકર હોગી.

(તિર્મીઝી શરીફ)

(૪૩) નિય્યત સબ કુછ હૈ :-

શેખ સઅદી (ર.હ.) ફરમાતે હૈ કે એક બાદશાહ ઔર એક દરવેશકા ઈન્તેકાલ હુઆ. કીસીને ખ્વાબ મેં દેખા કે દરવેશ દોઝખમેં પડા હુઆ હૈ. ઔર બાદશાહ જન્નતમેં ટેહલ રહા હૈ. કીસી બુઝુર્ગસે ખ્વાબકી તાબીર પુછી તો કહા કે વો બાદશાહ તખ્તોતાઝ વાલા થા મગર દરવેશી તમન્ના કરતા થા. ઔર દરવેશોંકો બડી પ્યારકી નિગાહસે દેખા કરતા થા. ઔર યે દરવેશ થેતો ફકીર. મગર બાદશાહકો રશ્ક (લાલચ) કી નિગાહસે દેખતે થે

ઈસી તરહ અગર કોઈ શખ્સ મસ્જીદમેં હૈ. ઔર ઊસ્કે દીલમેં યે ખ્યાલ હૈ કે જલ્દી નમાઝ હો ઔર મૈં અપને કામકો જાઊં. તો ગોયા વો મસ્જીદસે બાહર નિકલ ચુકા.

يَا رَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا أَبَدًا ÷ عَلَىٰ حَبِيبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

ઓર કોઈ શખ્સ બાઝાર મેં હૈ ઔર ઊસકા દીલ મસ્જીદ ઔર નમાઝમેં લગા હુઆ હૈ. તો ગોયા વો નમાઝમેં હી હૈ યહી મતલબ હૈ "નમાઝકા ઈન્તિઝાર કરના નમાઝકે બાદ"

ઝોહદ (બુઝુર્ગી) ખાનકાહમેં બેઠનેકા નામ નહી.

માલુમ નહી હમ કહા હૈ? ઈસકી ખબરતો કયામતમેં હોગી. જીન્કી નેકીયોં કા પલ્લા ભારી હોગી વોહી કામ્યાબ હોંગે. (સોહબતે બા એહલે દીલ - ૧૬૮)

(૪૪) માલ દૌલતસે રાહત નહી ખરીદ સકતે :-

રાહત અલ્લાહતઆલાકા ઈનામ હૈ. ઔર હમને આજ માલ દૌલતકા નામ રાહત રખ દીયા હૈ.

એક શખ્સકે પાસ રાહતકે તમામ અસ્બાબ મૌજુદ હૈ. લેકીન સાબહકો બગૈર ગોલી ખાયે નિંદ નહી આતી. એક શખ્સ હૈ કે અસ્બાબ કમ હૈ. ફર્સ પર સો રહા હૈ. ઔર મીઠીં નિંદમેં હૈ. ઔર આઠ ઘંટેકી ભરપુર નિંદ લેકર સુબ્હકો બેદાર હોતા હૈ. જીસ્કે પાસ રાહતકે અસ્બાબ હૈ લેકીન રાહત નહી ઔર મઝદુરકે પાસ રાહતકે અસ્બાબ નહી લેકીન રાહત મીલ ગઈ.

યાદ રખ્ખો! અગર દુનિયાકે અસ્બાબ જમા કરનેમેં લગ ગયે. ઔર દુસરોંસે આગે બઢનેકી ફિકમેં લગ ગયે તો સમજ લો. અસ્બાબતો જમા હો જાયેગેં લેકીન રાહત નસીબ નહી હોગી.

એક સાહબ રમઝાન શરીફમેં ઊમરા કરને (મક્કા મુકર્રમા) તશરીફ લે ગયે. ઊન્કે સાથ એક દૌલતમંદ ભી ઊમરા કરને જા રહે થે. ઊન્હોને કહા ભાઈ! સફરમેં જા રહે હોતો જરા ઈન્તિજામ કરલો. તાકે રેહને ઔર ખાને પીને મે સહુલતહો. વો દૌલતકે ઘમંડમેં કહેને લગે. અરે ભાઈ! છોડો ઈન્તિજામકી બાતે! અલ્લાહકા શુક્ર હૈ. પૈસે બહોત હૈ. પૈસેસે દુનિયાકી હર ચીઝ મીલ જાતી હૈ. અચ્છા મકાનભી મીલ જાતા હૈ. ખાનાભી મીલ જાતા હૈ. કોઈ ફિકર કી બાત નહી. પૈસા બહોત હૈ. ૧૦ રીયાલકી જગા ૨૦ રીયાલ ખર્ચ કરદેગેં. વો સાહબ બતા રહેથે કે મૈને દો દીનકે બાદ દેખાકે વો સાહબ હરમ શરીફકે દરવાજે પર સર ઝુકાયે બેઠે હૈ. મૈને પુછા ભાઈ! ક્યા હુવા? કહેને લગે સેહરીમેં ઊઠેતો હોટલમેં ખાના નહી મીલા. ખાના ખત્મ હો ગયા થા.

દિમાગમેં યે ઘમંડ થા કે પૈસેસે હર ચીઝ ખરીદી જા સકતી હૈ. અલ્લાહતઆલાને ઊન્કો દીખા દીયા કે દેખો પૈસા તુમ્હારે જૈબ (ખિસ્સે) મેં રખ્ખા રેહ ગયા. ઔર રોઝા બગૈર સેહરીકે રખ્ખા.

(૪૫) સુન્નતકી પેરવી કરને વાલોંકે લીએ હુઝુર (સ.અ.વ.) કી દુઆ :-

હદીસ મેં હૈ કે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ખુદ યે દુઆ કી :-

યા અલ્લાહ જો મુઝપર ઈમાન લાયે. ઔર ઊન અહકામ કો સચ્ચા જાને જીસ્કો મૈં લાયા હું. તો ઊસ્કો માલ કમ અતાકર ઔલાદ કમ અતાકર. ઔર અપની મુલાકાતકા શોક ઊસ્કો ઝયાદા અતાકર.

ઔર જો મુઝ પર ઈમાન ન લાયે ઔર ઊન અહકામકો સચ્ચા ન જાને ઊસ્કો માલભી ઝયાદા દે. ઔર ઔલાદ ભી ઝયાદ દે. ઔર ઊસ્કી ઊમ્ર ભી ઝયાદા કર. (કન્ઝ)

બહરહાલ ગુનાહોંકી કસરત (ઝયાદતી) કે સાથ નેઅમતોં કા ઝયાદા હોના ખતરનાક હૈ. ઔર ઐસે વક્તમેં બહોત ઝયાદા તૌબા - ઈસ્તગફાર ઔર અલ્લાહતઆલાકી તરફ રૂજુઅ કરનેકી જરૂરત હૈ.

ઈસી વજહ સે હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે કીસી ફાજીર (ગુનેહગાર) કે પાસ કોઈ નેઅમત દેખકર રશ્ક (લાલચ) ન કરો. તુમ્હે ખબર નહી વો મરનેકે બાદ કીસ મુસીબતમેં ગીરફતાર હોને વાલા હૈ. (ફઝાઈલે સદકાત - ૨ પેજ - ૪૪૪)

(૪૬) વક્તકા તકાજા દેખો :-

હઝરત ડૉ. અબ્દુલહૈય સાહબ (રહ.) બહોત બડે કામકી બાત ફરમાયા કરતે થે. હકીકતમેં બુઝુર્ગોંકી છોટી છોટી બાતોંસે ઈન્સાનકી જીંદગીકે દરવાઝે ખુલ જાતે હૈં.

ફરમાતે થે. મિંયા - હર વકત કા તકાજા દેખો. ઈસ વક્ત તકાજા કયા હૈ ? ઈસ વક્ત મુઝ સે કૌનસે અમલકા મુતાલિબા હૈ યે ન સોચોકે ઈસ વક્ત મેરા દીલ કીસ કામકો કરના ચાહતા હૈ. દીલકી ચાહત અસલ નહી. બલ્કે યે દેખો કે ઈસ વક્ત તકાજા ક્યા હૈ ? ઈસ તકાજેકો પુરા કરો યહી અલ્લાહતઆલાકી મરજી હૈ.

તુમ્હારે દીલમેં યે બાતથી કે રોઝાના તહજ્જુદ પઢુંગા. કુર્આન મજીદકી તિલાવત કરૂંગા - તસ્બીહ પઢુંગા ઔર જબ ઈન કામોંકો કરનેકા વક્ત આયા ઔર દીલ ચાહતા હૈ કે ઈસ્કો પુરા કરૂં. અબ ઐન ઈસી વક્ત પર ઘરમેં કોઈ બિમાર હોગયા. ઔર ઈસ્કી વજહસે ઊસ્કી ખિદમત ઔર ઈલાજ કરાનેમેં લગના પડા. ઔર ઊસ્કી વજહસે મામુલ છુટ ગયા. ઊસ વક્ત દીલમેં અફસોસ હોતા હૈ કે ક્યા હોગયા ? આજતો મામુલ છુટ જાયેગા. ઈસ વક્ત મેં બેઠકર તિલાવત કરતા ઝિક્ર કરતા. અબ પરેશાનીમેં મારા મારા ફિર રહા હું. કભી [illegible] કે પાસ - કભી હકીમ કે પાસ. કભી દવાખાને મેં - મૈં યે કીસ ચક્કર મેં ફસ ગયા!

બસ ! અલ્લાહતઆલાને જીસ હાલતમેં ડાલા ઈસ વકતકા તકાજા યે હે કે ઊસ્કી ખિદમત કરો.

યાની અગર કોઈ દુસરા ખિદમત કરને વાલા નહી હે. ઔર ઊસ્કો છોડકર તિલાવત કરને બેઠ જાઓગે. તો ઈસ વકતકે તકાઝે કે, પુરા કરને વાલે નહી હોંગે. બલ્કે શરીઅતકે હુકમકે ખિલાફ કરને વાલે બનોગે.

ઈસી તરહ રોઝા ઈસ્લામકે ફર્ઝો મે સે હે. ઔર અહમ ઈબાદત હે. લેકીન અય્યામે તશરીક (નવમી જીલ્હજસે ૧૩ વી જીલ્હજ તક) ઔર દોનોં ઈદોં કે દીન અલ્લાહતઆલાકી તરફસે બંદોકી મેહમાની કે દીન હે. ઈન દીનોં મેં રોઝા રખના મના હે. ઈસસે માલુમ હુઆ કે ઈસ વકત કા તકાઝા રોઝા ન રખના હે. અગર કોઈ રોઝા રખેગા તો ગુનેહગાર હોગા. શરીઅત કે હુકમકે ખિલાફ કરનેવાલા શુમાર હોગા.

શરીઅતમેં ઐસી સેંકડો મિસાલે હે. કે વકત કે તકાઝે કી વજહસે એક અહમ હુકમકી હેસિયત બદલ જાતી હે.

"અસલ દીન" કા મતલબ યે હે કે હર મૌકે પર તમામ કામોંકો અલ્લાહતઆલા કે હુકમકે મુતાબિક ઔર હુઝુર (સ.અ.વ.) કી સુન્નતકે મુવાફિક અંજામ દિયા જાયે. હમારી ચાહત ઔર શોખ પુરા કરનેકા નામ દીન નહી હે. કયું કે બંદેકા અપની ચાહત ઔર શોખ પુરા કરના ખુદાસે ગાફિલ કર દેતા હે. ઔર બેદીની પર ડાલ દેતા હે.

ખુદાવંદ તઆલા અપને તમામ બંદોસે યે ચાહતા હે કે વો સબ ઈસ્કી ઈબાદત કરે. ઔર ઈસ્કે બંદે બનકર રહે. મગર ઈન્સાન ખુદાકે હુકમ કો છોડકર અપની ચાહત પર અમલ કરકે દુસરી ચીઝોં કો અપના માઅબુદ બનાતા હે. હાલાકે ખુદાને કભી ઈસ્કી ઈજાઝત નહી દી. ખુદા કા હુકમ ઔર ઊસ્કી ચાહત હી અસલ હે. કયું કે ઊસ્મે બંદોકી દીન-દુનીયા કી ભલાઈયાં છુપી હુઈ હે. બંદે કી ચાહત ઔર શોખ મેં અપના મતલબ પુરા કરના હોતા હે.

ઈસ હકીકત કો જાનના ઔર માનના હી અકલમંદી હે. કયુંકે જો ઈસ હકીકતકો માનેગા વોહી સીધે રાસ્તે પર (દીન) પર રહેગા. ઔર જો ન માને વો ભટક જાયેગા. ઔર જો ભટક જાયે વો ના કામીમેં ગિરફતાર હોગા.

આજ જો લોગ દીન પર ચલને સે લોગોંકો રોકતે હૈ. ઔર દીનકી ઈત્તેબાઅ કરને ઔર ખિદમત કરને વાલોંકો બુરા સમજતે હૈ. યે લોગ લઅનત ઔર જીલ્લતકે હકદાર હૈ.

ઔર વો લોગ જો ખુદાકે બંદોકો દીન કી દઅવત દેતે હૈ. ઔર હર વક્ત કોશીષ મે લગે રહતે હૈ. ઊન્કે લીયે નેક બખ્તી-ચૈન-સઆદત ઔર અઝાબસે નજાત લીખ દી ગઈ હૈ. કયુંકે ઊન્કી કોશીષ સે અલ્લાહતઆલા ઐસે અહબાબ પૈદા ફરમાયેગેં જો હર કામકો અપને અપને વક્ત પર અલ્લાહ કી રઝામંદી હાસિલ કરનેકે લીયે કરેગેં. યાની ઈસ બાત કા ખુબ ખ્યાલ કરેગેં કે ઈસ વક્ત કોનસા તકાજા હૈ ? ઔર અલ્લાહતઆલાકી તરફસે કોનસા મુતાલીબા હૈ ? ઊસ્કો ખુબ સમજકર અમલ કરેગેં ઔર ખુદાવંદ તઆલાકી રઝા હાસિલ કરેગેં.

હઝરત મુફતી શફીઅ સાહબ (રહ.) હીંદી જબાનકી એક મશ્હુર મસલ (કહાવત) સુનાયા કરતે હૈ.

"સુહાગન વો જીસે પિયા ચાહે." (પિયા જીસ્કો ચાહે સુહાગન વોહી હૈ)

કિસ્સા યે હૈ કે એક લડકીકો દુલ્હન બનાયા જા રહા થા. ઔર સંવારા (શણગારા) જા રહા થા. અબ જો કોઈ આતા ઔર દેખતા તો ઊસ્કી તારીફ કરતા. કે બડી ખુબસુરત લગ રહી હો. તેરા ચહેરા ઔર બદન ઔર ઝેવર બહોત ખુબસુરત હૈ. ગર્જકે ઊસ્કી એક એક ચીઝકી ખુબ તારીફ કી જા રહી થી. લડકી હર એક કી તારીફ સુનતી લેકીન ખામોશ રહેતી. ખુશીકો જાહીર ન કરતી. દુસરોંને કહા. કે તેરી સહેલીયા તેરી ઈત્ની તારીફેં કર રહી હૈ. ઔર તુઝે ઈસ્સે કોઈ ખુશી નહી હો રહી હૈ ?

લડકીને જવાબ દીયા. ઊન્કી તારીફસે કયા ખુશી હો. ઈસ લીયેકે યે જો તારીફે કરેગી વો હવામેં ઊડ જાયેંગી બાત જબ હૈ. કે જીસ્કે લીયે મુઝે સવારા જા રહા હૈ વો તારીફ કરે ઔર વો પસંદ કરકે કેહ દે કે હા ! તુ અચ્છી લગ રહી હૈ. તબ તો ફાયદા હૈ. ઔર ઈસ્કે નતીઝે મેં મેરી જીંદગી સવર જાયેગી.

લેકીન યે ઔરતેં તો તારીફ કરકે ચલી ગઈ ઔર જીસ્કે લીયે મુઝે સવારા ગયા થા ઉસ્ને ના પસંદ કર દીયા તો ફીર દુલ્હન બનને ઔર શનગાર (શણગાર) કા ક્યા ફાયદા ?

કિસ્સા સુનાને કે બાદ હઝરત મુફતી સાહબ (રહ.) ને ફરમાયા યે દેખો કે જો કામ તુમ કર રહે હો ઔર જીસ્કે લીયે કર રહે હો ઊસ્કો પસંદ હૈ યા નહી ? લોગોંને તો તારીફ કરદી કે બડે મુફતી સાહબ હૈ બડે આલિમ હૈ. લોગોંને તારીફ કરદીકે તબ્લીગમેં બહોત વક્ત લગાતા હૈ કીસીકે બારેમેં કેહ દીયા બડા સખી હૈ. ઔર બડા મુજાહિદ હૈ. અરે ! લોગોંકે કેહનેસે ક્યા હાસિલ. જીસ્કે લીયે કર રહે હો વો યે કેહ દે.

તવહીદ તો યે હૈ કે ખુદા હશ્ર મે કેહદે.
યે બંદા દો આલમ સે ખફા મેરે લીએ.

(જફર અલી ખાન)

ઊસ વક્ત ફાયદા હૈ. લિહાઝા જબ હર કામકા મકસદ ઊન્કો રાઝી કરના હૈ. હર વક્ત ઈન્સાનકો યે ફિકર રહેની ચાહીયે કે ઈસ વક્ત મુઝસે ક્યા ચાહા જા રહા હૈ ?

(૪૭) જો કુછ હૈ વો હમારે હુકમ મેં હૈ :-

અલ્લાહતઆલાને હજ બડી અજીબ ઈબાદત બનાઈ હૈ. અગર આપ હજકી આશિકાના ઈબાદતકો શુરૂઅસે આખિરતક દેખેગેં તો યે નજર આયેગા. કે અલ્લાહતઆલાને કદમ કદમ પર અહંકામકી તરતીબ કો બદલા હૈ. દેખો મસ્જીદે હરામમેં એક નમાઝ કા સવાલ એક લાખ નમાઝોંકે બરાબર હૈ. લેકીન આઠ ઝિલ્હતજકો યે હુકમ દીયા જાતા હૈ કે મસ્જીદે હરામકો છોડદો ઔર મિનામેં જાકર પડાવ ડાલો. વહાં "ન હરમ હૈ ન કાઅબા" ઔર ન વહાં કોઈ કામ. બસ યે હુકમ હુઆકે એક લાખ નમાઝો કા સવાબ છોડો. ઔર મિનામે જાકર પાંચ નમાઝે અદા કરો. યે સબ ક્યું ? ઈસલીયેકે યે બતાના મકસુદ હૈ કે ન કાઅબા મેં કુછ રખ્ખાહૈ. ન હરમ મેં કુછ રખ્ખા હૈ. "જો કુછ હૈ હમારે હુકમ મેં હૈ." જબ હમને કેહ દીયા કે મસ્જીદે હરામ મેં જાકર નમાઝ પઢો તો એક લાખ નમાઝોંકા સવાબ મીલેગા. ઔર જબ હમને કેહ દીયાકે મસ્જીદે હરામકો છોડદો. અબ અગર કોઈ હાજી મસ્જીદે હરામ મેં નમાઝ પઢેગા તો એક લાખ નમાઝોંકા સવાબ તો ક્યા મીલેગા ? બલ્કે ઊલ્ટા ગુનાહ હોગા. ઈસલીયે કે ઊસ્ને હમારે હુકમકો તોડ દીયા.

હર નમાઝકો વક્તકી પાબંદીસે પઢનેકા હુકમ દીયા ગયા હૈ કે વક્ત નિકલ જાનેસે પહેલે પઢલો.

લેકીન અરફાત કે મૈદાનમેં મગરીબ કી નમાઝ ગુરૂબેઆફતાબકે બાદ ફોરન પઢોગે તો નમાઝ ન હોગી. (ઈમામ અબુ હનીફર રહ. ઔર ઈમામ મોહંમ્દ (રહ.) કે નજદીક) બલ્કે મગરીબ કી નમાઝ ઈશાંકી નમાઝકે સાથ મિલાકર પઢો અબ તુમ્હારે જીમ્મે યહી ફર્ઝ હૈ.

હજમેં કદમ કદમ પર અલ્લાહતઆલાને અહકામ કી તરતીબ કો બદલા હૈ. ઔર તરબિયત ઈસ બાતકી દીજા રહી હૈ કે કીસી ચીઝકો અપની જાતમેં મકસુદ ન સમઝના. મકસુદ સિર્ફ અલ્લાહ તઆલાકી ઈતાઅત હૈ.

(૪૮) બંદા અપની મરજીકા નહી હોતા :-

"ગુલામ" સે આગે ભી એક દર્જા ઔર હોતા હૈ. ઔર વો હૈ "બંદા" વો ગુલામસે ભી આગે હૈ ઈસ લીયે કે ગુલામ અપને આકાકી પરશતીશ (ઈબાદત) નહી કરતા.

"બંદા" અપને આકાકી ઈબાદતભી કરતા હૈ. ઔર બંદા અપની મરજીકા નહી હોતા હૈ. બલ્કે અપને આકાકી મરજીકા હોતા હૈ. વો જો કહે વો કરે. "દીનકી રૂહ" ઔર હકીકત યહી હૈ.

اصلاحی خطبات

(૪૯) તમામ બિદઅતોંકી જડ યે હૈ :-

ઔર યે જીત્ની બિદઅતે ચલ રહી હૈ. ઈનસબકી જડ યહાંસે કટતી હૈ અગર યે બાત દીલમેં ઊતરજાયે કે હમારા શોખ કુછનહી. અલ્લાહતઆલા જો હુકમ દે ઊસ પર અમલ કરના હૈ. બિદઅતકા મતલબ ક્યા હૈ ? ઊસ્કા મતલબ યે હૈ કે હમ ખુદ રાસ્તા નિકાલેગેં કે અલ્લાહકો રાઝી કરનેકા કયા રાસ્તા હૈ ? અલ્લાહતઆલાસે નહી પુછેગેં.

૧૨. રબીઊલ અવ્વલકો ઈદે મિલાદ મનાના. મિલાદ પઢના. યે સહી તરીકા હૈ યે બાત અપને દિમાગસે નિકાલી ઔર ઊસ પર અમલ શુરૂ કરદીયા. ન અલ્લાહને ફરમાયા. ઔર ન હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા ઔર ન સહાબા (રદી.) ને ઊસ પર અમલ કિયા. બલ્કે હમને અપને દિમાગ સે નિકાલા કે યે તરીકા સવાબકા કામ હૈ.

કીસીકે મરનેકે બાદ તીજા (ઝયારત) કરના અપને દિમાગસે નિકાલા. અલ્લાહતઆલાકો ઔર રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) સે પુછે બગૈર ઊસ પર ચલ ખડા હુઆ ઈસીકા નામ બિદઅત હૈ. ઈસી કે બારેમેં ફરમાયા :

كُلُّ مُحْدِثٍ بِدْعَةٌ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ " (نسائی)

"યાનીહર નઈબાત બિદઅત હૈ ઔર હરબિદઅત ગુમરાહી હૈ."

અબ જાહીરમેં દેખનેમેં તીજા એક અચ્છા અમલ હૈ કે બેઠ કર કુરઆન મજીદ પઢ રહે હૈ. ખાના પકા કર લોગોંમેં તકસીમ કર રહે હૈ. ઈસ મેં ક્યા હરજ હૈ. ઔર ઊસ્મે કોનસા ગુનાહ હૈ.

ગુનાહ ઈસ્મે યે હૈ કે અલ્લાહતઆલા ઔર ઊસ્કે રસુલ (સ.અ.વ.) સે પુછે બગૈર કીયા હૈ. ઔર જો કામ જાહીર મેં નેક હો. લેકીન ઊન્કે બતાએ હુએ તરીકે કે ખિલાફ કિયા જાયે વો અલ્લાહકે યહાં મકબુલ નહી.

મેરે મેહબુબ મેરી ઐસી વફા સે તૌબા
જો તેરે દીલ કી કદુરતકા સબબ બન જાએ.

યાની જો ચીઝ જાહીરમેં વફાદારી નજર આરહી હૈ લેકીન હકીક્ત મેં તેરી દીલકી કદુરત (રંજીશ) કા સબબ બન રહી હૈ. ઐસી વફાદારી સે તૌબા માંગતા હું. ઔર ઈસીકા નામ બિદઅત હૈ. જીસ હાલમેં અલ્લાહ રખ્ખે બસ ! ઊસી હાલમેં ખુશ રહો. ઔર ઊસ્કી મરજીકો પુરા કરો.

(૫૦) શુક્ર કી અહમિયત ઔર ઊસ્કા તરીકા :-

હઝરત અનસ (રદી.) રિવાયત કરતે હૈ. હઝરત નબીયે કરીમ (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા. અલ્લાહતઆલા ઊસ બંદેસે રાજી હો જાતે હૈ. જો બંદા લુકમા. ખાતા હૈ. તો અલ્લાહકા શુક્ર અદા કરતા હૈ. ઔર પાની પીતા હૈ તો અલ્લાહકા શુક્ર અદા કરતા હૈ.

(મુસ્લિમ શરીફ)

મતલબ યે હૈ ક જો બંદા અલ્લાહતઆલાકી હર નેઅમત પર શુક્ર અદા કરતા હૈ. અલ્લાહતઆલા ઊસ્સે રાજી હો જાતે હૈ. હઝરત ડૉ. અબ્દુલ હૈય સાહબ (રહ.) ફરમાયા કરતે થે કે મેં તુમ એક નુસ્ખા ઈખ્તેયાર કરલો. કે હર બાત પર અલ્લાહકા શુક્ર અદા કરનેકી આદત ડાલો. ખાના ખાઓતો શુક્ર. પાની પીઓતો શુક્ર. હવા ચલે તો શુક્ર. બચ્ચા અચ્છા લગેતો શુક્ર. ઘરવાલોંકો દેખો ઔર રાહત હોતો અલ્લાહકા શુક્ર અદા કરો. શુક્ર અદા કરનેકી આદત ડાલો. ઔર રટ લગાઓ.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ

"અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અલ્લાહુમ્મ લકલહમ્દ, વલકશ્શુકર"

યાદ રખ્ખો ! યે શુક્રકી આદત ઐસી ચીઝ હૈ કે બહોતસી બિમારીયોંકી બાતીની જડ કાટ દેતી હૈ. તકબ્બુર. હસદ. સબકી જડે કાટ દેતી હૈ. જો આદમી

ઝયાદા શુક્ર અદા કરતા હૈ. વો આમ તૌરસે તકબ્બુરમેં મુબ્તલા નહી હોતા. યે બુઝુર્ગોંકા તજુરબા હૈ.

(૫૧) બેહતરીન કલામ ઔર તરીકએ જીંદગી :-

ઈસ દુનિયાકી ઝમીન પર બેહતરીન કલામ ઔર સબસે અચ્છા કલામ અલ્લાહકી કિતાબ હૈ. ઈસસે બઢકર ઔર ઈસ્સે અફઝલ ઔર ઝયાદા બેહતર કોઈ કલામ નહી.

ઔર ઝીંદગી ગુજારને કે જીત્ને તરીકે હૈ ઊન્મે સબસે બેહતર તરીકએ જીંદગી હઝરત મોહમ્મદ (સ.અ.વ.) કા તરીકએ જીંદગી હૈ. ક્યું કે અલ્લાહતઆલાને આપકો ભેજાહી ઈસ લીયે હૈ કે લોગોંકે લીએ આપ નમુના હો. ઊઠને બેઠનેમેં. ખાને પીનેમેં. સોને જાગનેમેં. દુસરોંકે સાથ મામલા કરનેમેં. અલ્લાહતઆલાકે સાથ તઅલ્લુક કાયમ કરનેમેં જો તરીકા હઝરત મુહમ્મદ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા ઊસ્સે બેહતર કોઈ તરીકા નહી હો સકતા.

(૫૨) અલ્લાહ વાલોં કી સોહબત ઔર તરબિયતકી અજીબમિસાલ :-

આમલે (આંબળા) કે દો દાને દરખ્ત (ઝાડ) પરસે ગીરે એક હકીમ સાહબને એક દાનેસે કહા કે ક્યા ? તુમકો મુરબ્બા બનાદું ? આમલે ને સવાલ કે મુરબ્બા કૈસે બનાતે હૈ ? હકીમ સાહબને કહા કે હમ આપકે અંદર સુઈ (સોય) ચુંભો ચુંભો કર આપકે અંદરસે ખટ્ટા પાની નિકાલ દેંગે ફીર પાનીમેં ગરમ કરકે જોશ દેગેં. યહાંતક કે આપકા એક એક તાર પકકર નરમ હો જાયેગા. ફીર શીરે (ચાસણી) મેં ડાલ દેંગે ઔર આપકો ખુબસુરત કાચકે બરતનમેં સજા કર રખ્ખા જાયેગા. ઔર હકીમ આપકો ચાંદીકે વરકમેં લપેટકર બિમારોકો ખિલાયેગેં મુફતીએ આઝમ ઔર વઝીરે આઝમભી ખાયેગેં. જીન્કા દીલ કમઝોર હોગા. તો દીલકી તાકતકે લીએ આપકા ઈસ્તિમાલ કીયા જાયેગા. ઔર દીલોકી તાકાત બઢાને વાલેં હોગેં. યે સુનકર આંમલા મુરબ્બા બનનેકે લીએ તૈયાર હો ગયા. ઔર તરબિયત શુરુ કરાદી.

દુસરે આમલે ને તકબ્બુરીમેં આકર ઈન્કાર કિયા. ઔર કહા હમસે યે મુજાહીદા બરદાશ્ત નહી હોગા. હકીમકી તરબિયત પાને વાલા આમલા મુરબ્બા બનકર એક રૂપિયેકા એક બીકેગા. ઔર ઈન્સાનોંકે દીલોંકી તાકતકે લીએ ઈઝઝતસે ઈસ્તિમાલ હોગા.

દુસરા જો હકીમકી તરબિયતમેં નહી આયા વો સુરજકી ધુપમેં સુકકર કાલા હોગયા. ઔર જાડુ (સાવરણી) સે જમા કરકે બોરીમેં ઠાંસકર દુકાન પર ફેંકદીયા જાયેગાં. સુરત ઔર તાસીર દોનોં ખરાબ હો જાયેગેં. કિંમત ઘટ જાયેગી. તો કમ કિંમતમેં ત્રિફલા કે નામસે બિકેગા. ઔર અગર કિસીકો કબ્જીયાત હોગીતો પેટ સાફ કરનેકે લીએ આમલેકા પાવડર ખીલાદીયા જાયેગા. ઔર આતોં (આંતરડાં) સે પાખાના ધકેલનેકી ખિદમત મિલેગી. કબ્જીયાત દુર કરનેકી ખિદમત જમાદારકી તરહ સોંપી જાયેગી.

યે હૈ અલ્લાહવાલોંકી બાતોં ઔર સોહબતસે બેપરવાઈ ઔર તકબ્બુરીકા અંજામ.

(કિશ્કુલે મઅરિફત પેજ - ૩૫૪)

(૫૩) અપના મામલા અલ્લાહ પર છોડદો :-

અલ્લાહતઆલા જીસ્કો ચાહે નુકશાન પહોંચાતા હૈ. ઔર જીસ્કો ચાહે નફા પહોંચાતા હૈ. اَلنَّافِعُ اَلضَّارُّ ખુદાકે ઈન નામોંમેં ઈસ તરફ ઈશારા હૈ. કે નફા ઔર નુકશાન ઔર હર ચીઝ અલ્લાહતઆલાકે કબ્જ એ કુદરતમેં હૈ. લિહાઝા જો શખ્સ ઈસ્કે હુકમ યાને ઈસ્કે ફૈંસલેકા તાબેદાર હુઆ વો રાહત ઔર સુકુનકી ઝીંદગી પાયેગા. ઔર જો શખ્સ ઊસ્કા તાબેદાર ન હો વો આફત ઔર મુસીબત મેં પડેગા. ચુંનાચે અલ્લાહતઆલા ફરમાતે હૈ.

જીસ શખ્સને મેરે ફેસલો ઔર કુદરતકો તસ્લીમ કિયા. મેરી બલાપર સબ્ર કિયા. ઔર મેરી નેઅમતોં પર શુક્ર કિયા વો મેરા સચ્ચા બંદા હૈ. ઔર જીસ શખ્સને મેરે ફૈંસલે ઔર કુદરતકો તસ્લીમ નહી કીયા. ઔર મેરી નેઅમતોંકા શુક્ર અદા નકિયા તો વો મેરે અલાવા કોઈ દુસરા રબ તલાશ કરલે.

હઝરત શેખ (ર.અ.) ને اَلنَّافِعُ اَلضَّارُّ કે ખુલાસે કે સિલસિલમ યે લીખા હૈ કે ભલાઈ ઔર બુરાઈ નફા ઔર નુકશાનકા ખાલિક (પૈદા) કરનેવાલા ખુદા હૈ. ગરમી - શરદી - દર્દ ઔર તકલીફ રંજ ઔર પરેશાની ઔર શિફાકા પૈદા કરને વાલા વહી હૈ. યે ગુમાન બિલકુલ ન કિયા જાયે કે દવા ખુદ ફાયદા કરતી હૈ. ઝહેર ખુદ હલાક કરતા હૈ. ખાના ખુદ ભુક મીટાતા હૈ.

ઈસી તરહ તમામ આલમ કી ચીઝે. અલ્લાહતઆલાકી કુદરત કે હુકમકે તાબે હૈ.

લિહાઝા બંદેકો ચાહીયે કે વો તમામ ફાયદે ઔર નુકશાન કો અલ્લાહતઆલાકા ફૈંસલા જાને. તમામ ચીઝોકો ઊસ્કી કુદરત ઔર કંટ્રોલમેં સમજે.

ઔર ઈન્સાન ખુદાકે ફેસલેંકા તાબેદાર હોકર અપને તમામ મામલે ઊસીકે હવાલેકરે. જીસ્સે એંસી ઝીંદગી નસીબ હો જાયે જો હિફાઝત ઔર ઈત્મીનાન વાલી હો.

એક મરતબા હઝરત મુસા (અ.લ.) ને દાતોંકે દર્દસે પરેશાન હોકર ખુદાકી બારગાહમેં ફરિયાદ કી. તો વહાંસે હુકમ હુઆકે ફલા ઘાસ દાતોં પર મલો. તાકે આરામ હો. હઝરત મુસા (અ.સ.) ને વો ઘાસ દાતોં પર મલીતો આરામ હો ગયા એક મુદ્દત કે બાદ ફીર એક દાત મેં દર્દ હુઆ. તો ઊન્હોને વહી ઘાસ ઈસ્તેમાલ કી. ઈસ મરતબા દર્દ કમતો ક્યા હોતા બલ્કે ઝયાદા બઢ ગયા. અલ્લાહતઆલાસે અર્જ કીયા. પરવર દિગારે આલમ યે તો વહી ઘાસ હૈ જીસ્કો ઈસ્તેમાલ કરનેકા આપને હુકમ દિયાથા. મગર ઈસ મરતબા ઈસ્તેમાલ કરનેસે દર્દ ઝયાદા બઢ ગયા હૈ ?

ખુદાવંદ તઆલાને દાંતકે સાથ ઈર્શાદ ફરમાયા કે પહેલે તુમને હમારી તરફ તવજ્જોકી થી તો હમને શિફાદી ઔર ઈસ મરતબા તુમને ઘાસકી તરફ તવજ્જોકી ઈસ લીયે હમને દર્દ બઢા દીયા. તાકે તુમ જાનલોકે શિફા દેને વાલે હમહી હૈ નકે ઘાસ.

(મઝાહીરે હક જીલ્દ - ૨ કીસ્ત - ૭ પેજ - ૮૭)

(૫૪) કિંમતી ઊસુલ :-

(૧) કીસીસે તઅલ્લુક (સબંધ) ચાહે દીની હો યા દુન્યવી સચ્ચાઈ ઔર ઈખ્લાસ કા ખ્યાલ રખે. બનાવટકો અપની જીંદગીમેં બિલકુલ જગા નદે.

(૨) ઈબાદત (નફીલ) સે ઝયાદા અખ્લાકકી ઈસ્લાહકી જરૂરત હૈ. અચ્છે અખ્લાક. ઔર પાકીઝા ઝીંદગી. ઔર મામલાત કી સફાઈ મેં હી દુનિયા - આખેરતકી કામ્યાબી પોશીદા હૈ. બદઅખ્લાકી ઔર બુરેમામલેકી વજહસે આજ હમારી જીંદગી તબાહ હો ગઈ હૈ. ઔર આખેરતકે નુકશાન કે સાથ સાથ દુનિયા કા નુકશાન ભી લાઝીમ હો ગયા હૈ.

(૩) ફિત્નોં ઔર ઝઘડોંસે ઔર ઈખ્તેલાફી (ટકરાવ વાલે) મસાઈલમેં નહી પડના ચાહીયે. ઈસ્મે પડને સે દીન - દુનિયા દોનોંકી તબાહી હૈ.

(૪) જીદ કરને વાલેં ઔર પરાયે અજનબી કી સોહબત ન કરે. (જીદ કરનેકા મતલબ યે હૈ કે જીસ્કા મકસદ આપકે મકસદ સે અલગ હો.)

(૫) માલદારોંસે બસ ! જીત્ની જરૂર હો ઈત્નાહી તઅલ્લુક રખના ચાહીયે.

(૬) શેખ યાની પીર સાહબસે મોહબ્બત ઔર અકીદત તરક્કી કરનેકી બુન્યાદ હૈં. ઈન્કે તઅલ્લુકકો ખુબ મજબુત કરના ચાહીયે. ઔર હર દીન ઊસ્મે તરક્કી કરના ચાહીયે.

(૭) દુસરોં સે ઝયાદા અપની ઈસ્લાહકી ફિક્ર કરે. બલ્કે દૂસરોંકો ઝબાનસે નસીહત કરનેસે ઝયાદા અપને અમલકા અસર ડાલનેકો મુફીદ સમજે.

(૮) દોસ્તોંકે દુન્યવી મામલોંમે હરગીઝ દખલ ન કરે. હર આદમી અપને મામલેકો અપને મુવાફિક બનાને કે લીએહમારા ઈસ્તિમાલ કરના ચાહતા હૈ. ઔર જીસ્કે ખિલાફ હોગા. વો નારાજ હો જાયેગા. અગર દોનોંકે ખિલાફ હોગા તો દોનોં નારાજ હો જાયેગે.

(૯) દુનિયામેં ઝયાદા સિધાસાદા ઔર ગાફિલ બનકર નહી રેહના ચાહીયે બલ્કે અકલ ઔર સમજદારી કી રોશનીમે બહોત ઈહતિયાતસે કામ કરના ચાહીયે. ચાલાકી ઔર પોલીસી કા ઝમાના હૈ. દોસ્ત ઔર દુશ્મનકો નહી પહેચાનેગા તો કદમ કદમ પર માર ખાયેગા. ઐસા ભોલાપન દીનમેં પસંદ નહી કીયા ગયા.

(૧૦) નેક સોહબત સે દીનકી હિફાઝત હોતી હૈ. અગર ન મીલ સકે તો પરહેઝગાર આલિમોંકી કિતાબેં પઢના ચાહીયે ક્યુંકે વો નેક સોહબતકા બદલ હૈ. કિતાબેં પસંદ કરનેમેં અપને બડોંકા મશ્વરા જરૂરી હૈ.

(૧૧) અપને કામકાજ કા એક નિઝામ બનાલે તાકે વક્ત બેકાર ન ગુજરે. ઈસ્કી વજહસે આદમી ખુદ અપની નિગાહોંમે, બેકાર જૈસા રહેતા હૈ. ઔર દુસરે લોગ ભી ઈસ્કો બેકાર સમજતે હૈ. ઐસેહી લોગોંકો હર પાર્ટી અપની તરફ દઅવત દેતી હૈ. ફીર ઊસ્કી બરબાદી હોતી હૈ.

(૧૨) અપને રાસ્તે પર ઈત્ની સખ્તીસે કાયમ રેહના ચાહીયેકે દુસરોંકો કુછ કેહનેકી હિમ્મત ન હો સકે. કીસી ભી દીની કામ કરનેવાલે આદમી યા જમાઅતસે હરગીઝ ઊલઝે નહી. અપને કામસેં કામ રખે. ઔર દુઆ સબ ખાદિમો કે લીએ કરતા રહે. (મઅરિફતે હક - ૩ - ૭૩)

يَا رَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا أَبَدًا
عَلَىٰ حَبِيبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

(૫૫) મુફીદ બાતેં :-

(૧) ખુશનસીબ ઔર બદનસીબ :-

(૧) ખુશનસીબ હૈ વો આદમી જો ખુદતો મરજાયે લેકીન ઊસ્કીનેકી ન મરે. યાની કોઈ અચ્છી બાત જારી કર જાયે. જૈસાકે મસ્જીદ યા મદ્રસા બનવા ગયા. યા આમ ઈન્સાનોંકે ફાઈદેકી કોઈ ચીઝ (સાર્વજનિક) છોડ ગયા.

ઔર બદબખ્ત હૈ વો આદમી કે ખુદતો મર જાયે લેકીન ઊસ્કા ગુનાહ ન મરે. યાની કોઈ બુરી બાત જારી કર જાયે. જૈસાકે કોઈ ખોટા સિક્કા બનાગયા. બુરા ખેલ જારી કીયા. યા બુરા તરીકા છોડ ગયા. (હઝરત અબુબક્ર સિદ્દીક (રદી.)

(૨) હઝરત અબુજર (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા. તીન આદમી કી ન ફર્ઝ ઈબાદત કુબુલ હોતી હૈ ન નફીલ.

(૧) મા - બાપકા ના ફરમાન

(૨) સદકા કરકે એહસાન જતાનેવાલા

(૩) તકદીર કા ઈન્કાર કરનેવાલા (તિમિઝી)

(૨) શૈતાન કી તદબીર કમઝોર હૈ :-

હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદી.) ને ફરમાયા કે જબ તુમ શૈતાન કો દેખા (યાની ગફલત હો યા ગુનાહ કરનેકા ઈરાદા હો) તો બગૈર ખૌફ ઔર ખતરે કે ઊસ પર હુમ્લા કરદો. ઈસ્કે બાદ આપને કુર્આન મજીદકી યે આયત તિલાવત ફરમાઈ-

إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطٰنِ كَانَ ضَعِيْفًا۝

"ઈન્નકયદશ્શયતાની કાન દઈફા."

યાની બેશક શયતાનકી તદબીર કમઝોર હૈ.

(મુઆરિફુલ કુર્આન જીલ્દ - ૨ પેજ - ૪૭૮)

(૩) તીન બાતેં કુફ્રકી હૈ :-

હઝરત અબુ હુરૈરહ (રદી.) હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ નકલ ફરમાતે હૈ કે તીન બાતેં કુફ્રકી હૈ-

(૧) મુર્દે પર ચિલ્લાકર રોના -

(૨) ગરેબાન (કપડે) ફાડના -

(૩) કીસીકે નસબમેં તાના (મહેણા) મારના -

(૪) અશરફી કો શયતાન કા બોસા દેના :-

સબસે પહેલે દીનાર યાની અશરફી પર જબ મોહરે શાહી છાપકર ઊસ્કો સિક્કા બનાયા ગયા. તો ઈબ્લીસને ઊસ્કો બોસા દિયા. ઔર અપની આખોંસે લગાયા ઔર કહા.-

"અય દીનાર તુઝસે મોહબ્બત કરકે ન જાને કિત્ને લોગ મેરે દોસ્ત હોજાયેગેં.

(વસીયતુલ ઈર્ફાન ૧૨/૮૦ પેજ-૩૮)

(૫) સિર્ફ કોટ પેન્ટ પહેનને સે તહઝીબ નહી આતી :-

બાઝ લોગોંકા હાલ યે હૈ કે વો તાલીમ યાફતા હોતે હૈ લેકીન અચ્છી તરહ તરબિયત ઔર નેક લોગોંકી સોહબત ન હોને કી વજહસે ઊન્મે તહઝીબ નહી આતી. વો લોગ M.A. ઔર B.A. તો હોતે હૈ મગર તેહઝીબકા ઊન્મે નામો નિશાન નહી હોતા. તેહઝીબ સિર્ફ તાલીમ કા નામ નહી.

આજકલ પાર્લામેન્ટ ઔર એસેમ્બલીમેં જો લોગ એક દુસરે પર જુતિયા - કુર્સિયા ફેકતે હુએ દેખે જાતે હૈ. યે વોહી લોગ હૈ જો તેહઝીબ સે ખાલી હૈ. સિર્ફ કોટ પેન્ટ પહેન લેનેસે તહઝીબ નહી આતી. (મુલ્ફુઝાતે શેખ મસીહુલ્લાહખાન રહ.)

(૬) નમાઝ મે દો સિજદો કી હિકમત :-

નમાઝકી હર રકાતમેં દો સિજદે રખે ગયે હૈ ઈસ્કી એક હિકમતયે ભી હૈ કે જબ પહેલે સિજદેમેં જાયે તો યાદ કરે કે મૈં ઈસી ઝમીન કી મીટ્ટીસે બનાયા ગયા હું. ફીર દુસરે સિજદેમેં યાદ કરે કે ઝીંદગી કા વકત ખત્મ કરકે મુઝે ફીર ઈસી ઝમીન કા પેવન્દ (થીગડા) હો જાના હૈ. ઔર ફીર ઈસસે ઊઠકર અલ્લાહકે હુઝુરમેં પેશ હોના હૈ. ઔર અપની ઝીંદગી કા હિસાબ દેના હૈ. (મૌલાના યુસુફ બિન્નોરી (રહ.)

(૭) હર શખ્સકી રોઝી અલ્લાહને હલાલ લીખી હૈ :-

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબને અબ્બાસ (રદી.) ને ફરમાયા કે કોઈ મોમીન ઔર ગુનેહગાર ઐસા નહી જીસ્કી રોઝી અલ્લાહતઆલાને હલાલ ન લીખી હો. અગર ઈન્સાન સબર કરે યહાં તક્કે ઊસ્કે પાસ રોઝી આજાયે. તો અલ્લાહતઆલા ઊસ્કો રોઝી દેતા હૈ.

ઔર અગર સબર નહી કરતા ઔર હરામ ચીઝકો ઈખ્તેયાર કરતા હૈ તો અલ્લાહતઆલા ઊસ્કી હલાલ રોઝી સે ઈત્ના કમી કર દેતા હૈ.

(હયાતુસ્સહાબા (રદી.) ભાગ -૧૦ પેજ ૫૯૦)

(૮) દુનિયાકે પીછે પડનેકા નુકશાન :-

(૧) હઝરત અબુઝર (રદી.) હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ નકલ ફરમાતે હૈ કે જો શખ્સ દુનિયાકે પીછે પડ જાયે. (યાની દીન છોડકર ગફલતકી હાલતમે) ઊસ્કા અલ્લાહતઆલા લાસે કોઈ વાસ્તા નહી.

ઔર જો દુન્યવી મતલબકે લીએ. અપને આપકો ખુશી સે જલીલ કરે ઊસ્કા હમસે કોઈ તઅલ્લુક નહી.

સિર્ફ ચાર પૈસોંકે લીએ યા કીસી દુન્યવી ગર્જ કે લીએ અપને આપકો દુસરોંકે સામને જલીલ કરના. યકીનન અપની કદર ઔર કિંમતકા ન પહેચાનના હૈ.

ઔર અપને ઈન બુઝુર્ગો કે નામકો ધબ્બા (ડાઘ) લગાના હૈ. જીન્કી તરફ અપની નિસ્બત હૈ. ઔર સબસે ઊંચી નિસ્બત હમારી ફખ્રે રસુલ (સ.અ.વ.) કી ઊમ્મતમેં હોના હૈ.

(ફઝાઈલે સદકાત પેજ - ૩૬૬)

(૨) બુઝુર્ગોકા ઈર્શાદ હૈ જો શખ્સ દુનિયાકો મેહબુબ રખતા હૈ. તમામ પીરો મુર્શિદ મીલકર ઊસ્કી ઈસ્લાહ નહીકર સકતે. ઔર જો શખ્સ દુનિયાકો છોડ દેતા હૈ. (ઊસ્સે નફરત કરતા હૈ.) ઊસ્કો તમામ ખરાબ લોંગ મીલકરભી ગુમરાહ નહી કર સકતે.

(ફઝાઈલે સદકાત પેજ - ૩૬૮)

(૯) તીન મામલે :-

હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે જીસ શખ્સ પર અલ્લાહતઆલાકા કોઈ ઈનામ હો ઊસ્કો જરૂરી હૈ કે વો ઊસ્કા શુક્ર અદા કરે

ઔર જીસ પર તંગી હો વો ઈસતિગફાર ઝયાદા કરે. ઔર જીસ્કો કોઈ પરેશાની હોવો.

لَاحَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ

"લાહવ્લ વલાકુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહીલ અલીય્યીલ અઝીમ પઢા કરે."

(ફઝાઈલે હજ - ૧૮૮)

(૧૦) દરમ્યાની ચાલ :-

રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હૈ કે આદમીકે ફિત્નેમેં પડનેકે લીએ ઈત્ની બાત કાફી હૈ કે ઊસ્કી તરફ લોંગોંકી ઊન્ગલીયાં ઊઠને લગે. ઊસ્કે દીનકે બારે મે યા દુનિયાકે બારે મેં. મગર વો શખ્સ જીસ્કો અલ્લાહતઆલાહી બચાલે. (બયહકી)

ઈસ હદીસમેં યે તાલીમ દી હૈ કે ઈન્સાનકો અપની ઝીંદગી દરમ્યાનો ચાલસે ગુજારની ચાહીયે. કે બગૈર સબબ ન ગરીબ મશ્હુર હો. ન માલદાર. ઈસી તરહ ન બખીલ કેહલાયે. ન ફુઝુલ ખર્ચી કરનેવાલા કહેલાયે ઔર યહીં તરીકા દીનમેં ઈખ્તેયાર કરના જરૂરી હૈ કે. જહાં તક હો સકે યે કોશિષ કરે કે ફાસિક (ગુનેહગાર) મશ્હુર નહો ન બુઝુર્ગ. અગર યે કરેગા તો યે દુનિયાસે અપને દીન ઔર આબરૂ કો બચાકર લે જાયેગા. વરના હાસિદોં (ઈર્ષા કરનેવાલોં) કે હસદ ઔર શયતાન કે ફિત્ને મે ફસકર રહેગા.

હા ! યે બાત દુસરી હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ખુદ કીસીકો શોહરત કે મુકામ પર ખડા કરદે તો ફીર વોહી ઈસ્કી હિફાઝત ભી કરેગા. મગર ઈન્સાન કા ફર્ઝ હૈ કે જહાં તક હોસકે વો અપની શોહરત સે પરહેઝ કરે. ઔર ગુમનામીમેં ઝીંદગી ગુજાર દે.

જો શોહરત હાસિલ હૈ વો અપની કોશિષ સે હાસિલ કી હૈ. યા ખુદાકી તરફ સે હૈ ઈસ્કા ફેંસલા અગર અપના દીલ સાફ હૈ તો વો ખુદ કર લેગા.

(જવાહિરૂલ હિકમ પેજ - ૩૭)

(૧૧) ખુશ નસીબ બંદે :-

રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા અલ્લાહ તઆલા ઊસ બંદે કો ખુશ રખે જો મેરી બાત સુને ફીર ઊસે યાદ કરલે ઔર મેહફુઝ રખે. ઔર દુસરોં તક પહોંચાયે બસ ! બહોત સે લોગ. ફીકહ (ઈલ્મેદીન) વાલે હોતે હૈ મગર ખુદ ફકીહ નહી હોતે. ઔર બહોત સે ઈલ્મે દીન વાલે ઊસ્કો ઐસેં બંદો તક પહોંચા દેતે હૈ જો ઊન્સે ઝયાદા ફકીહ હો. (તિર્મીઝી - અબુદાવુદ)

કૈસે ખુશનસીબ હૈ. અલ્લાહ કે વો બંદે જો રસુલે અકરમ (સ.અ.વ) કે ઈર્શાદાત કો સીને મે મેહફુઝ રખે ઔર દુસરોં કો સુનાકર પહોંચા કર હુઝુર (સ.અ.વ) કી ઈસ દુઆકે મુસ્તહીક બને અલ્લાહ તઆલા ઈસ કિતાબ કે પઢને વોલોંકો ઈસ અજરે અઝીમ મેં હિસ્સા લેનેકી તૌફીક અતા ફરમાયે. (આમીન)

(મઆરિફુલ હદીસ જીલ્દ/૨ પેજ-૨૪)

(૧૨) પેશાબ મે ખુન :-

હઝરત ફુલપુરી (રહ.) ને ફરમાયા કે એક બુઝુર્ગને કીસીકો ગુનાહ કરતે દેખા વાપસ આગયે. ચારપાઈ પર ગમસે લેટ ગયે. ઔર જબ પેશાબ કિયાતો ગમસે ઊસ્મે ખુન આગયા.

યા અલ્લાહ અપની રહમતસે હમ સબકો અપની નાફરમાની સે હિફાઝત નસીબ્ર ફરમા

- આમીન

(કિશ્કુલે મઆરિફત પેજ - ૧૮૮)

(૫૬) હર મુસલમાન કો રાત દિન ઈસ તરહ રેહના ચાહીયે :-

(હકીમુલ ઊમ્મત હઝરત મૌલાના અશરફ અલી થાનવી રહ.)

(૧) જરૂરત કે મુવાફિક ઈલ્મ હાસિલ કરે. ચાહે કિતાબ પઢકર યા આલિમોંસે પુછપાછ કર

(૨) સબ ગુનાહોંસે બચે.

(૩) અગર કોઈ ગુનાહ હો જાયે તો ફૌરન તૌબા કરે.

(૪) કિસીકા હક ન રખે. કીસીકો ઝબાન યા હાથસે તકલીફ ન દે. કીસીકી બુરાઈ ન કરે.

(૫) માલકી મોહબ્બત ઔર નામકી ખ્વાહીશ ન રખ્ખે. ન બહોત અચ્છે ખાને - કપડે કી ફિકર મેં રહે.

(૬) અગર ઈસ્કી ખતા પર કોઈ ટોકે, અપની બાત ન બનાયે. ફોરન ઈકરાર ઔર તૌબા કરલે.

(૭) બગૈર સખ્ત જરૂરતકે સફર ન કર. સફરમેં બહોતસી બાતેં બે એહતિયાતીકી હોતી હૈ. બહોતસે નેક કામ છુટ જાતે હૈ. વઝીફોમેં ખલલ પડ જાતા હૈ. વકત પર કોઈ કામ નહી હોતા.

(૮) બહોત હસે નહી. ઔર ઝયાદા બોલે નહી. ખાસકર નામહેરમસે બે તકલ્લુફીકી બાતેં ન કરે.

(૯) કીસીસે ઝઘડા તકરાર ન કરે.

(૧૦) શરીઅત કા હર વકત ખ્યાલ રખે.

(૧૧) ઈબાદતમેં સુસ્તી ન કરે.

(૧૨) ઝયાદા વક્ત તન્હાઈ (એકાંત) મે રહે.

(૧૩) અગર દુસરોંસે મીલના જુલના હો તો સબસે આજીઝ હોકર રહે. સબકી ખિદમત કરે. બડાઈ ન જતલાએ.

(૧૪) ઔર અમીરોંસે તો બહોત હી કમ મીલે.

(૧૫) બદ દીન આદમીસે દુર ભાગે.

(૧૬) દુસરોં કે ઐબ ન ઢુંઢે. કીસી પર બદગુમાની ન કરે. અપને ઐબો કો દેખા કરે. ઔર ઊન્કી દુરૂસ્તી કિયા કરે.

(૧૭) નમાઝકો અચ્છી તરહ વક્ત પર દીલસે પાબંદી કે સાથ અદા કરનેકા બહોત ખ્યાલ રખે.

(૧૮) દીલ યા ઝબાનસે હર વક્ત અલ્લાહકી યાદમેં રહે. કીસી વક્ત ગાફીલ નહો.

(૧૯) અગર અલ્લાહકા નામ લેનેસે મઝા આયે. દીલ ખુશ હો તો અલ્લાહ તઆલાકા શુક્ર અદા કરે.

(૨૦) સબ કામોંકે લીયે વક્ત મુકર્રર કરે. ઔર પાબંદી સે ઊસ્કો નિભાયે.

(૨૨) હર વક્ત દીલમે દુનિયાકા હિસાબ ઔર કિતાબ ઔર દુનિયા કે કામોંકા ઝિક્ર ન રખે. બલ્કે ખ્યાલ ભી અલ્લાહહીકા રખે.

(૨૩) જો કુછ રંજ ઔર ગમ નુકશાન પેશ આયે અલ્લાહ તઆલા કી તરફસે જાન પરશાન નહો. ઔર યું સમજે કે ઊસ્મે મુજકો સવાબ મીલેગા.

(૨૪) જહા તક હો સકે દુસરો કો ફાયદા પહોંચાયે. ચાહે દુનિયા કાહો યા દીનકા.

(૨૫) ખાનેપીનેમેં ઈત્ની કમી ન કરે કે કમઝોર હો જાયે યા બિમાર હો જાયે. ન ઈત્ની જયાદતી કરે કે ઈબાદતમેં સુસ્તી હોને લગે.

(૨૬) ખુદાતઆલાકે સિવા કીસીસે ઊમ્મીદ ન કરે. ન કીસી કી તરફ ખ્યાલ દોડાયે કે ફલાની જગાસે હમકો ફાયદા હોજાયે.

(૨૭) ખુદા તઆલાકી તલાશમેં બેચેન રહે.

(૨૮) નેઅમત થોડીહો યા બહોત. ઈસ પર શુક્ર બજા લાયે. ઔર તંગી ઔર ફાકાસે તંગદીલ નહો.

(૨૯) જો ઈસ્કી હુકુમત મે હૈ. ઊન્કી ખતા ઔર કુસુરસે દર ગુજર કરે.

(૩૦) કીસીકા એબ માલુમ હો જાયેતો ઊસ્કો છુપાયે. અલબત્તા અગર કોઈ કીસીકો નુકશાન પહોંચાના ચાહતા હે. ઔર તુમકો માલુમ હોજાયેતો ઊસ શખ્સ કો કેહ દો.

(૩૧) મહેમાનોં ઔર મુસાફિરો ઔર ગરીબોં ઔર આલિમોં ઔર દરવેશોંકી ખિદમત કરો.

(૩૨) નેક સોહબત ઈખ્તેયાર કરે.

(૩૩) હર વકત ખુદા તઆલા સે ડરા કરે.

(૩૪) મૌતકો યાદ રખ્ખે.

(૩૫) કીસી વક્ત બેઠકર રોઝાના કે અપને દીનભર કે કામોંકા સોચા કરે. જો નેકી યાદ આયે. ઊસ પર શુક્ર કરે. ગુનાહ પર તૌબા કરે.

(૩૬) જુઠ હરગીઝ ન બોલે.

(૩૭) જો મેહફીલ ખિલાફે શરીઅત હો વહા હરગીઝ ન જાયે

(૩૮) શરમ ઔર હયા ઔર બુર્દબારીસે રહે.

(૩૯) ઈન બાતોં પર ઘમંડ ન કરે કે મેરે અંદર ઐસી ખુબીંયા હે.

(૪૦) અલ્લાહ તઆલાસે દુઆ કીયા કરે કે નેક રાહ પર કાયમ રખે.

(૫૭) ફરમાને રસુલ (સ.અ.વ)

હઝરત અલી (રદી.) ફરમાતે હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : જબ ચૌદહ ખસલતેં મેરી ઊમ્મતમેં પૈદા હોં તો ઊસ પર મુસીબતેં નાઝીલ હોના શુરૂ હો જાયેગી. સવાલ કિયા ગયાકે વો કૌનસી હૈ ? ફરમાયા :-

- જબ સરકારી માલકો અપની મિલ્કીયત બના લીયા જાયે.
- અમાનતકો માલે ગનીમત સમજ જાયે.
- ઝકાત જુર્માના (દંડ) મેહસુસ હોને લગે.
- શોહર બીવીકા તાબેદાર હોજાયે.
- બેટા મા - કા ના ફરમાન હોજાયે.
- આદમી દોસ્તોં સેં ભલાઈ કરે. ઔર બાપ પર જુલ્મ કરે.
- મસ્જીદમેં શૌર મચાયા જાયે.
- કૌમકા બદતરીન આદમી ઊસ્કા લીડર હો.

- આદમી કી ઈઝઝત ઈસ્કી બુરાઈકે ડર સે હોને લગે.
- નશીલી ચીઝે છડે ચોક ઈસ્તિમાલ કીજાયે.
- મર્દ રેશમ પહેનને લગે.
- ગાના બજાના. (મ્યુઝીક) કો ઈખ્તેયાર કીયા જાયે.
- નાચગાન કી મેહફીલે સજાઈ જાયે.
- ઈસ વક્ત કે લોગ. અગલોં પર લાન તાન કરને લગે.

તો લોગોં કો ચીહીયે કે ફીર હર વક્ત અઝાબે ઈલાહી કે મુન્તઝીર રહે. ચાહે સુર્ખ આંધીકી શકલમે આયે. યા ઝલઝલેકી શકલમેં. યા ચહેરોંકે બીગડનેકી શકલમેં.

(તીર્મીઝી)

(૫૮) કુર્આન મજીદ કી અદદી માલુમાત :-

(૧) કુર્આન મજીદકી .... કુલ સિપારોંકી તઅદાદ .... - ૩૦

(૨) કુર્આન મજીદકી .... કુલ સુરતોંકી તઅદાદ .... - ૧૧૪

(૩) કુર્આન મજીદકે નાઝીલ હોનેમેં ૨૨ સાલ - ૫ મહિને લગે.

(૪) કુર્આન મજીદમેં .... કુલ રૂકુઅ .... - ૫૫૮

(૫) કુર્આન મજીદમેં .... કુલ ગોલ આયતેં .... - ૬૨૩૬

(૬) કુર્આન મજીદમેં .... કુલ આમ આયતેં .... - ૬૬૬૬

(૭) કુર્આન મજીદમેં .... કુલ મંઝિલે .... - ૭

(૮) કુર્આન મજીદમેં .... કુલ સિજદે .... - ૧૪

(૯) કુર્આન મજીદમેં .... ઈખ્તેલાફી સિજદા................. - ૧

(૧૦) કુર્આન મજીદમેં .... હુરૂફે મુક્તઆત .... - ૧૪

(૧૧) કુર્આન મજીદમેં .... મક્કી સુરતેં કુલ .... - ૮૭

(૧૨) કુર્આન મજીદમેં .... મદની સુરતેં કુલ............... - ૨૭

કુર્આન મજીદકી મંઝીલે સાત હૈ :-

સુરતોં કે નામ	સુરતેં	રૂકુઅ	આયતેં
(૧) સુરએ ફાતિહા સે સુરએ નિસાઅ તક	૪	૮૫	૬૬૯ હૈ
(૨) ,, માઈદાહ સે ,, તૌબા તક	૫	૮૬	૬૯૫ હૈ.
(૩) ,, યુનુસ સે ,, નહલ તક	૭	૬૮	૬૬૫ હૈ.
(૪) ,, બની ઈસ્રાઈલ સે ,, ફુરકાન તક	૯	૭૬	૯૦૩ હૈ.
(૫) ,, શોઅરા સે ,, યાસિન તક	૧૧	૭૨	૮૫૬ હૈ.
(૬) ,, સાફફાત સે ,, હુજુરાત તક	૧૩	૬૬	૮૪૨ હૈ.
(૭) ,, કાફ સે ,, સુરએ નાસ તક	૬૫	૧૦૫	૧૬૦૬ હૈ.
ટોટલ	૧૧૪	૫૫૮	૬૨૩૬

(૫૯) અમલીયાત ઔર વઝાઈફ :-

રિવાયત્ત સે માલુમ હોતા હૈ કે સહાબા (રદી.) ઔર રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) દુઆએં પઢતે થે આજકલ કી તરહ તાવીઝ નહી લીખતે થે. અસલ તો દુઆ કે અલ્ફાજ કો પઢના હૈ.

એક તો સુબ્હાનલ્લાહ કા લીખના હૈ. ઔર દુસરા હૈ ઊસ્કા પઢના. દોનોં બરાબર નહી હો સકતે. હા લીખને મે ભી બરકત હોતી હૈ.

મતલબ યેકે રિવાયાતસે જો બાત માલુમ હોતી હૈ વો અસલ અમલીયાતમેં પઢના હૈ.

લેકીન જો બચ્ચા - યા અનપઢ આદમી પઢ ન સકતા હો ઊસ્કે લીએ રિવાયતમે એક સહાબી (રદી.) સે નકલ કિયા હૈ, كَتَبَهَا فِيْ صَكٍّ وَعَلَّقَهَا فِيْ عُنُقِهٖ

યાની લીખકર ગલેમેં ડાલ દેતે. સમજદારોંકે લીએ કહીં રિવાયાતમેં સાબિત નહી કે તાવીઝ ગલેમેં લટકાયા ગયા હો. મૈં ઈસ્કે જાઈઝ હોનેકા ઈન્કાર નહી કરતા. મકસદ મેરા યે બાત બતાના હૈ કે પહેલે ઝમાનેકે બુઝુર્ગોમેં તાવીઝ કે નકશકા ક્યા દર્જા થા. અબ ક્યા હો ગયા હૈ.

ચુંનાચે અબ તો લોગોંકા અકીદા યે હો ગયા હૈ કે જો બાત તાવીઝ સે હોગી વો પઢને સે ભી નહી હોગી. કયુંકે લીખાહુઆ કીસી બુઝુર્ગ કા હૈ. ઊન્કે લીખનેસે બરકત ઝયાદા હોગી ઔર પઢાહુઆ હમારા હૈ ઔર હમમેં વો બરકત કહાં ? અરે ભાઈ ! ઈન્હી બુઝુર્ગોંસે લીખવાલોં હાલાંકે ઈસ્કી કોઈ દલીલ નહી. મગર રિવાજ ઈસ્કા ઈત્ના આમ હો ગયા હૈ કે અપને પઢને પર દુસરોંસે લીખવાને કા ઝયાદા પસંદ કિયા જાતા હૈ.

મેરે ખ્યાલમેં ઈસ્કા રાઝ યે હૈ કે લોગ યે ચાહતે હૈ કે મેહનત ન કરના પડે. બસ ! જો કામ હો બુઝુર્ગો કે તાવીઝ સેહી નિકલ જાએ ખુદ કુછ ન કરના પડે.

યાદ રખો ! યે તાવીઝ સિર્ફ બચ્ચોંકે લીએ હૈ. જો ખુદ પઢનેસે આજીઝ હૈ. ઔર તાવીઝ લીખનેકા તરીકા રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) સે કહીં સાબિત નહી. અલબત્તા આપ (સ.અ.વ.) કા મામુલ થાકે આપ પઢકર દમ કિયા કરતે થે. તો આપભી દમ કિયા કરો સિર્ફ તાવીઝ પર બસ નકરો.

અબ તો તાવીઝકી ઐસી રસમ હો ગઈ હૈ કે બુઢ્ઢે લોગભી તાવીઝ માગતે હૈ. તરક્કી કી દુઆ કરાતે હૈ. મગર ખુદ કુછ નહી કરતે.

એક શખ્સ મેરે પાસ આયા. ઔર કેહને લગા મૈં કર્ઝ દાર હો ગયા હું. દુઆ કરો. મૈંને કહા તુમ ભી કરો તો કેહને લગે અજી ! હમારી ઝબાનમેં અસર કહાં ? મૈંને કહા કયું પઢતે હો ? જબ તુમ્હારી જબાનમેં અસર નહી હૈ. ઈસી તરહ નમાઝ કયું પઢતે હો ?

યાદ રખો ! યે સબ શૈતાની વસવસા હૈ. વો ચાહતા હૈ કે બંદા ખુદાકે સામને રોવે ધોવે નહી. શૈતાન ઐસા દુશ્મન હૈ કે વો નેક કામ હોતા હુઆ દેખ નહી સકતા. ઈસ લીયે યે ખ્યાલ જમાયા હૈ તુમ્હારી ઝબાનમેં કહાં અસર હૈ ? જાહીરમે આજીઝી કા એઅતેકાદ હૈ. જો કે ઈબાદત હૈ. ઔર હકીકત મેં યે સઆદત સે મેહરૂમ કરના હૈ. ઈસ્કી અદાવત કા યહીં રંગ હૈ કે ખૈર ખ્વાહી કી સુરતેમેં બદખ્વાહી કરતા હૈ.

(વસીયતુલ ઈર્ફાન - ૩ - ૭૯)

વહેમ પરસ્તી :-

રિવાયાત સે માલુમ હોતા હૈ કે જબ શામ હોતી હૈ તો જીન્નાત ઔર શયતાન નિકલતે હૈ. હદીસમેં ફરમાયા ગયા કે ચાહીયે કે બચ્ચોંકો હિફાઝત કે લીયે ઘરમેં લેલો. હો સકતા હૈ શયતાનકા અસર હો જાયે.

શયતાની અસરકા યે મત્લબ નહી હૈ કે જીસે દેખો કેહદો કે શયતાની અસર હૈ. આજકલ હમારી બિરાદરીમેં યે કેફિયત હો ગઈ હૈ કે જરાપત્તા હીલાતો કેહદીયા કે બાહરકા આસર હો ગયા. સરમેં ખુજલી આગઈ તો બાહરકા અસર હોગયા. ઔરત રાતકો ઈસ્તિન્ઝા કેલીયે ગઈ ઔર પાવમેં ઠોકર લગી. યા કોઈ આવાઝ હોગઈ. તો સમજતી હૈ કે બસ બાહરકા અસર હૈ. આમિલ કે પાસ દોડો. દો બજે દરવાજા ખિટખિટાઓ કે બાહર કા અસર હોગયા હૈ. આપ ભી અંદર સે બાહર તશરીફ લે આયે.

અંગ્રેઝોંકી ચમડી ગોરી હોતી હૈ. વો આમ તૌર પર શેહરોં કે કિનારે રેહતે હૈ. ઔર ઊન્કી ઔરતોં મેં પર્દા કા નામ નહી હોતા ઊન્કે યહાં શરમ - હયા જૈસી કોઈ ચીઝ નહી હૈ. ઔર વો આમ તૌર પર શહેરકે કિનારે કહીં તાલાબ યા નદી દરિયાકે કિનારે રેહતે હૈ ઔર નંગાપન મેં રહેતે હૈ. લેકીન બહોત મુશ્કીલસે કભી કીસીકો જીન લગતા હૈ.

ઔર હમારા હાલયે હૈ કે જીસે દેખીયે સુબ્હ હુઈ તો એક જીન. બારહ બજે દુસરા જીન હાજીર. દો બજે તીસરા જીન મૌજુદ. તીન બજે કોઈ ચુડેલ ચિડચિડા રહી હૈ. ચાર બજે કિસી ડાકન ને ડાકા ડાલા હૈ. બસ યહી સિલસિલા હૈ.

અસલ બાત યે હૈ કે ન તહારત (પાકી) કા એહતિમામ હૈ. ઔર ન નમાઝ કા એહતિમામ. યકીન ઔર ઈમાનકી બુન્યાદી કમઝોરી હૈ. તો હર વહમ કો સમજતે હૈ કે બડી બાત હૈ. હર ખ્યાલકો શયતાન ઔર જીનકા હાલ સમજતે હૈ. હાલાંકે મોમિન સે તો જીન દુર ભાગતા હૈ.

કિતાબોં મેં લીખા હૈ કે જીસ તરહ શયતાની અસર બાજ મરતબા ઈન્સાનો પર હોતા હૈ. ઐસે હી જીન્નાત ઔર શયતાન પર ઈન્સાન કા અસર હોજાતા હૈ.

એક આદમી ઝિક્ર કરનેવાલા હોતા હૈ. ઔર ઊસ્કે પાસ શયતાન યા જીન આતા હૈ તો વો પટકી ખા જાતા હૈ. તો જીન્નાતોંમે ચર્ચા હોતા હૈ. ઔર વો ભી આપસમેં કેહને લગતે હૈ કે "ઈસ્કો આદમી લગ ગયા હૈ" જૈસે હમ લોગ કેહતે હૈ. જીન લગા હૈ. ભુત લગા હૈ. તો વો ભી બાતેં કરતે હૈ કે ઊન્કો ભી કોઈ "વલસાડી" લગા હૈ. જીસ્કી વજહસે યે અસર હુઆ હૈ. તો તુમ્હે જીસ તરહ ઈન્કા અસર મેહસુસ હોતા હૈ. ઈસી તરહ ઊન પર ભી હમારા અસર હોતા હૈ.

મતલબયે હૈ કે ઝિક્ર કરનેવાલેકે પાસ જીન આતા હૈ. તો વો ભી અસર લેતા હૈ. હદીસ શરીફમે હૈ કે જબ શામકા વક્ત હોતા હૈ. તો શયતાન નિકલતે હૈ. ઊન્કે અસરસે બચનેકે લીયે મગરિબ કી નમાઝ રખી ગઈ હૈ.

લેકીન હમેં ઈસ્કો અદા કરનેકી ફુરસત કહા ? ઔર ફીર બુરા હાલ ઈસ વજહસે હોતા હૈ કે ઈમાન - યકીન કી કમઝોરી સે હમ એક ખુદાસે નહી ડરતે. તો ફીર આજીઝ મખ્લુકસે ડરને લગતે હૈ. અલ્લાહ તઆલા હમારી હિફાઝત ફરમાયે. ઔર ઈમાન કે કમાલ સે નવાઝે. (આમીન)

અબચંદ વઝાઈફ મોઅતબર કિતાબોંકે હવાલે સે નકલ કિયે જાતે હૈ. જીન્કો બુઝુર્ગોને મુજર્રબ બતાયા હૈ. યાની ઊન્કો જરૂરત કે મૌકે પર અમલ કરકે આજમાયા જાયે. ઈ.અ. ઊસ્કા બેહતર નતીજા હાસિલ હોગા.

યે બાત જરૂર યાદ રહે. કે કીસી અમલ સે કોઈ નાજાઈઝ ફાયદા ન ઊઠાયે. વરના નુકશાન ઊઠાયેગા - ઊમ્મતકો ફાયદા પહોંચાનેકે લીએ બેગર્જ હોકર સિર્ફ મખ્લુકકી ખિદમતકે લીયે ઈસ્તિમાલ કરે.

(૬૦) વઝાઈફ :-

(૧) ઈસ્લાહે નફસકે લીએ દુઆ :-

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને અપની ઊમ્મતકો નફસકી જાલોંસે બચનેકે લીએ અજીબ દુઆ તાલીમ ફરમાઈ હૈ. ઈસ દુઆકો રોઝાના ૭૦ મરતબા પઢનેકા મામુલ બનાલેના ચાહીયે. દુનિયા - આખેરત દોનોં જહાનકી દુરૂસ્તી ઈસ દુઆકી બરકતસે હોતી હૈ.

يَاحَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ اَسْتَغِيْثُ اَصْلِحْ لِيْ شَانِيْ
كُلَّهٗ وَلَا تَكِلْنِيْ اِلٰى نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ

"યા હય્યું યા કય્યુમ બિરહમતિક અસ્તગીસ અસ્લીહુલી
શઅની કુલ્લહું વલા તકીલ્ની ઈલાનફસી તરફત ઐન"

જબ આદમી ઈસ રાસ્તે કો ચલતા હૈ. ઔર કીસી આરિફ કામિલકી સોહબત મીલતી હૈ તબ નફસકે છુપે હુએ મકર (ચાલબાઝી) કા પતા ચલતા હૈ.

(મઅરિફતે ઈલાહીયહ પેજ - ૪૭૦)

(૨) કૈદકી સખ્તી સે નજાત :-

હઝરત ઔફબિન માલિક (રહ.) કે સાબઝાદેકો કાફિરોંને કૈદ કર દીયાથાં ઔર મજબુત જકડ દીયા. ઊન પર બહોત ઝયાદા સખ્તી કી જાતીથી. ઔર ભુકાભી રખા

જાતા થા. ઊન્હોને અપને વાલિદકે પાસ કીસી તરહ અપને અહવાલકી ખબર દી ખબર ભેજીકે હુઝુર (સ.અ.વ.) સે દુઆ કરાએ. હુઝુર (સ.અ.વ.) કો જબ ઈત્તેલાઅ પહોંચી તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઈન્કે પાસ યે કેહલા ભેજોકે અલ્લાહ તઆલાસે ડરતે રહે (તકવા ઈખ્તેયાર કરે) ઔર ઈસીપર તવક્કુલ (ભરોસા) કરે. ઔર શુબહ-શામ યે આયત પઢે.

لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيْصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ الرَّحِيْمٌ ۝ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۝ (سورہ توبہ)

લકદ જાઅકુમ રસુલુમ મિન અન્ફુસિકુમ અઝીઝુન અલૈહી મા અનીત્તુમ હરીસુન અલૈયકુમ બિલ મુઅમિનીન રઊફુર્રહીમ ફઈન તવલ્લંવ ફકુલ હસ્બિયલ્લાહું લાઈલાહ ઈલ્લાહુવ અલૈહી તવક્કલ્તું વહુવ રબ્બુલ અર્શીલ અજીમ.

(સુરએતૌબા - રૂકુઅ - ૧૨)

ઈન્કે પાસ જબ ઈત્તેલાઅ પહોંચી તો ઊન્હોને ઈસ આયત શરીફાકો પઢના શુરૂ કિયા. તો ખુદબખુદ એકદીન વો તસ્મે ટૂટ ગયે. ઔર યે ઈન્કી કૈદસે છુટકર ભાગ આયે. ઔર કુછ જાનવર ભી ઊન્કે અપને સાથ પકડ લાયે.

ઈન સહાબી (રદી.) કો ઈસકા કયા ગુમાન હોસકતા થા કે યહી કાફિર જોઈસ કદર સખ્ત જુલ્મ પર ઊતરે હુએ હૈ. ઊન્હીકે માલસે ઊન્કી રોઝી મુકદ્દર હૈ.

(ફઝાઈલે સદકાત પેજ - ૩૧૮)

(૩) એહલો - અયાલ કી આફિયત કેલીએ મુજર્રબ અમલ :-

એક સહાબી (રદી.) ને અર્ઝ કિયા યારસુલુલ્લહ (સ.અ.વ.) મુઝે અપની જાન ઔર અપની ઔલાદ ઔર અપને એહલો - અયાલકે બારેમેં નુકશાનકા ડર રહેતા હૈ. આપ (સ.લ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા સુબ્હ-શામ યે પઢલીયા કરો.

بِسْمِ اللّٰهِ عَلٰى دِيْنِيْ وَنَفْسِيْ وَوَلَدِيْ وَاَهْلِيْ وَمَالِيْ ۝

બિસ્મિલ્લાહી અલાદીની વનફસી વવલદી વઅહલી વમાલી

ચંદ દીનોંકે બાદ યે શખ્સ આયે તો આપ (સ.અ.વ.) ને પુછા અબ કયા હાલ હૈ ? અર્ઝ કિયા. કસમ હૈ ઊસ જાતકી જીસ્ને હકકે સાથ આપકો નબી બનાકર ભેજા - મેરા સબ ખૌફ ગાઈબ હોગયા. (કન્ઝુલ ઊમ્માલ જીલ્દ/૨ કિશ્ફુલેમઅરેફત પેજ - ૭૫)

(૪) તદબીરે મગફીરત :-

ફરમાયા જબ ખતા હો જાયે ફૌરન. أَسْتَغْفِرُاللّٰه તમામ જીંદગી "અસ્તગફીરૂલ્લાહ" કેહતે રહો માફી માગતે રહો ઔર "રબ્બીગફીર વરહમ" رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ કેહતે રહો યે "સરકારી મજમુન" માફી કા હૈ.

હમારી ખતાએં મેહદુદ ઔર ઊન્કી મગફીરત લામેહદુદ. ઈસ્તિગફારકી તાકતકો મામુલી મત સમજો. ઈન્શાઅલ્લાહ આખરી ઊમ્ર મેં પાક સાફ હોકર મરોગે.

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ પઢોતો યે ખ્યાલ કરોકે ગેરમેહદુદ મગફીરત ઔર રહમતકી હમારે ઊપર બારિશ હોગઈ. ઔર હમારી સબ ખતાએં માફ હોગઈ. યે દવા હૈ ગુનાહોં કે ઝેહર કી.

જબ ગુનાહોંકા ઝેહર ખાયાતો દવા ખાનેમેં ક્યું દેર કરતે હો ? ફૌરન ઈસ્તિગફાર કી દવા ખાઓ. યે ખુદાકી અતા કી હુઈ દવા હૈ. ઊન્કી તાકતકે સામને ગુનાહોંકી કયા તાકત ?

ઈસ્તિગફાર કરનેકે બાદ અપની મગફેરતકા ૧૦૦ ફીસદ (૧૦૦%) ઊમ્મીદ વાર રેહના ચાહીયે. (કીશ્ફુલે મઅરીફત - પેજ - ૫૧૭)

(૫) દરિયાકે મોજોંકે બરાબર ખતાએં માફ હો :-

હુઝુર (સ.લ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા. જો શખ્સ હર ફર્ઝ નમાઝકે બાદ "૩૩ મરતબા સુબ્હાનલ્લાહ" "૩૩ મરતબા અલ્હમ્દુલિલ્લાહ" "૩૪ મરતબા અલ્લાહુઅકબર" ઔર એક મરતબા.

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهٗ لَا شَرِيْكَ لَهٗ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

"લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું વહદહું લા શરીક લહું લહુલ મુલ્કુ વલહુલ હમ્દુ વહુવ અલા કુલ્લી શૈઈન કદીર."

પઢલીયા કરે. ઊસ્કી ખતાએં માફ કર દીજાયેગી અગર યે દરિયાકે જાઘ (ફીણ) કે બરાબર હો. (બુખારી - મુસ્લિમ)

(૬) નોકરીકા તબાદલા (બદલી) રોકનેકા વઝીફા :-

એક સાહબને કહા મેરા તબાદલા (બદલી) બહોત તકલીફ વાલી જગા પર હો રહા હૈ. તો ફરમાયા હર નમાઝકે બાદ યે દુઆ પઢો.

رَبِّ اَدْخِلْنِیْ مُدْخَلَ صِدْقٍ وَّاَخْرِجْنِیْ مُخْرَجَ صِدْقٍ
وَّاجْعَلْ لِّیْ مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطَانًا نَّصِیْرًا ۝

રબ્બી અદખિલ્ની મુદખલ સિદકીવ વઅખરિજની મુખરજ સિદકીવ વજઅલ્લી મીલ્લદુન્ક સુલતાન નસિરા. (કિશ્કુલે મઅરિફત - ૫૨૦)

(૭) દુશ્મનોંકી અદાવત ઔર સખ્ત બિમારી દુર કરનેકા અમલ :-

કીસીકી દુશ્મનોસે લડાઈ હો. યા કોઈ કામ અટક ગયા હો ઔર ઊસ્કી તદબીરસે આજીઝહો. યા કિસી સખ્ત બિમારી ઈલાજસે તબીબોને જવાબ દે દીયા હો તો ઈસ દુઆકો પઢનેસે લતીફએ ગયબીયહ જાહીર હોગા. કે વો કામ બન જાયેગા. ઔર પઢને વાલેકો માલુમ ભી નહોગા કે યે કામ કીસ તરહ હુઆ.

كٓهٰيٰعٓصٓ اُنْصُرْنَا فَاِنَّكَ خَيْرُ النَّاصِرِيْنَ ۝ وَافْتَحْ لَنَا
فَاِنَّكَ خَيْرُ الْفَاتِحِيْنَ ۝ وَاغْفِرْلَنَا فَاِنَّكَ خَيْرُ الْغَافِرِيْنَ ۝
وَارْحَمْنَا فَاِنَّكَ خَيْرُ الرَّاحِمِيْنَ ۝ وَارْزُقْنَا فَاِنَّكَ خَيْرُ
الرَّازِقِيْنَ ۝ وَاحْفَظْنَا فَاِنَّكَ خَيْرُ الْحَافِظِيْنَ ۝ وَاهْدِنَا
وَنَجِّنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِيْنَ ۝

કાફ - હા - યા - ઐન - સુવાદ - ઊન્સુરના ફઈન્નક ખયરૂન્નાસિરીન - વફતહલના ફઈન્નક ખયરૂલ ફાતિહીન વગફિરલના ફઈન્નક ખયરૂલ ગાફિરૂન વરહમ્ના ફઈન્નક ખયરૂર્રાહિમીન - વરઝુકના ફઈન્નક ખયરૂર્રાઝિકીન વહફજના ફઈન્નક ખયરૂલહાફિજીન - વહદીના વનજ્જેના મિનલ કવમી જ્જાલિમીન.

(કમાલાતે અઝીઝીયહ પેજ - ૨૧૫)

(૮) નિકાહમે આસાની ઔર તિજારતમેં બરકતકે લીએ :-

નેક આદમીકે કુર્તે ટૂકડે પર યે આયત વુઝુકી હાલતમે લીખકર

قُلْ اِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللّٰهِ يُؤْتِيْهِ مَنْ يَّشَآءُ ۚ
وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ۚ

દૂકાન યા મકાન યા કારોબાર કી જગાપર લટકાદે ખુબ આમદની હોગી.

અગર કાગઝ પર લીખકર કીસી બેકાર આદમીકે હાથમેં બાંધદે તો કામ મીલ જાયે. અગર કીસીને કહીં નિકાહકા પૈગામ ભેજાહો. ઊસ્કે બાઝું પર બાંધેતો ખુદાકે ફઝલસે ઊસ્કા પૈગામ મંજુર હો. (રેહનુમાએ અમલીયાત પેજ - ૯૮)

(૯) ઊમ્રમે બરકત ઔર બિમારીયોં સે હિફાઝત કે લીએ :-

لَقَدْ جَآءَكُمْ رَسُوْلٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيْزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ
حَرِيْصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوْفٌ رَّحِيْمٌ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا
فَقُلْ حَسْبِيَ اللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۚ (سورہ توبہ)

લકદ જાઅકુમ રસુલુમ મિન અન્ફુસિકુમ અઝીઝુન અલેહી મા અનીત્તુમ હરીસુન અલૈયકુમ બિલમુઅમિનીન રઊફુર્રહીમ - ફઈન તવલ્લંવ ફકુલ હસ્બિયલ્લાહું લાઈલાહ ઈલ્લાહુવ અલેહી તવક્કલ્તું વહુવ રબ્બુલઅર્શીલ અઝીમ.

(સુરએતૌબા રૂકુઅ - ૧૨)

ઇસ આયતકો નમાઝકે બાદ પઢનેસે ઊમ્રમે બરકત હોતી હૈ. બિમારીયોંસે હિફાઝત હાસિલ હોતી હૈ. ઔર ઈન્શાઅલ્લાહ જન્નત નસીબ હોગી.

(રેહનુમાએ અમલિયાત પેજ - ૧૨૧)

(૧૦) ગમ ઔર બેચેની દુર કરનેકે લીએ :-

(૧) રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જીસ શખ્સકો બેચેની. ગમ. પેશ આયે. ઊસ્કો ચાહીયે કે યે કલેમાત પઢે. મુશ્કીલેં આસાન હો જાયેગી.

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ ۝ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمُ ۝ لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيْمِ ۝

લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુંલ હલીમુલકરીમ લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું રબ્બુલ અર્શીલ અઝીમ. લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું રબ્બુસ - સમાવાતી વલ અર્દે વરબ્બુલ અર્શીલ કરીમ.

(બુખારી - મુસ્લિમ)

(૧૧) નિગાહકી તેઝી ઔર કુવ્વતકે લીએ :-

લફઝે اللّٰه "અલ્લાહ" તખ્તી યા કાગઝ પર બડે હરફોંસે લીખકર ઊસ પર નજર જમાયા કરે ઈ.અ., નિગાહ તેઝ હોગી. ઔર નજર કો કુવ્વત હાસિલ હોગી

(હઝરત મૌલાના હુસૈન અહમદ મદની રહ.)

(૧૨) હર પરેશાની કા ઈલાજ :-

અગર કોઈ સખ્ત બિમારી. યા પરેશાની હો તો ૫૦૦ મરતબા

يَا اَرْحَمَ الرّٰحِمِيْنَ "યા અરહમર્રાહીમીન"

પઢકર દુઆ કરની ચાહીયે.

(૧૩) ઈલાજે બલા :-

એક સાહબને અર્જ કિયાકે હઝરત એક સખ્ત બલા આને વાલી હૈ. યાની આસ્માનસે ચાદગીડી ગીરને વાલી હૈ. ફરમાયાકે ૭૮૬ મરતબા

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

ઔર આયતુલકુર્સી પઢકર યે દુઆ કરો કે અલ્લાહ તઆલા અપની તમામ મખ્લુકકી જાન - માલ કો ઈસસે બચાલે. ઔર તમામ દુનિયાકે મુસલમાનોંકે ઘરોંકા હિસાર કરલો.

(કિશ્કુલે મઅરેફત પેજ - ૫૧૭)

(૧૪) ડરાને વાલે ખ્વાબકો બંદ કરનેકે લીએ :-

يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوا اصْبِرُوْا وَصَابِرُوْا وَرَابِطُوْا وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ۝ (درخواب نہ رسد)

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાર્નિરહીમ. યા અય્યુહલ્લજીન આમનુસ્બેરૂ વસાબેરૂ વરાબિતું વત્તકુલ્લાહ લઅલકુમ તુફલિહુન.

તાવીઝ બનાકર ગલેમેં ડાલો બુરે ખ્વાબ બંદ હો જાયેગેં.

(આઈનએ અમલિયાત - ૨૧૮)

(૧૫) હિફાઝત કી મુજર્રબ દુઆ :-

હઝરત આમિર બિન કૈસ (રદી.) ને ફરમાયા કે જબ મૈં સુબહ કો ચાર આયતેં કુરૂઆનમજીદકી પઢલું તો મુઝે યે ફિકર નહી રેહતી કે સુબ્હ કો કયા હોગા ? ઔર શામકો કયા ? વો આયતેં યે હૈ.

مَا يَفْتَحِ اللّٰهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَّحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكْ فَلَا مُرْسِلَ لَهٗ مِنْ بَعْدِهٖ ۝

وَإِنْ يَّمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهٗ إِلَّا هُوَ ۝ وَإِنْ يُّرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهٖ ۝

سَيَجْعَلُ اللّٰهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُّسْرًا ۝

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا ۝ (ابن منذر)

(૧) બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાર્નિરહીમ. મા યફતહીલ્લાહું લિન્નાસિ મીર્રહમતીન ફલા મુમ્સિકુ ફલા મુરસિલલહું મિન્બઅબ્દીહી.

(૨) ઈય્યમ્સસ્કુમુલ્લાહું બિદુર્રીન ફલા કાશિફ લહું ઈલ્લાહુવ વઈય્યોરીદક બિખૈરીન ફલા રાદ્દ લિફદલિહી.

(૩) સયજઅલુલ્લાહ બઅદ ઊસ્રી યુસ્રા.

(૪) વમા મિન દાબ્બતિન ફિલ્અર્દે ઈલ્લા અલલ્લાહી રીઝકુહા.

(મઆરિફુલકુરૂઆન - ૭ પેજ - ૩૧૮)

(૧૬) જબ દુશ્મન સતા રહા હો :-

જબ દુશ્મન સતા રહા હો તો. ઊસ્કી ઈજાસે હિફાઝતકી નિય્યત સે મગરિબકે બાદ ૨૧ મરતબા يَا قَابِضُ પઢકર દુઆ કરો. ઈ.અ. મગલુબ (દબ) હો જાયેગા.

ઈસી તરહ સુબ્હશામ "હિઝ્બુલબહર" કા મામુલ બનાયે. ઔર સુરએનાસ. સુરએ ફલક, સુરએ ઈખ્લાસ. તીનતીન મરતબા પઢકર અપને બદન પર દમ કરે.

ઔર અલ્લાહ તઆલાકો - વલી - નાસિર - રબ્બુલ આલમીન રહમાન - રહીમ - હોનેકો સોચે. ઈસીકે માલિક - હાકિમ ઔર હકીમ હોનેકો સોચે. હર મુશ્કીલકા હલ (ઈલાજ) ઈસીમે હૈ. (મજાલીસુલ અબરાર - ૧ પેજ - ૧૦૬)

(૧૭) મુશ્કીલકો હલ કરનેકા નુસ્ખા :-

ગઝવએ ખંન્દક મેં આપ (સ.અ.વ.) ખુદ તશરીફ લાયે ઔર ખંન્દક કે અંદર ઊતર કર આપ (સ.અ.વ.) ભી ઊસ્મે શામિલ હોગયે. ઔર કુદાલ અપને મુબારક હાથમેં લેકર પત્થરકી ચટાન પર એક ઝરબ (ફટકા) લગાયા. ઔર યે આયત પઢી.

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَّعَدْلًا ۚ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ

વતમ્મત કલિમતું રબ્બિક સિદકવ વઅદલા. લામુબદદીલ લિકલામાતિહી.

ઈસીસે માલુમ હુઆકે કીસી મુશ્કીલકો હલ કરનેકે લીએ ઈસ આયતકા તિલાવત કરના એક મુજર્રબ નુસ્ખા હૈ. (મઆરિફુલ કુર્આન. જીલ્દ /૭ પેજ - ૧૦૬)

(૧૮) આમાલકી કોતાહી પુરી હોનેકા અમલ :-

રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા :

فَسُبْحٰنَ اللّٰهِ حِيْنَ تُمْسُوْنَ وَحِيْنَ تُصْبِحُوْنَ ۝
وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَّحِيْنَ
تُظْهِرُوْنَ ۝ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذٰلِكَ
تُخْرَجُوْنَ ۝

ફસુબ્હાનલ્લાહી હીન તુમ્સુન વહીન તુસ્બિહન વલહુંલ હમ્દુ ફિસ્સમાવાતિ વલ અર્દે વઅશિય્યવ વહીન તુતજહરૂન. યુખ્રીજુલ હય્ય મિનલ મય્યીતી વયુખરિજુલ મય્યીત મિનલ હય્યી વયુહયીલ અર્દ બઅદ મવ્તિહા. વકજાલિક તુખ્રજુન.

જો શખ્સ સુબ્હકો યે કલેમાત પઢલે તો દીન ભરકે આમાલમેં જો કોતાહી હોગી. વો ઈન કલેમાતકી બરકત સે પુરી કરદી જાયેગી. ઔર જીસ્ને શામકે વકત યે કલેમાત પઢલીએ તો ઈસ્કે લીએ રાતકે આમાલકી કોતાહી ઈસ્કે ઝરીયે પુરી કરદી જાયેગી.

(મઆરિફુલ કુર્આન જીલ્દ /૬ પેજ ૭૩૦)

(૧૯) જાદું યા નજરે બદકા અસર દુર કરનેકે લીએ :-

જીસપર જાદું યા નજરેબદકા અસરહો. યા જીસ બિમારકો તબીબોને ઈલાજ કરનેસે જવાબ દે દીયા હો ઊસ્કો ચાહીયે કે

يَاحَيُّ حِيْنَ لَاحَيَّ فِي دَيْمُوْمَةِ مُلْكِهٖ وَبَقَائِهٖ يَاحَيُّ ۝

યા હય્યુહીન લા હય્ય ફી દયમુમતિ મુલ્કીહી વબકાઈહીયા હય્યુ

ફઝરકી નમાઝકે બાદ ૨૦૦ મરતબા અવ્વલ આખિર દુરૂદ શરીફકે સાથ પઢે. ઔર અપને બદનપર ઔર પાની પર દમ કરે. ઔર વહી પાની સુબ્હ-શામ પીવે. ઈ.અ. બહોત જલ્દી શિફા હોગી. (કમાલાતે અઝીઝીયહ પેજ - ૧૬૮)

(૨૦) રોઝીકી બરકત (માલકી જલ્દી બિકરી) કે લીએ :-

ووووووووووووووووووووووووووووو
وووووووووووووووو

وَاَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَاْتُوْكَ رِجَالًا وَّعَلٰى كُلِّ ضَامِرٍ
يَّاْتِيْنَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيْقٍ ۝

મજકુર તાવિઝકો લીખકર મોમજામા કરકે પૈસે રખનેકી જગામેં રખનેસે રોઝામેં બહોત બરકત હોગી. ઔર સામાન જલ્દી બિકેગા. (ઈન્શાઅલ્લાહ)

(મુજર્રબાતે દેરબી પેજ - ૨૫૩)

يَارَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَائِمًا اَبَدًا ۞ عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

(૨૧) કોઈ તકલીફ ન પહોંચા સકે :-

હઝરત અલી (રદી.) સે નકલ કિયા હૈ કે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઊન્હે ચંદ કલેમાત સીખાએ. જીસ્કો યે બાદશાહ કે પાસ ઔર હર ઐસી ચીઝકે પાસ જો ઈન્હે ખતરેમેં ડાલે. પઢે.

لَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ ۝ سُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۝ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝ إِنِّيْ أَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ عِبَادِكَ ۝

લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુલ્હલીમુલ્કરીમ સુબ્હનલ્લાહિ બિબસ્સમાવા તિસ્સબ્સીવ રબ્બિલ અર્શિલ અઝીમ. વલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલઆલમીન ઈન્ની અઉઝુ બિક મિન શર્રિ ઈબાદિક.

અબુ રાફેઅ (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન જાઅફર (રદી.) ને અપની બેટી કી શાદી હંજજા બિન યુસુફકે સાથ કરદી. તો ઈસ બેટી સે કહા કે જબ હજજાજ તેરે પાસ આયેતો યે કેહના (ઊપર લીખી હુઈ દુઆ)

ઔર દાવેસે કહા હુઝુર (સ.અ.વ.) કો જબ કોઈ મામલા પેશ આતા. ઔર રંજ મે મુબત્લા કરતા. તો ઈસ દુઆકો પઢતે.

રાવી કેહતે હૈ કે હજ્જાજ ઊન્કી બેટીકો તકલીફ ન પહોંચા સકા.

(હયાતુસ્સહાબા (રદી.) જીલ્દ/૩ પેજ - ૪૦૮)

(૨૨) અલ્લાહ કે અઝાબકો મૌકુફ કરનેકા નુસ્ખા :-

હઝરત અનસ (રદી.) હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ નકલ ફરમાતે હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઈર્શાદ ફરમાતે હૈ કે મૈં કીસી જગા અઝાબ ભેજનેકા ઈરાદા કરતા હું મગર વહાં ઐસે લોગોંકો દેખતા હું જો.

(૧) મસ્જીદોંકો આબાદ કરતે હૈ.

(૨) અલ્લાહકે વાસ્તે આપસમે મોહબ્બત રખતે હૈ.

(૩) આખિરે રોતોં મે ઊઠકર ઈસ્તિગફાર કરતે હૈ. તો અઝાબકો મૌકુફ કર દેતા હું.

(ફઝાઈલે નમાઝ પેજ - ૩૨)

(૨૧) કોઈ તકલીફ ન પહોંચા સકે :-

હઝરત અલી (રદી.) સે નકલ કિયા હૈ કે હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઊન્હે ચંદ કલેમાત સીખાઅ. જીસ્કો યે બાદશાહ કે પાસ ઔર હર ઐસી ચીઝકે પાસ જો ઈન્હે ખતરેમેં ડાલે. પઢે.

لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ الْحَلِيْمُ الْكَرِيْمُ ۝ سُبْحَانَ اللّٰهِ رَبِّ السَّمٰوٰتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ۝ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ۝ اِنِّيْ اَعُوْذُبِكَ مِنْ شَرِّ عِبَادِكَ ۝

લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહુલ્હલીમુલ્કરીમ સુબ્હનલ્લાહિ બ્બિસ્સમાવા તિસ્સબ્સીવ રબ્બિલ અર્શિલ અઝીમ. વલ્હમ્દુલિલ્લાહિ રબ્બિલઆલમીન ઈન્ની અઉઝુ બિક મિન શર્રિ ઈબાદિક.

અબુ રાફેઅ (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન જાઅફર (રદી.) ને અપની બેટી કી શાદી હંજજા બિન યુસુફકે સાથ કરદી. તો ઈસ બેટી સે કહા કે જબ હજ્જાજ તેરે પાસ આયેતો યે કેહના (ઊપર લીખી હુઈ દુઆ)

ઔર દાવેસે કહા હુઝુર (સ.અ.વ.) કો જબ કોઈ મામલા પેશ આતા. ઔર રંજ મે મુબત્લા કરતા. તો ઈસ દુઆકો પઢતે.

રાવી કેહતે હૈ કે હજ્જાજ ઊન્કી બેટીકો તકલીફ ન પહોંચા સકા.

(હયાતુસ્સહાબા (રદી.) જીલ્દ/૩ પેજ - ૪૦૮)

(૨૨) અલ્લાહ કે અઝાબકો મૌકુફ કરનેકા નુસ્ખા :-

હઝરત અનસ (રદી.) હુઝુર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ નકલ ફરમાતે હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ઈર્શાદ ફરમાતે હૈ કે મૈં કીસી જગા અઝાબ ભેજનેકા ઈરાદા કરતા હું મગર વહાં ઐસે લોગોંકો દેખતા હું જો.

(૧) મસ્જીદોંકો આબાદ કરતે હૈ.

(૨) અલ્લાહકે વાસ્તે આપસમે મોહબ્બત રખતે હૈ.

(૩) આખિરે રાતોં મે ઊઠકર ઈસ્તિગફાર કરતે હૈ. તો અઝાબકો મૌકુફ કર દેતા હું.

(ફઝાઈલે નમાઝ પેજ - ૩૨)

(૨૩) કીસી ચીઝકા નુકશાન ન હોનેકી દુઆ :-

હઝરત ઊસ્માન બિન અફફાન (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર (સ.અ.વ.)ને ઈર્શાદ ફરમાયા જો બંદા હર દીનકી સુબ્હ ઔર શામકો તીન મરતબાયે દુઆ પઢે. ઊસ્કો કોઈ ચીઝ નુકશાન નહી પહોંચાયેગી.

بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِیْ لَا یَضُرُّ مَعَ اسْمِهٖ شَیْءٌ فِی الْاَرْضِ وَلَا فِی السَّمَآءِ ۝ وَهُوَ السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ ۝

બિસ્મિલ્લાહીલ્લઝી લાયદુર્રૂ મઅ ઈસ્મિહી શૈઈઊન ફીલ અર્દી વલાફિસ્સમાઅ વહુવસ્સમીઊલ અલીમ. (અબુદાવુદ શરીફ)

(૨૪) પહાડકે બરાબર કર્ઝ અદા હોનેકી દુઆ :-

હઝરત અલી (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે એક મુકાતબ ગુલામ ઊન્કી ખિદમતમેં હાજીર હુઆ ઔર અર્ઝ કિયા કે

જૌં અપની (ગુલામીસે આઝાદહોનેકે લીએ) કિતાબતકો કિંમત અદા કરનેસે આજીઝહું આપ મેરી મદદ ફરમાઈયે.

હઝરત અલી (રદી.) ને ફરમાયા ક્યા ? મૈં તુઝે વો કલેમાત બતાઊં જો હુઝુર (સ.અ.વ.) ને મુઝે તાલીમ ફરમાયે. અગર તેરે ઊપર પહાડકે બરાબર ભી કર્ઝ હોગાતો અલ્લાહ તઆલા તેરા કર્ઝ ઊતાર દેગા. તુમયે દુઆ કિયા કરો.

اَللّٰهُمَّ اكْفِنِیْ بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَاَغْنِنِیْ بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ ۝

અલ્લાહુમ્મકફિની બિહલાલિક અન્હરામિક વઅગ્નિની બિફઝલિક અમ્મન સિવાક (તિર્મિઝી)

(૨૫) ગમ ઔર કર્ઝ દુર કરને કી દુઆ :-

હઝરત અબુ સઈદ ખુદરી (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે એક શખ્સને અર્ઝ કિયા યા રસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) મુઝે ગમ ઔર કર્ઝોને ઘેર લીયા હૈ. યાની ઝિયાદા કર્ઝકી

વજહસે પરેશાનહું. હુઝુર (સ.અ.વ.)ને ફરમાયા કયા મૈં તુઝે ઐસી દુઆ બતાઉ ? કે અલ્લાહતઆલા તેરે ગમકો દુર કર દે. ઔર કર્ઝકો અદા કરદે. અર્ઝ કિયા જરૂર બતાઈયે. આપ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા. સુબ્હ શામ યે દુઆ માગો.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُبِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحُزْنِ وَاَعُوْذُبِكَ
مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَاَعُوْذُبِكَ مِنَ الْبُخْلِ وَالْجُبْنِ
وَاَعُوْذُبِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ ۝

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિનલ હમ્મી વલહુઝનિ વઅઊઝુબિક મિનલ અજઝી વલકસ્બી વઅઊઝુબિક મિનલ બુખ્લી વલજુબ્ની વઅઊઝુબિક મિન ગલબતિદ દૈની વકહરીર્રીજાલ.

(મિશ્કાત)

(૨૬) ઔલાદ (લડકા) હાસિલ હોને કે લીએ :-

ઔલાદેનરીના (લડકા) હોનેકે લીએ.

رَبِّ هَبْ لِىْ وَلِيًّا ۝ રબ્બી હબલી વલીય્યા.

૧૦૫ મરતબા એક નમાઝકે બાદ યા હર નમાઝકે બાદ પઢલીયા કરે.

(મજલીસે અબરાર જી /૨ પેજ - ૧૪૩)

(૨૭) ના ફરમાન બીવી યા શોહરકે લીએ :-

અગર ઔલાદના ફરમાન હો યા બીવી ના ફરમાન હો યા શોહર જાલીમ હો. યા અફસર જાલીમ હો. યા મોહલ્લેકા કોઈ દુશ્મન સતા રહા હો. તો યે વઝીફા નિહાયત મુજર્રબા હૈ. ઈશાં કી નમાઝકે બાદ ૨૦૦ મરતબા પઢે. અવ્વલ આખિર દુરૂદશરીફ ૧૧-૧૧ મરતબા પઢે. ૪૦ દિનકે બાદ હરરોજ ૨૧ મરતબા પઢ લીયા કરે. વઝીફાયે હૈ.

يَامُقَلِّبَ الْقُلُوْبُ وَالْاَبْصَارِ وَيَاخَالِقَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
يَاعَزِيْزُ يَا لَطِيْفُ يَاغَفَّارُ ۝

યા મુકલ્લીબ કુલુબુ વલ અબ્સાર વયા ખાલિકલ લયલી વન્નહારી યા અઝીઝુ. યા લતીફુ - યા ગફફારુ.

કીરાયાદાર શરારત કરતા હોતો ભી યહી અમલ કરે.

(મજલીસે અબરા જીલ્દ / ૧ પેજ - ૨૯)

(૨૮) બિમારોં કી સેહતકે લીએ :-

(૧) કમસેકમ - ૧૧ મરતબા અલ્હમ્દુશરીફ પઢકર પાની પર દમ કરકે પીલાએ. ઔર જયાદા મરતબા સુરએ ફાતિહા પઢકર દમ કરકે પાની પીલાતે રહે. જીસ કદર જયાદા મરતબા સુરએ ફાતિહા પઢી જાયેગી અસર બઢતા જાએગા. બિમારોંકો ઈસ અમલસે બહોત જલ્દી અલ્લોહતઆલાકી રહમત સે શિફા હોતી હૈ. ઈસ્કા ગમ સુરએશિફા ભી હૈ.

(મજાલીસે અબરાર જીલ્દ / ૨ પેજ - ૩૭)

(૨) કુર્આન મજીદકી નીચે લીખી હુઈ છે આયતોંકો "આયાતે શિફા" કહા જાતા હૈ. હઝરત શાહ વલીયુલ્લાહ મોહદ્દીસ દેહલ્વી (રહ.) ને અપની કિતાબ શિફાઊલ - અલીલ મેં ઈસ્કી બહોત તારીફકી હૈ. યે આયતેં બિસ્મિલ્લાહ ઔર સુરએ ફાતિહાકે સાથ પઢકર બિમાર પર દમ કરે યા રકાબીમેં લીખકર પાની સે ધોકર બિમારકો પીલાયે.

ઈન્શા અલ્લાહ હર બિમારીસે શિફા હોગી.

وَيَشْفِ صُدُوْرَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِيْنَ ۝ وَشِفَاۤءٌ لِّمَا فِى الصُّدُوْرِ
يَخْرُجُ مِنْ بُطُوْنِهَا شَرَابٌ مُّخْتَلِفٌ اَلْوَانُهٗ فِيْهِ شِفَاۤءٌ
لِّلنَّاسِ ۝ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَاۤءٌ وَّرَحْمَةٌ
لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۝ وَاِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِيْنِ ۝

(૧) વયશ્ફી સુદુર કવ્મીમ મુઅમિન (પા-૧૦ રૂકુઅ - ૮)

(૨) વશિફાઊલ્લીમા ફીસ્સુદુર (પા-૧૧ - રૂકુઅ - ૧૧)

(૩) યખરૂજ મિન બુતુનિહા શરાબુન મુખ્તલિફુન અલ્વાનુહુ ફિહી શિફાઊલ્લીન્નાસ (પા-૧૪ રૂકુઅ - ૧૫)

(૪) વનુનઝઝેલું મિનલ કુર્આનિ માહુવ શિફાઊવ વરહમતુલલીલ મુઅમિનીન. (પા-૧૫ રૂકુઅ - ૯)

(૫) કુલ હુવ લિલ્લજીન આમનું હુદવ વશિફાઅ. (પા - ૨૪ રૂકુઅ - ૧૯)

(૨૯) બચ્ચોંકી હિફાઝત કે લીએ :-

(૧) રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) હઝરત હસન (રદી.) ઔર હઝરત હુસૈન (રદી.) પર યે દુઆ પઢકર દમ કિયા કરેતે થે ઔર ફરમાયા કરતે થે કે તુમ્હારે દાદા ઈબ્રાહીમ (અ.લ.) ઈસ્માઈલ (અ.લ.) ઔર ઇસ્હાક (અ.લ.) ભી યહીં પઢા કરતે થે.

(મુસ્લિમ શરીફ)

યે દુઆ લીખકર બચ્ચેંકે ગલેમેં બાંધદે. તો ઈન્શાઅલ્લાહ હર તરહસે મેહફુઝ રહેગા.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝ اَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللّٰهِ
التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِيْ لَا يَضُرُّ
مَعَ اسْمِهٖ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَآءِ ۝ وَهُوَ السَّمِيْعُ
الْعَلِيْمُ ۝ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيْمِ ۝

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ.

અઊઝુબિકલિમાતિલ્લાહિત્તામ્મતિ મિન શર્રિ મા ખલક બિસ્મિલ્લાહીલ્લઝી લાયદુરૂ મઅઈસ્મિહી શયઊન ફિલઅર્દી વલા ફિસ્સમાઅ વહુવસ્સમીઊલ અલીમ. લાહવલ વલાકુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહીલ અલીય્યીલ અઝીમ.

(૨) નજરેબદકે લીએ અવ્વલ - આખિર દુરૂદ શરીફ પઢકર યે દુઆ પઢે ઔર બચ્ચેં પર દમ કરે.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝ وَاِنْ يَّكَادُ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لَيُزْلِقُوْنَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُوْلُوْنَ
اِنَّهٗ لَمَجْنُوْنٌ ۝ وَمَا هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ۝

વઈય્યકાદુલ્લઝીન કફરૂ લયુઝલિકુનક બિઅબ્સારિહીમ લમ્મા સમી ઊઝ્ઝીક વયકુલુન ઈન્નહું લમજનુન. વમાહુવ ઈલ્લા ઝીકરૂલ લીલઆલમીન.

(તિબ્બેનબવી (સ.અ.વ.) પેજ - ૧૬૦)

(૩૦) જાલીમ કા ગુસ્સા ઠંડા કરને કા અમલ :-

اَلرَّءُوْفُ الرَّحِیْمُ الْحَلِیْمُ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ ۝

અર્રઊફુર્રહીમુલં હલીમુલ હન્નાનુલ મન્નાન

ઈન કલેમાત કા ઝિક્ર કરનેવાલા હર બુરાઈસે અમનમેં રહેતા હૈ. જોશ ખાતી હાંડીમેં ફુંક માર દે તો જોશ ખત્મ હોજાયે. ઈસ્કો લીખકર જાલીમકે પાસ જાએ તો નુકશાન ન પહોંચા સકે ઔર ઊસ્કા ગુસ્સા દેખતે હી ઠંડા પડ જાયે. જો ખ્વાહીશાતમેં પડા હો વો ઈસ્કો પઢેતો ઊસ્કી ખ્વાહીશાતકો અલ્લાહ તઆલા દૂર કરદે.

(શમ્સુલ મઆરિફ)

(૩૧) બુરી આદતોં સે બચને કી દુઆ :-

હઝરત ઊમ્મે મઅબદ (રદી.) ફરમાતી હૈ કે મૈંને હુઝુર (સ.અ.વ.) સે યે દુઆ માગતે સુના હૈ. اَللّٰهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِیْ مِنَ النِّفَاقِ وَعَمَلِیْ مِنَ الرِّیَاءِ وَلِسَانِیْ مِنَ الْكِذْبِ وَعَیْنِیْ مِنَ الْخِیَانَةِ فَاِنَّكَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْاَعْیُنِ وَمَا تُخْفِی الصُّدُوْرُ ۝

અલ્લાહુમ્મ તહદીર કલ્બી મિન્નિફાક વઅમલિ મિનર્રિયાઅ વલિસાની મિનલ કિજબિ વઐની મિનલ ખિયાનતી ફઈન્નક તઅલુમું ખાઈનતલ અઅયોની વંમા તુખ્ફીસ સુદુર.

(બયહકી)

(૩૨) કોઈ મુશ્કીલ કામ-યા ગમ હોતો :-

જીસ શખ્સ પર કોઈ ગમ આ જાયે - યા કોઈ કઠીન કામ પેશ આયેતો

یَا بَدِیْعَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۝

યા બદીઅસ્સમાવાતિ વલ અર્દિ

૭૦ હઝાર મરતબા ઔર એક કોલકે મુતાબિક. એક હઝાર મરતબા પઢે. ઈન્શાઅલ્લાહ ગમ દુર હો જાયેગા. ઔર ઊસ્કા કામ પુરા હોગા.

(૩૩) કીસી ચીઝકો ખ્વાબમે દેખના હોતો :-

વઝુ કરકે કિબ્લેકી તરફ મુંહ કરકે ઈત્નાપઢેકે સો જાયે. તો વો ખ્વાબમેં જીસ ચીઝકો દેખનેકી ખ્વાહીશ રખતા હોગા. દેખ લેગા - દુઆયે હૈ

يَابَدِيْعَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ؕ

"યાબદિઅસ્સમાવાતિ વલઅર્દિ."

(મઝાહિરે હક જીલ્દ / ૨ પેજ - ૮૯)

(૩૪) દુશ્મનોંકે તાનોંસે ઔર બદબખ્તીસે નજાતકે લીએ :-

હુઝુર (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફરમાયા :

અય લોગોં પનાહ માંગો સખ્તીમે મુબ્તલા હોનેસે ઔર બદબખ્તીકે પકડ લેનેસે. ઔર હર બુરે ફેંસલે સે. ઔર દુશ્મનોંકી લાઅનત મલામત સે- દુઆયે હૈ.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىٓ اَعُوْذُبِكَ مِنْ جَهْدِ الْبَلَاۤءِ وَدَرْكِ
الشَّقَاۤءِ وَسُوْۤءِ الْقَضَاۤءِ وَشَمَاتَةِ الْاَعْدَاۤءِ ؕ

અલ્લાહુમ્મ ઈન્ની અઊઝુબિક મિન જહદીલ બલાઈ વદરકિશિકાઈ વસુઈલ કજાઈ વશમાતતિલ અઅદાઅ. (કિશ્કુલે મઅરેફત - ૨૨૧)

(૩૫) હર ચીઝકે લીએ કાફી :-

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ખુબૈબ (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે એક રાત જબ બારિશ હો રહીથી. ઔર સખ્ત અંધેરા થા હમ રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) કો તલાશ કરતે હુએ નિકલે. જબ હમને આપ (સ.અ.વ.) કો પા લીયા. તો ફરમાયા. કહો. મૈંને કહા. કયા કહું ? ફરમાયા : કુલહુવલ્લાહુંઅહદ ઔર કુલઅઊઝુબિરબ્બીલફલક ઔર કુલ અઊઝુબિરબ્બીન્નાસ (પુરીસુરતે) સુબ્હ શામ પઢલીયા કર યે તુઝે હરચીઝકે લીયે કાફી હો જાયેગી.

યાની યે તીનોં સુરતેં હર બુરાઈસે હિફાઝતકે લીએ કાફી હૈ. યા ઈન્કા પઢનેવાલા અગર કોઈ દુસરા વઝીફા ન પઢસકે તો યે સુરતેં હી ઊસે તમામ વઝાઈફ સે બેનિયાઝ કર દેગા. ઔર હર બુરાઈસે મહફુઝ રહેગા.

આજ હર આદમી પરેશાન હૈ. કોઈ કેહતા હૈ કે જિન ઔર આસેબને પરેશાન કર રખ્ખા હૈ. કોઈ કેહતા હૈ કે દુશ્મનને જાદું યા કાલા અમલ કરા દીયા હૈ. કોરોંબાર

બાંધ દિયા હે. ગ્રાહક નહી આતે. કીસીકો હર રોઝ એક નઈ બલા ઔર મુસીબતકા સામના હે.

અગર હમ ઈસ વઝીફે કો રોઝાના પઢલે જીસ્મેં દો-તીન મિનટભી નહી લગતે. તો હર બલા ઔર મુસીબતસે. ઈન્શાઅલ્લાહ મેહફુઝ રહેગેં.

(કિશ્ફુલે મઅરિફત પેજ - ૧૯૮)

(૩૬) શહાદતકા દર્જા ઔર ૭૦ હઝાર ફરિશ્તોંકા ઈસ્તિગફાર કરના :-

હઝરત મઅકલબિન યસાર (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે હુઝુર નબીયે કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : જો શખ્સ સુબ્હ કો તીન મરતબા. અઊઝુબિલ્લાહીસ્સમીઈલ અલીમે - મિનશ્શયતાની ર્રજીમ - પઢે ફીર સુરએ હશરકી આખરી તીન આયતે એક બાર પઢે. તો અલ્લાહતઆલા ઊસ પર ૭૦ હઝાર ફરિશ્તે મુકર્રર કર દેતા હૈ. જો શામતક ઊસ્કે લીએ ઈસ્તિગફાર કરતે રહેતે હૈ. ઔર અગર ઊસ દીનમેં ઊસ્કી મૌત આગઈ તો શહીદ મરેગા. ઔર જો શામકો પઢલે. તો ઊસ્કો ભી યહી દર્જા હાસિલ હોગા. સુરએ હશરકી આખરી તીન આયતેં યે હૈ પહેલે

أَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيْعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝

તીન મરતબા પઢે. ફીર યે આયતે એક મરતબા પઢે.

هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ

الرَّحْمٰنُ الرَّحِيْمُ ۝ هُوَ اللّٰهُ الَّذِيْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ

الْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ

الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ۝ سُبْحَانَ اللّٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۝

هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى

يُسَبِّحُ لَهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيْزُ الْحَكِيْمُ ۝

(૧) હુવલ્લાહુલ્લઝી લાઈલાહ ઈલ્લાહુવ અઅલીમુલ ગટબી વશશહાદતિ હુવર્રહમાનુર્રહીમ.

(૨) હુવલ્લાહુલ્લઝી લાઈલાહ ઈલ્લાહુવ અલ મલીકુલ કુદદુસુસ્સલામુલ મુઅમિનુલ મુહયમિનુલ અઝીઝુલ જબ્બારૂલ મુતકબ્બીર સુબ્હાનલ્લાહી અમ્માયુશરેકુન

(૩) હુવલ્લાહુલ ખાલિકુલ બારિઊલ અસ્માઊલ હુસ્ના યુસબ્બિહું લહું માફિસ્સમાવાતિ વલ અર્દી વહુવલ અઝીઝુલ હકીમ.

એક બુઝુર્ગ ફરમાતે હૈ કે મૈં રોઝાના ૭૦ હઝાર ફરિશ્તોંકો અપને લીએ ઈસ્તિગફાર માગનેંકી ડયુટી પર લગાકર ફીર નાશ્તા કરતા હું.

(કિશ્ફુલે મઅરિફત પેજ - ૧૯૮)

(૩૭) લાઈલાહા ઈલ્લલ્લાહ ૭૦ હઝાર મરતબા પઢનેકા ફાઈદા :-

હઝરત શેખ મોહીયુદ્દીન ઈબ્ને અરબી (રહ.) ફરમાતે હૈ કે મુઝકો યે રિવાયત પહોંચી હૈ કે જો શખ્સ ૭૦ હઝાર મરતબા

لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ رَّسُوْلُ اللّٰهِ

લાઈલાહ ઈલ્લલ્લાહું મુહંમ દુર્રસુલુલ્લાહ.

પઢલે. યા કીસીકે લીએ પઢલીયા જાયે. તો ઊસ્કી મગફેરત હોજાતી હૈ. ઔર મેં યે કલ્મા પઢા કરતા થા. એક દીન અપને સાથીયોંકે સાથ ખાના ખા રહાથા. જીસ્મે એક જવાન જો "કશ્ફ" મેં મશ્હુર થા. રોને લગા. મૈંને સબબ માલુમ કિયા. તો કહા કે મેરી મા-કો અઝાબ હો રહા હૈ. મૈં ને દીલમેં અલ્લાહતઆલાસે અર્ઝ કિયા કે મૈં ને અપને પઢે હુએ કલ્મે સે ૭૦ હઝાર કા સવાબ ઊસ્કી મા કો બખ્શ દીયા. બસ ! ફૌરન વો જવાન હસને લગા. તો મૈં ને વજહ પુછી તો કહા કે મૈં અપની મા કો બેહતર ઠીકાનેં મેં (યાની જન્નતમેં) દેખ રહા હું.

ફાયદા :-

અગર હરરોઝ ૫૦૦ મરતબા પઢલીયા જાયે. તો પાચ મહીને મેં ૭૫ હઝાર મરતબા હો જાયેગા. ઔર હર પાંચ મહીને પર અપને મા - બાપ - દાદા - દાદી નાના-નાની જીસ્કો ચાહે બખ્શાતે રહીયે. ઈસ કલ્મેકી અઝીમુશ્શાન કિંમત હૈ. (સો સાલકા કાફિર ભી ઈસ્કો સચ્ચે દીલસે પઢકર જન્નતી હો જાતા હૈ.

(કિશ્ફુલે મઅરેફત-૯૦)

(૩૮) કીસીસે મુલાકાત કરના ચાહોતો :-

શેખ અબુબહસન (રહ.) સે કીસી ખાદીમને રૂખસત હોતે વકત અર્જ કિયા. કે મુઝે કુછ "ઝાદેરાહ" (સફરનું ભાથું) ઈનાયત ફરમાઈયે. ફરમાયા કે અગર તુમ્હારી કોઈ ચીઝ ગુમ હો જાયે યા તુમ ચાહોકે ફલા આદમીસે તુમ્હારી મુલાકાત તો યે દુઆ પઢો

يَاجَامِعَ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَّارَيْبَ فِيْهِ ۝ اِنَّ اللّٰهَ لَايُخْلِفُ الْمِيْعَادَ ۝

યા જામિઊન્નાસિ લિયવ્મીલ્લા રય્બ ફીહે ઈન્નલ્લાહ લા યુખ્લેફુલ મિઆદ. ઈજમઅ બયની વ બયન કઝા

(લફઝે કઝા) કી જગા અપને મતબુલ કા નામ ઝિક કરે. ઈ.અ. ગુમ હુઈ ચીઝ યા મતલુબ આદમી મીલ જાયેગા.　　(હયાતુલ હયવાન જી- ૧ પેજ - ૨૬)

(૩૯) અસ્માઊલ હુસ્ના :-

(અલ્લાહતઆલાકે મુબારક નામ)

وَلِلّٰهِ الْاَسْمَآءُ الْحُسْنٰى فَادْعُوْهُ بِهَا ۝

વલીલ્લાહીલ અસ્માઊલ હુસ્ના ફદઊહુ બિહા.　　(પારા - ૯ રૂકુઅ - ૧૧)

અલ્લાહકે લીએ હૈ સબ અચ્છેનામ હૈ. ઊસ્કો પુકારો વહી નામ કેહકર.

યે અસ્માએ હુસ્ના સિર્ફ અલ્લાહતઆલાકે લીએ ખાસ હૈ દુસરોંકે લીએ નહી. ઔર જબયે માલુમ હોગયા કે તો લાઝીમ હૈ કે અલ્લાહતઆલા હીકો પુકારો. ઔર ઈન્હી અસ્માએ હુસ્નાકે સાથ પુકારો.

પુકારના યાની દુઆ કરના. ઔર કુર્આન મજીદમેં દુઆકા લફઝ દો બોતોંકે લીએ ઈસ્તેમાલ હોતા હૈ. એક અલ્લાહકા ઝિક ઊસ્કી હમ્દો - સના - તસ્બિહ ઔર તમજીદ કેસાથ.

દુસરા હાજત ઔર મુશ્કીલ કે વકત અલ્લાહતઆલાસે અપની હાજત તલબ કરના. ઔર મુસીબત ઔર આફતસે છુટકારેકી ઔર મુશ્કીલ કી આસાનીકે લીએ દુઆકી દરખાસ્ત કરના.

ઊપરકી આયતમેં "ફદઊહુબિહા" કા લફઝ દોનોં બાતોંકો શામિલ હૈ. યાની હમ્દો - સના ઔર તસ્બિહકે લાયકભી સિર્ફ ઊસીકી પાક ઝાત હૈ. ઔર મુશ્કીલેં ઔર મુસીબતોંસે નજાત ઔર હાજતકા પુરા કરના સિર્ફ અલ્લાહતઆલાકે કબ્જે મે હૈ.

ઈસલીયે ઊસ્કી હમ્દો - સના કરો. ઔર હાજત પુરા હોનેકે લીએ. ઔર મુશ્કીલ દુર કરનેકે લીએ પુકારો તો ઊસીકો પુકારો.

હઝરત અબુ હુરૈરહ (રદી.) સે રિવાયત હૈ કે રસુલે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા : અલ્લાહતઆલાકે ૯૯ નામ (એક કમસો) જો શખ્સ ઈન્કો મેહફુઝ (યાદ) કરલે વો જન્નત મે દાખિલ હોગા.

(બુખારી મુસ્લિમ)

અલ્લાહતઆલાકે યે (૯૯) નામ પઢકર જીસ મકસદ કે લીએ દુઆ કી જાયે. કબુલ હોતી હૈ. અલ્લાહતઆલાકા વાઅદા હૈ. "તુમ મુઝે પુકારો મૈં તુમ્હારી દુઆ કબુલ કરૂંગા"

હાજતોં ઔર મુસાબતોં કે વકત દુઆસે બઢકર કોઈ તદબીર નહી. જરૂરત કે વકત ઈસ કિંમતી અમલ સે ફાયદા ઊઠાયે.

(મઆરિફુલ કુર્આન જીલ્દ - ૪ પેજ - ૧૨૮)

અલ્લાહ તઆલાકે મુબારકનામ યે હૈ :-

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

هُوَ اللّٰهُ الَّذِىْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ
الرَّحِيْمُ الْمَلِكُ الْقُدُّوْسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ
الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيْزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ الْخَالِقُ
الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ الْغَفَّارُ الْقَهَّارُ الْوَهَّابُ
الرَّزَّاقُ الْفَتَّاحُ الْعَلِيْمُ الْقَابِضُ الْبَاسِطُ
الْخَافِضُ الرَّافِعُ الْمُعِزُّ الْمُذِلُّ السَّمِيْعُ
الْبَصِيْرُ الْحَكَمُ الْعَدْلُ اللَّطِيْفُ الْخَبِيْرُ

اَلْحَلِيْمُ الْعَظِيْمُ الْغَفُوْرُ الشَّكُوْرُ الْعَلِىُّ

اَلْكَبِيْرُ الْحَفِيْظُ الْمُقِيْتُ الْحَسِيْبُ الْجَلِيْلُ

اَلْكَرِيْمُ الرَّقِيْبُ الْمُجِيْبُ الْوَاسِعُ الْحَكِيْمُ

اَلْوَدُوْدُ الْمَجِيْدُ الْبَاعِثُ الشَّهِيْدُ الْحَقُّ

اَلْوَكِيْلُ الْقَوِىُّ الْمَتِيْنُ الْوَلِىُّ الْحَمِيْدُ

اَلْمُحْصِىْ الْمُبْدِئُ الْمُعِيْدُ الْمُحْيِىْ الْمُمِيْتُ

اَلْحَىُّ الْقَيُّوْمُ الْوَاجِدُ الْمَاجِدُ الْوَاحِدُ

اَلْاَحَدُ الصَّمَدُ الْقَادِرُ الْمُقْتَدِرُ الْمُقَدِّمُ

اَلْمُؤَخِّرُ الْاَوَّلُ الْاٰخِرُ الظَّاهِرُ الْبَاطِنُ

اَلْوَالِىْ الْمُتَعَالِىْ الْبَرُّ التَّوَّابُ الْمُنْعِمُ

اَلْمُنْتَقِمُ الْعَفُوُّ الرَّءُوْفُ مَالِكُ الْمُلْكِ

ذُوالْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ الرَّبُّ الْمُقْسِطُ

اَلْجَامِعُ الْغَنِىُّ الْمُغْنِىْ الْمُعْطِىْ الْمَانِعُ

اَلضَّآرُّ النَّافِعُ النُّوْرُ الْهَادِىْ الْبَدِيْعُ

اَلْبَاقِىْ الْوَارِثُ الرَّشِيْدُ الصَّبُوْرُ ٥

يَا رَبِّ صَلِّ وَسَلِّمْ دَآئِمًا اَبَدًا ٢

عَلٰى حَبِيْبِكَ خَيْرِ الْخَلْقِ كُلِّهِمِ

(૪૦) ખાનદાની ઝઘડે કો દુર કરનેકે લીએ :-

يَا عَزِيْزُ يَا وَدُوْدُ — યા અઝીઝુ યા વદુદુ.

હર નમાઝકે બાદ ૧૧ મરતબા પઢલીયા કરે. દીલ નરમ હો જાયેગા.

(૪૧) જબ ઘરસે નિકલા કરેતો :-

فِيْ اَمَانِ اللهِ — ફી અમાનિલ્લાહ કહા કરે.

(૪૧) કહીં ભી જાયેતો :-

يَا رَحِيْمُ يَا كَرِيْمُ يَا حَفِيْظُ يَا سَلَامُ

યા રહીમુયા કરીમુ યા હફીઝુ યા સલામુ

પઢા કરે સલામતીસે વાપસ આયેગેં.

(૪૨) જબ કિસી જાલીમ સે મીલે. યા ગલત મુકદદમેં મેં ફસે તો :-

يَا اَللهُ يَا اَحَدُ يَا وَاحِدُ يَا وَلِىُّ

યા અલ્લાહું. યા અહદુ. યા વાહિદુ. પઢા કરે

(૪૩) જબ સફરમેં જાયા કરે તો

કુછ સદકા કર લીયા કરે.

યાદ રખીયે !

તબ્લેકી થાપ પર. બાજેકી આવાઝ પર

સારંગીકી.....કી.....કી.....પર

ગુંગરૂંકી ઝંકાર પર

ગાનેવાલીયોંકી ગાનેકી આવાઝ પર

ઝુમનેવાલી મા ઓકે પેટસે

ખાલિદ બિન વલીદ (રદી.)

મુહંમ્દ બિન કાસિમ (રહ.)

તારિક બિન ઝિયાદ (રહ.)

પૈદા નહી હોતે બલ્કે બદકાર - ખતાકાર - ઔર કુસુરવાર પૈદા હોતે હૈ.

(હુસ્ન પરસ્તોંકા અંજામ - ૨૬)

દીની ઔર ઈલ્મી કિતાબે

- કિતાબ સબસે અચ્છા સાથી હૈ.
- કિતાબ બેહતરીન મુશીર (મશ્વરા દેનેવાલા) હૈ.
- દીની - દુન્યવી - તિજારતી - નફસીયાતી ઔર દુસરે બહોત સે મસાઈલ હલ કરનેમેં મદદ દેતી હૈ.
- આપકી શખ્સીયતકો પુરવકાર બનાતી હૈ.
- દીલકે રૂખકો સહી કરતી હૈ ઔર ઊમ્દા અખ્લાકસે આરાસ્તા કરકે ઈન્સાનકો અલ્લાહકા ખલીફા બનાતી હૈ.
- અલ્લાહ ઔર ઊસ્કે રસુલ (સ.અ.વ.) કી અઝમત ઔર મોહબ્બત દીલમેં પૈદા કરતી હૈ.
- હિદાયત હાસિલ કરનેકી નિય્યતસે મુતાલા (વાંચન) કરનેસે દીલ ઔર રૂહમેં નુર ઔર બરકતેં ઔર ઈમાની કૈફિયત પૈદા કરતી હૈં.
- કિતાબ આપસે બહોત કમ રકમ લેતી હૈ. મગર ઈસ્કે અવેજ (બદલે) મેં આપકો બહોત કુછ દેતી હૈ.
- કિતાબ રૂહાની દસ્તરખ્વાન હૈ. જીત્ના હોસકે ફાયદા ઊઠાયે.

وَاٰخِرُ دَعْوَانَا اَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِیْنَ ۝

تَمَّتْ بِالْخَیْر

મુફીદ કિતાબેં

(૧) ગુલદસ્ત એ - અત્ફાલ. (ગુજરાતી લીપી)

મુરત્તિબ :- મૌલાના શમ્સુલહક હાશીમ ચાંગા

દરેક મુસ્લિમે "ઈલ્મે દીન સીખવું ફર્ઝ છે. છતાંય વાલીઓની બેદરકારીના કારણે બાળકો તેનાથી વંચિત છે. માટે થોડા સમયમાં બાળકોને દીનની સહી સમજ અને જરૂરી તાલીમ મળી રહે તે હેતુથી મજકુર કિતાબ તૈયાર કરવામાં આવી છે. જેમાં લગભગ જરૂરી વિગતો લખવામાં આવી છે. મદ્રસાના બાળકોને સંપુર્ણ લાભકારક અને મુસ્લિમ બિરાદરોને જાણકારી માટે ખુબજ ઊપયોગી. જે દરેક ઘરમાં વસાવવા લાયક છે.

(૨) "જવાનીકા અનમોલ ખઝાના" (ગુજરાતી લીપી)

મુરત્તિબ :- મૌલાના શમ્સુલહક હાશીમ. ચાંગા

રૂહાની - અખ્લાકી - ઈબાદત - દોસ્તી. તાલીમ - મેહફીલ - ખેલકુદ - નિકાહ - તલાક - રોઝી - સફાઈ - તંદુરસ્તી વિગેરે ૧૭૫ બયાનો કુર્આની આયતો - હદીસે પાક - બુઝુર્ગોના અકવાલની રોશનામાં મુફીદ અને જરૂરી માલુમાતનો ઈલ્મી ખઝાનો કૌમ અને મિલ્લતના બિરાદરો અને ખાસ નવજવાન દોસ્તો માટે તૈયાર કરેલ છે. દરેક નવજવાનમાટે અમુલ્ય ભેટ.

મુરત્તિબ : મૌલાના શમ્સુલહક હાશીમ.
ઠે. સુથારવાડ મુ. ચાંગા, તા. પેટલાદ, જી. ખેડા
ગુંજરાત પીન - ૩૮૮ ૪૨૧

બિસ્મિલ્લાહ હિર્રહમા નિરહિમ

દુનિયા → કે લીયે ઈત્ની મેહનત કર જીત્ના તુઝે યહાં રહેના હૈ.

આખેરત → કે લીયે ઈત્ની મેહનત કર જીત્ના તુઝે વહાં રેહના હૈ.

અલ્લાહ → કી રઝા કે લીયે ઈત્ની કોશીષ કર જીત્ના તુ ઈસ્કા મોહતાજ હૈ.

ગુનાહ → ઈત્ના કર જીત્ના તુઝમેં અઝાબ સેહનેકી તાકત હૈ.

સિર્ફ → ઈસી જાતસે માગ. જો કીસીકી મોહતાજ ન હો

જબ → તુ ગુનાહ કરે તો ઐસી જગા જા. જહાં તુઝે વો (અલ્લાહ) ન દેખે.

યે કત્બા હાજી ઈમ્દાદુલ્લાહ મુહાજીરે મક્કી (રહ.)કી ખિલવતગાહમેં લગા થા.